

BOEM@

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI ARTĂ - ISSN: 2066-0154

iunie 2014 (Anul VI) Nr. 64 (6 / 2014)

BOEM@

Live Literature

iunie 2014 (Anul VI) Nr. 6 (64) - 40 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida ASPRA

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Editor: S.C. InfoRapArt Galați - Editura InfoRapArt

6 / 2014

COLEGIUL DE REDACȚIE

Director: Petre Rău

Redactor-șef online: Mihail Gălățanu

Redactor șef adjunct: Victor Cilincă

Redactori: Paul Sân-Petru, Constantin Oancă, Coriolan Păunescu, A.G.Secară, Dimitrie Lupu, Denisa Lepădatu, Cristina Roșu, Maria Ieva

Grafică: Elena-Liliana Fluture

Tehnoredactare: Daniela Cașu

Colaboratori: Maria Timuc (București), Luca Cipolla (Italia), Adalbert Gyuris (Germania), Melania Cuc (Bistrița), Tănase Carașca (Tulcea), Marian Hotca (Baia Mare)

Revista literară BOEMA o puteți citi și pe site-ul

www.boema.inforapart.ro

actualizat permanent de: InfoRapArt

Email: boema@inforapart.ro,

petrerau@yahoo.com

Telefon: **0726 337376, 0740 596225,**

0336 800313

ADRESA REDACȚIEI: Str.Regimentul 11 Siret, Nr. 17, Bloc C20, Ap. 42, parter, Galați, 800331

Abonamente: boema@inforapart.ro, tel: **0726 337376**

În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.

Literatură și Artă

DIN CUPRINS

Poezie: Daniel Corbu (p.3), Melania Cuc (p.6), Radu Liviu Dan (p.12), Luiza Neruț (p.15), Ștefan Radu Mușat (p.24), Vasile Popovici (p.27), Constantin Bejenaru-Beco (p.33), Stejărel Ionescu (p.34), Petre Ioan Crețu (p.36)

Proză: Marius Zaharia: Comisarul Le Roux / Scandal la Facultatea de Filozofie din Freiburg (p.5), Oleg Carp: Proză scurtă (p.37), Maria Tiresescu: Coafura (p.38)

Cronică de carte: Ioan Vasiu: Tudor Opriș - "Laus Amoris" (Sonete fără timp) (p.13), Marin Ifrim: O cronică mică pentru o carte mare: "Muscelenii" (p.23), Gellu Dorian: Vasile Popovici - Solstițiu hiperbolian (p.26), Petre Rău: Dragostea nicio-dată târzie - Ioan Vasiu, "Târziu în cuvinte" (p.30), Tudor Petcu: A înțelege historia de lângă noi (p.32)

Eseu: Mihaela Cernățanu: Eminescu și Teatrul (p.20)

Note de lectură: Iuliu-Marius Moraru: Aripă de pământ în mantia celestă a gândului (p.14), Petru Hamat: Melanj discursiv - scenă și înscenare în proza Vioriciei Hagianu (p.16), Petre Rău: Locuința dinlăuntrul poeziei (p.18), Melania Cuc: Nici un castel de nisip pe drumul sihaștrilor (p.34)

Consemnări: Redacția: Andreea Rău-Neacșu, fotograf AMSI Photographers (p.25), Gheorghe Gorincu: Școala românească gândită și organizată de cel mai ilustru ministru al învățământului românesc, Spiru Haret (partea a III-a) (p.28)

Umor: Tănase Carașca: Epigrame (p.29)

Interviu: Adina Borcan: Interviu cu Denisa Lepădatu (p.35)

Eveniment: Cezarina Adamescu: Repere de lumină. Cultura ca dimensiune universală. Festivalul Național al Cărții "Axis Libri", Galați 2014, Ediția a VI-a (p.7), Victor Cilincă: Concursul de Creație Literară "Scriitori de ieri, de azi și de mâine" Galați, 2014 (p.11), Redacția: Lansare de carte, Denisa Lepădatu - Simfonia cuvintelor inocente - Imagini (p.11)

In Memoriam: Saint-Simon Ajarescu: Poeme (p.4)

Cărți: Redacția: Cărți sosite la redacție (p.39)

Grafică:

Coperta I: Iurie Matei - Michel Parkers

Coperta a IV-a: Colecție IRA - Imagine

Interior: Elena-Liliana Fluture (grafică în peniță), Roland Florin Voinescu (foto - Cascade)

www.boema.inforapart.ro

Daniel CORBU

PROLEGOMENE DE ȘOAPTE

Ziceam: toate ușile dau în haos...

Și mai ziceam: nimeni n-a văzut mormântul
unui cuvânt

Și mai încă ziceam: stai singur ca o ușă săpată în
ziduri

râvnind mereu orizontul de după orizont
trece adevărul dintr-o cameră în alta
și te ignoră

trece umbra morții și te sperie.

Pas encore, Monseigneur Le Best Daniel, pas encore!

Ziceam:

și mormintele călătoresc.

Și mai ziceam: nu-l uitați pe cel care-și are
mormântul în mare!

Și mai încă ziceam: cel ce-ți oprește moartea la
fiecare răspântie
cel care-o alungă mereu la doi pași mai încolo
te va uita într-o zi!

COLBUL

Dar vorba lui Brodski: cât la sută
este viu omul când e viu și cât la sută
mort când e mort?

El nu cunoaște teoria inviolabilității
când intră în case în haine în gânduri
și-n bisericile Domnului.

Pe poet de-l calci pe bățatură va spune:

„Toate-s praf, lumea-i cum este“

și „În zadar în colbul școlii...”

Treci pe marile străzi

oricine-ți va vorbi despre el

și căutătorii Graalului și cerșetorul cu priviri cenușii.

Iar neofuturiștii bizantini

îți vor arăta aterizare lentă

pe calul troian, pe statui sau în ochii eroilor naționali
în cămările spiritului

pe cicatricea infantei și în lapsusurile memoriei

pe papilele gustative dându-ți gustul de anticariat

în gură pe când seniorial mai ascuți adierea

sângelui prin vena cavă

ca trecerea unui râu printre stânci.

CARTEA TRUPULUI

Creierul ăsta în formă de cruce
la care te-nchini zeule maimuțoiule
pe care te lași răstignit zilnic
nimeni nu ți-l primește plocon.

Aici se-nchide cartea trupului

și altceva trebuie să-nceapă.

Fiecare cu steagul lui. Dar cine să-l poarte?

Că tu stai

prăbușit peste propriul maldăr de vorbe

ca peste-un munte tocit

înăcrit de tertipuri tehnici de-a fi tu însuși.

Toți îți știu drumurile și nimeni

nu-ndrăznește a le urma

și nimeni nu vrea altfel să te nască.

De-acumntec, ce ți-a hărăzit zeul cel bun:

vei fredona ceva care să acopere flămânzenia

vei aștepta metafora să-ți intre

ca târfele în așternuturi

te vei pierde printre fărâmele unui adagio

vei afla cât cântărește umbra.

Târziu vei împături ghilotina

și-o vei ascunde-n surăs.

ULTIMUL ZEU

*Se dedică tuturor colegilor de la Școala ieșeană
de potcovit inorogi*

Cade noaptea ca o tigvă de faun

luna-i purtată-ntr-o sacoșă de nebunul orașului

și din nou îmi amintesc seara în care

ticluam scrisoarea către zeul cel șchiop

dormitând prin tibetane barăci.

Cum legați

ombilical de mecanismul celor șase estetici

scrijeleam fiecare câte-o literă pluriformă

(împrumutată din universala panoplie de semne)

vorbindu-i despre bucuriile date cu var

precum bolnavii de lepră

despre devenirea dialectică a torturatorului

de umbră

despre mirosul de Neant jilav și de

zădărniciie apoasă

despre cum stăm cu ditamai Măinele-n brațe

cum cangurul cu puu-n marsupiu

ca uitat într-o carte de Homer

până și războiului troian i-au înghețat piciorușele.

RAPORT CĂTRE NOPTILE STERPE

Poetului Mihai Ursachi

Ceea ce ne leagă e-un cântec de moarte.

Trec printre ziduri și strig:

Abel Abel frate Abel ceea ce

ne leagă pe noi e-un cântec de moarte!

Dar cuvintele nu-s niciodată de-ajuns

ALTCEVA SFÂȘIE CORIDOARELE.

Cu hlamida cea neagră

ca flacăra cărții luminând

trec pe drumuri străine și strig:

Abel Abel frate Abel ceea ce

ne leagă e-un cântec de moarte!

Un vierme înghite unul după altul punctele

de suspensie ale lumii

seara UN ZEU OBOSIT ÎMI CADE PE PAGINI.

Abel Abel frate Abel ceea ce

ne leagă e-un cântec de moarte!

Dar cuvintele nu-s niciodată de-ajuns

altceva sfâșie coridoarele o,

TRUPULE REGE carcasa mea

de spaimă & visare!

Saint-Simon AJARESCU

KERIGMA

(sau muncirea în strajă lăuntrică a mesajului)

În memoria lui Pierre Theilhard de Chardin

Vedenie contemplativă... și... gata?! - una adică
dintre protuberanțele astrului Solis alungită
anotimpuri în șir stadie după stadie până la
omul stingher
patinează peste fostele și viitoarele-ntinsuri –
ce-și au negativul de spirit în el –
transportându-i aura de aur a unde de organism
și zăpușeala continuu degajată de reverii
de o zare mototolită de vânturi la alta
ca de la o arșiță vie-a-tot la o ardoare
vie-a-tot...
Zadarnicul face fețe-fețe pe chipul Celor Asemenea Ție.
...Dimensiunea Umană nu-i o biată dimerlie
cu rugină pe doagă
în mâna unor gnomi de serviciu la seceriș...
Vei afla: suferința nu-i pentru nimeni un salvconduct.
A suge – setea! setea! – cu sațiu meditat
cu grabă întoarsă
crengi boante de saxaul.
Saliva unui astfel de-anahoret
învie? ori omoară? cămila?!
A înghiți – foamea! foamea! – lăcuste (fără
prihană) eșuate pe dune.
Băierile de foc sărat ale insuflului tău
spasmodic se strâng...
A îndura simunul khamsinul habbobul încercând să afli
gradientul de singurătate al omenirii.
Inimă surd izbită (din oră în oră) de microliți
întru noxa pustietății
pentru o nouă ordine psihică pe plan mondial...
lată niște ochi albaștri
cu dioptrii radio-vizionare
glazurați de nisipuri.
Oh, nisipiștea: pompată direct în suflet!
Litosfera mărunțită milenii până la colburi adânci
copleșește-n intimitatea lui! în răzoarele lui de foneme
sunetul de pe suprafața Nălucii Fierbinți
de care te lași siderat...
Odată și-odată-n eternitate: chin și suspin.
Urgisitule de habbob
ropsitule de khamsin
sinistratule de simun...
Punctele tale cosmice te părăsesc și revin!
"Caii-putere ai buneivoințe mâniate pe reauavoință
au potcoave de granit" îți murmuri, cu ochii
aproape fierți.

Lupta cu Aparența e o săpare de Cer, fără somn!
Iată un Soare-mai- puțin-real
Decât Parhelia sa!...
Amarii tăi neuroni suferă de insolație unul câte unul.
Animus și nisip – aerosoli
De piatră seacă: ce anumit smog!...
Și singura? singura oază e limba ta?!
Jur-împrejur scaie'l cu clorofila aproape abstractă.
Domesticirea șacalilor solitari
lângă lunula de umbră – efect bumerang.
Îi înveți
să latre
la
miraj!...

Mininge și retină: două vrăjite „piei de sagri”.
Gândind mai d e p a r t e – se micșorează
meningele (și viața).
Văzând mai d e p a r t e – se micșorează
retina (și viața!).
Feșeleag de trăire! A r a b e s c în patru dimensiuni.
Ziua prin tot pustiul – materie pălălaie
cu moleculele fantomatice
din care extragi obiecte veșnic neidentificate.
Acest munte risipit propriei spațialități
cumpănindu-se cu sine însuși
sub chip de cronism imediat.
Noaptea în t o a t ă pustia – canion înalt! rotund!,
împrejurul căruia pâlâie s p i r i t u l –
almicantarat incandescent: îl rulezi
(ah, zelul face senzație în tine!), îl depeni –
c-o mână răcită de frisoane și cu o mână
înfierbântată de febre
cu rugăciunea pârjolită la intemperia făpturii proprii
cuget prefăcut în câmp telepatic,
plasmă de forma teoretică a Eka-Omului – îl depeni
pe o vertebră de pustnic a n t e r i o r!...
Popoarele scapă de Lumea a s t a, nu grabnic,
dar sigur.
Divinul intră și iese prin Black – Holes fără păs
incendiind cu chakrele sale imense și nebuloase
credința și necredința
Umanității!...

desen de Elena-Liliana Fluture

Marius ZAHARIA

Comisarul Le Roux

Aruncat în beciurile poliției, am rezistat trei zile doar cu apă și mâncare. Când m-au dus, în sfârșit, în sala de interogatoriu, eram așa slăbit încât, dacă aș fi scuipat, reculul m-ar fi dat de pământ. Speram, măcar, să aflu de ce m-au arestat. După ce mi-a ars câteva peste bot, probabil ca să spargă gheața, comisarul Le Roux s-a calmat.

- Plată sau minerală?

Am dat din cap aprobator.

- Scârbă ordinară, ce-ai avut cu domnul Gustave Duchamel de l-ai ucis?!

Amețit de loviturile încasate, îl priveam năucit.

- Da, da, continuă Le Roux, bătrânelul acela simpatic de pe rue Alexandre Dumas, fostă Alexandre Dumas-fiul. Te-ai gândit că, dacă umblă în fustă, e pedofil?! Ce a fost în capul tău?!

Cum tăceam stupefiat, încercă să-mi pună neuronii în mișcare cu doi pumni în falcă.

- Sau poate ai bănuț că băiețelul cu care se plimba gol prin casă e vreo victimă?! Nu, lepădătură, era un nepot și încerca din răpuzeri să îl cunoască mai bine. Cine îți dă dreptul să judeci doi bărbați maturi, ambii trecuți de 10 ani, care își mângăie reciproc organele sexuale? Decât să se descarce altfel, zbierând, de exemplu, la vreun funcționar public, mai bine așa. De aceea i-ai crăpat capul cu un baros pe care l-am găsit în apartamentul doamnei Jolie Binouche, vecina și verișoara lui ?!

Voiam să-l întrerup, dar buzele umflate nu-mi permiteau să deschid gura.

- Nu ne duci pe noi drăguțele. Biată femeia, chiar dacă face culturism, nu avea forța necesară. Cât despre așa-zisul ei mobil, cine mai ucide astăzi pentru o moștenire de 200.000 de euro?! Știi bine că, după plata taxelor notariale, ar fi rămas înglodată în datorii. Faptul că ea a recunoscut că l-a lovit cu sete nu te scapă. Voia, mai degrabă, să ajungă la închisoare decât să-și plătească factura la electricitate.

Luă o scurtă pauză, doar ca să-mi folosească stomacul drept sparing partener.

- Să nu crezi că nu i-am interogat vecinii. Toți spun că e o femeie cumsecade, care niciodată nu i-a scuipat. Faptul că și-a pus murături pentru iarnă arată o persoană ce se gândea la viitor, cu poftă de viță. Cât despre tine, Alain, antecedentele te înfundă, accentuă comisarul lovindu-mă cu dosarul meu peste cap, în dreptul emisferei stângi a creierului (poate pentru că această emisferă controlează emoțiile, am început să plâng).

- Nu te smiorcăi, că nu eu am furat o trotinetă la 15 ani (perfect adevărat - adolescent fiind doream să-mi testez limitele), nu eu făceam glume nesărate, nu eu ți-am lăsat soția gravidă. Având în vedere trecutul dubios și moartea tatălui tău la nici 80 de ani ni s-a părut dubioasă, așa că l-am deshumat pentru autopsie. Dracu te ia, dacă găsim urme de otrăvă sau vi se potrivește ADN-ul! Apropo, de când nu ai mai trecut pe la mormântul lui, derbedeule? A trebuit să smulgem noi buruienile și să plantăm flori?! Cât despre CV-ul tău, sfidare curată: ai ca hobby-uri lectura când alții suferă de foame sau obezitate? Joci paintball cu prietenii?! Dacă ești bărbat, joacă-l cu talibanii!

Plângeam de-a binelea, căci mi-am dat seama că sunt o fiară.

- Am intrat și pe pagina ta de Facebook. Bine ți-ai mai mascat intențiile criminale! Auzi la tine, ești dependent de asfințiturile de soare și, din când în când, tragi o fugă în pădure să îmbrățișezi cel mai apropiat copac!

Cum buzele mi se mai desumflaseră, am reușit să intervin.

- Sunt militant ecologist, iar în noaptea crimei participam, în Sierra Leone, la o demonstrație pentru salvarea algelor marine. I-am arătat urmele de cătușe cu care mă legasem de un banc de corali și biletul de avion semnat de alți doi pasageri.

În cele din urmă m-au eliberat, cerându-și scuze că m-au confundat cu un alt tip care nu făcuse nimic. Mi-ar fi dat drumul oricum, pentru că adevăratul criminal zbiera în fața Poliției că vrea să se predea; nu mai rezista, săracul, reproșurilor rudelor.

Acasă am ajuns mai mult târându-mă. Soția m-a îmbrățișat, cerându-mi scuze că cheltuisese l-a shopping banii de cauțiune. Într-un târziu m-au îmbrățișat și copiii. Nu știu de ce, dar toți din familie mi se părea că seamănă cu Le Roux.

Scandal la Facultatea de Filozofie din Freiburg

Un incident fără precedent s-a petrecut pe holurile Facultății de Filozofie din Freiburg. Protagonisti: prodecanul facultății, Jurgen Krop și Carl Draxler, șeful catedrei de Fenomenologia Spiritului și asistent la Spiritul Fenomenologiei. S-au schimbat pumni, picioare, vorbe de duh și citate din propriile lucrări.

Prodecanul povestește: "Stăteam liniștit cu o studentă în brațe, când domnul Draxler s-a apropiat și mi-a șoptit, rânjind, că Albert Camus e existențialist. Mi-am pierdut cumpătul: l-am înjurat de Simone de Beauvoir și l-am blestemat să recitească Greața lui Sartre".

Nici Carl Draxler nu neagă incidentul: "Eram cu capsă pusă după ce frunzărisem Studii despre iubire a lui Ortega Y Gasset. De fapt, conflictul e mai vechi, de când stimabilul prodecan a declarat într-un cerc nu suficient de restrâns că Hegel e o lepădătură; ori pentru mine Hegel face parte din familie - e după copii, dar înaintea nevaste-mii".

Cei doi au fost liniștiți de niște studenți de la Teologie, aflați întâmplător pe acolo, în căutarea iubirii de aproapele.

Dorind să aflăm amănunte, am contactat rectoratul. Am renunțat pentru că ne-a răspuns robotul - secretara fusese dată afară pe motiv că se înhăitase cu niște agnostici - solicitându-ne să tastăm 1 dacă suntem neoplatoniști, 2 sofiști, 3 cinici, iar 9 oameni serioși. Din informațiile noastre, cei doi au fost judecați de senatul facultății, ce a decis că ambii erau în legitimă apărare. Asta cu toate că prodecanului i-au dispărut din buzunar cheile de la laboratorul de metafizică și o broșură despre cum să consolezi un stoic, fără a-l mângâia.

Melania CUC

Planul divin

Măinile amândouă se întind la soare
 Pe mușamaua cu margarete sălbatic.
 Milostiv ești, Doamne,
 În dimineața asta cu ruj gras pe buze
 Și cafeaua bună
 Fierbând fără foc, fără zahăr...
 În planul divin, la nord dinspre sud,
 Un portar reumatic
 Și clientul hotelului de cinci stele
 Beau berea rece din aceeași halbă.
 Pe gardul electric
 Numai rochia mea flutură ca un steag comunist.
 Vă rog, ascultați!
 Recunoștința generației mele vine cu buldozerul
 Prin pereții de sticlă ai cinematografului în care
 Scenele de război sunt derulate cu încetinitorul.
 Role de celuloid s-au aprins
 Fără brichetă,
 Fără chibrit.

Travaliu

Nu se leagă cuvintele în rugăciunea
 Pe care o tot reiau de la capăt
 Încercând să învăț rostul nou al orașului.
 Este a patra zi de sărbătoare sub teiul în floare
 Și pruncul tot nu vrea să se nască
 În ieseala cu scutec de aur.
 Ați inventat degeaba forcepsul,
 Bisturiul și facerea fără durere;
 În jurul mesei de operație
 Se usucă din rădăcină migdalii sălbatici.
 Travaliul continuă ziua și noaptea,
 Unghia veacului răzuie la sânge
 Imaginea maternă de pe cartea poștală.
 -Vând suveniruri! țip în megafoane
 Și se reped să-și ia în primire
 Rația promisă de fericire
 Magii, mentaliștii și trupa artiștilor liberi.
 Daruri lumești peste vorbe decapitate
 Tixesc pervăzul, pe care tălpile unei
 Perechi de botine micuțe
 Au lăsat poansoane fără serie, fără număr.

Doar spăl rușinea de colb

Beau bere rece prietenii cu dușmanii,
 Câinii comunitari și hingherii
 Fac marșul păcii
 Pe sub pielea sacoului
 Ce mă strânge la guler și coate.
 Am crescut într-o casă de licitație,
 Printre cristale de Baccara
 Ce s-au țândărit de podele.
 Am promis că voi trăi până la capăt
 În veranda asta
 Cu geamuri pătate de muște
 Și cu balanșoarul în care mai moțăie
 Încă
 Șalul bunicii.
 De ce-mi trimiți în plic sigilat
 Frunze decupate din platanii
 Ce umbreau odată
 Curtea sanatoriului de nevroze?
 Este ger cumplit la palat,
 Sunt războaie fratricide și măiestre
 În penaj vopsit
 La fiecare colț de poveste...
 Brățările au patina unei glorii apuse.
 Nu vorbesc aici despre eroi,
 Doar spăl rușinea de praf, o întind
 Pe firul prin care trece mușește
 Curentul electric.
 Copiii ridică din umerii în care
 Aripile dor și cresc mai departe.

La semafor

Zorii-mi sângerează în ochi și în gură.
 Ecranul aparatului de resuscitare
 S-a spart.
 Medicul îmi ia pulsul
 O dată
 La fiecare mie de ani.
 Respirăm alternativ, eu și mașinăria
 Ce-mi mângâie mâna cu atâta tandrețe
 Că-mi vine să plâng.
 Accidentul de care mă tem cel mai mult
 Va avea totuși loc
 Printre pași de dans african și
 Boscheții în care cântă greierii verii
 pierdute.
 Doar la semafor
 Bătrânul motan se oprește,
 Apoi face un pas și își încercă norocul
 Strecurându-se printre pantofi cu toc-cui
 Și bocanci militari.
 Am ajuns fără Timp.
 Stăm la rând în triaj și maxilarul scrâjnește
 Din osia neunsă a unui vagon desuet
 de tramvai.

(din volumul în lucru **MONADE**)

Cezarina ADAMESCU

REPERE DE LUMINĂ

CULTURA CA DIMENSIUNE UNIVERSALĂ. FESTIVALUL NAȚIONAL AL CĂRȚII „AXIS LIBRI”, GALAȚI, 2014, Ediția a VI-a

Dacă ar fi să ne gândim numai la cultura scrisă pe suport clasic și tot ar fi o mare sărbătoare a națiunii. Am încercat o palidă trecere în revistă, o cronică afectivă, un fel de oglindă a importanțelor manifestări generate de Festivalul Cărții, a cărui dimensiune istorică nu mai poate fi ignorată.

Festivalul Național al Cărții „Axis Libri”, ediția a VI-a, Galați, 20-24 mai 2014, un eveniment așteptat cu nerăbdare și emoție de editori, scriitori, cititori, oameni de cultură și artă.

Ținut la Galați, în zona Falezii, într-un cadru natural superb, sub oblăduirea coroanelor falnice de tei venerabili, abia stând să înflorească în acest sfârșit de mai, dar sub stăpânirea amețitoare a florilor de salcâm care, nemaiputând fi oprite, odorau atmosfera, îmbătând nările asistenților, într-o vrajă continuă.

Și gălățenii nu s-au lăsat așteptați. Aleile dintre blocurile turn, veteranele Galațiului – pe Aleea Domneasca, la doi pași de fluviu, loc de recreere a localnicilor, de la copii la bunici și pe esplanade încăpătoare, cadru perfect pentru amenajarea scenei și a scaunelor unde spectatorii, vizitatorii, turiștii au putut asista la o gamă variată de manifestări pe care nu le vor uita prea lesne. Un program generos prin diversitate și calitate. Un drum parcurs împreună de creatori-editori-difuzori, într-o ambiță perfectă.

Până la următoarea ediție, cei care au trecut, fie și o dată în aceste zile în spațiul acesta miraculos, dominat de cuvinte, de imagine, de jocuri, de reprezentări teatrale, lirice, și de estradă, festivități de premiere, concursuri, tombola, presărate cu surprize din belșug, vor fi unanim de acord că asemenea „sărbători ale Galațiului” și-au atins țelul.

Ca să nu mai punem la socoteală manifestările continue cu editorii, scriitorii și cititorii, recitalurile de poezie din lirica gălățenilor și a oaspeților din țară, muzica folk care a întregit atmosfera acestei sărbători, piesele de teatru, programele Teatrului Muzical „Nae Leonard”, de muzică ușoară precum și ale Fanfarei „Valurile Dunării” de la Centrul Cultural Dunărea de Jos.

Ceea ce s-a remarcat în chip deosebit a fost faptul că gălățenii și oaspeții din țară și de peste hotare care ne-au onorat cu prezența, nu se îndurau să plece și mai zăboveau chiar și după terminarea programului lor, prelungind în felul acesta atmosfera sărbătorească.

Zile magice, seri magice, nopți de amintire, întâmplări vreme de aproape o săptămână, la malurile Dunării, din locul acesta pitoresc, putându-se zări, fâșii mari

de fluviu, străjuit de sălcii, de opera de sculptură în metal, rod al Taberei de sculptură ce a avut așezământul chiar pe faleză inferioară acum câteva decenii lăsându-ne mărturie în piatră și în metal, semăturile unor artiști de talie internațională, opere monumentale înscrise în patrimoniul galaților și care definesc portul dunărean, singularizându-l ca așezare geografică, lungime, peisaj și domeniu cultural, din toate falezile țării.

De fiecare dată o continuare și un nou început.

Festivalul și Târgul Național de Carte „Axis Libri” constituie, încă de la prima ediție, un prilej fericit și binecuvântat de conexiuni între oameni de carte, de comuniuni de spirit între scriitori, poeți, dramaturgi, editori de carte sau doar lucrători în Câmpiile Elizee ale cuvintelor scrise și atranșate cu măiestrie în pagini, între coperti și atractive, spre bucuria ochiului și a minții celor care trăiesc sub acest semn binecuvântat al Cuvântului bun și ziditor de suflete.

Copii de grădiniță, de clasele primare, de gimnaziu, de liceu, adolescenți și tineri de pe băncile facultăților, oameni maturi, ca și cei în etate (unii au venit să defileze-n bastoane și chiar în cadre metalice) printre căsuțele și standurile înțesate de cărți, de CD-uri și DVD-uri ispititoare.

Artiști cunoscuți precum Leon Magdan cu atelierul lui neconvențional de cultură generală, atât de spectaculosul Leonard Iozefini așteptat de copii și de adulți deopotrivă, să le dezvăluie câte ceva din misterele magiei sale, expoziții diverse, făcând parte din același proiect cultural, atât în spațiul Târgului de Carte cât și la sediul Bibliotecii

(continuare în pag. 8)

“V.A.Urechia”, dar și la filialele acesteia, proiecții de filme, periodic, pe toată durata târgului, cum au fost filmele didactice: “Nichita Stănescu - Cununa de aur”; “I.L. Caragiale - Di Goe”; portrete de autori, un Atelier de origami și tombola copiilor, realizată cu sprijinul membrilor Clubului Curioșilor și multe alte tentații.

Ansamblul folcloric “Doina Covurluiului” al Centrului Cultural Dunărea de Jos, muzică, dans și voce bună cu Ansamblul Estrada Copiilor de la Casa de Cultură a sindicatelor Galați, instructor coregraf: Andreea Ignat – s-au întrecut în a oferi spectatorilor momente artistice remarcabile.

O întâlnire memorabilă cu academicianul Nicolae Dabija – care nu ocolește niciodată Galațiul, un spectacol de cântece și scenete în limba franceză “La Joie de Chanter/ Bucuria de a cânta” și “Un conte de fees/Un basm cu zâne - Autoare: Nina Mihaela Sava de la Palatul Copiilor Galați.

Muzică de promenadă în interpretarea Fanfarei “Valurile Dunării” a Centrului Cultural Dunărea de Jos – un evantai înmiresmat de evenimente și manifestări cultural-artistice și tot atâtea tentații. N-au lipsit baloanele colorate, mascota Festivalului, banerele, afișe, programe, broșuri, pliante care anunțau programul zilnic, pe ore și minute.

Acreditare pentru jurnaliști, fotografi profesioniști, cinești, disk-jockey, muzica ambientală în pauzele dintre manifestări.

O expoziție de artă fotografică permanentă a fost vizitată de gălățenii în trecere pe aleile lăturalnice. Toată gama lucrărilor media care vor transmite, difuza și populariza acest eveniment de excepție, depășind granițele locale și naționale.

Nu au lipsit interviurile luate ad-hoc cu personalitățile prezente, la care jurnaliștii gălățeni nu au rămas indiferenți.

Și totul petrecut în cea mai perfectă armonie, gălățenii și oaspeții păstrând cu sfințenie duhul locului și dând mărturie prin purtarea lor exemplară, că știu să respecte cartea și cultura națională și universală sub diversele ei aspecte și manifestări.

Pentru cinci zile oamenii nu s-au mai uitat la tablete și telefoane mobile ca la icoane, ci au avut sub priviri cărți – sumedenie, iar în auz, manifestări culturale artistice de prestigiu pentru toate gusturile și vârstele. Iar formulele: “Deschide o carte! Deschide-ți mintea!” au avut cu adevărat efectul scontat. Prin aceste modalități itinerante, gradul de accesibilitate la lectură este mai mare

decât în sălile bibliotecilor, sporind interesul cititorilor.

O emblemă, un brand, o garanție. Garanția valorii, garanția reușitei – toate într-o sintagmă “Axis Libri” – care a depășit granițele orașului și ale țării.

Strategii de marketing, atracții, amuzamente, spirit ludic, tot ce poate un Târg oferi mai bun, mai frumos.

Nu au lipsit sesiunile permanente de autografe, atât la standuri, cât și în cadrul manifestărilor. Statisticile vorbesc de la sine în privința utilității acestor formule de atragere a cititorilor. Toți cei care și-au dat mâna în organizarea și desfășurarea în bune condițiuni a Festivalului cât și a Târgului de Carte – pot fi mulțumiți.

Pentru cei interesați, menționăm că ilustrarea acestor momente unice din viața cultural-artistică a Galațiului se află pe site-ul www.bvau.ro - Galerie foto, unde sunt 140 de imagini cu Deschiderea festivă a Festivalului Național.

Ziaristi renumiți, scriitori, foto-reporteri, video-reporteri, video-jurnaliști, graficieni, directori de edituri, redactori și tehnoredactori, toți cei care lucrează în fascinanta industrie a cărții, poeți, dramaturgi, actori, improvizatori, folkiști, dansatori, interpreți, iluzioniști, vreme de cinci zile au stat în atenția publicului, cu ceea ce au creat ei mai bun. Și lumea le-a dăruit aplauze din belșug.

Prelungirea programelor zilnice de manifestări și transformarea serilor în seri magice constituie o dovadă că gălățenii sunt receptivi la cultură și artă.

Pentru cinci zile, copiii și-au lăsat joaca, și-au lăsat tabletele, calculatorul, chiar și lecțiile și au venit la Festival.

Pentru cinci zile, gospodinele și-au uitat treburile domestice și au ieșit să se recreeze, să-și bucure sufletul, alături de copii și nepoți.

Pentru cinci zile bătrânii și-au lăsat programul de somn și ritualul zilnic al siestei și au venit să socializeze, să ia câte o carte în mâinile lor tremurânde, să mai simtă parfumul cernelii din cărțile abia ieșite de sub tipar, unele aduse direct din tipografie – pe mesele prezidiului, să fie prezentate, receptate, recenzate, recomandate, dăruite.

Cu toții și-au smuls clipe din timpul lor obișnuit ca să facă altceva. Și acest “altceva” e un

(continuare în pag. 9)

omagiul plin de respect adus Cărții - sărbătorită în fel și chip în aceste zile.

Biblioteca "V.A.Urechia" a avut o inițiativă remarcabilă. La un stand special amenajat, a împărțit cărți gratuit fiecărui trecător sau vizitator al standurilor. Am văzut oameni fericiți, emoționați că strâng la piept sau în mâini câte o carte primită-n dar, poate singura din ultimii ani pe care au putut s-o atingă, să o răsfoiască, să-i soarbă miresmele. Nimeni n-a plecat fără un asemenea dar de suflet. Poate amintirile se vor estompa cu timpul, dar această carte rămâne în biblioteca lor personală, ca mărturie.

Sute și mii de mărturii fotografice pe site-ul amintit, într-o galerie fotografică de excepție realizată de artiști profesioniști. Designeri reputați s-au întrecut în a alcătui simboluri, vignete, ex-libris-uri ale acestui brand care este Axis Libri, Bibliotecă, Salon literar, revistă, Casă a cărții.

Tărâm magic, Editură, gazdă bună a Salonului Literar din Sala Mihai Eminescu.

Manifestarea a fost organizată cu parteneriatul Editurii Eikon, sub patronajul Ministerului Culturii și a avut ca organizatori: Consiliul Județului Galați, Primăria Municipiului, Centrul Cultural "Dunărea de Jos"; Universitatea Galați, Inspectoratul Școlar județean, Universitatea "Apolonia", Iași, Direcția Județeană pentru Cultură, Palatul Copiilor, Universitatea "Danubius", Editura Eikon, iar ca parteneri culturali, Teatrul Muzical "Nae Leonard", Teatrul Dramatic "Fani Tardini"; Teatrul de păpuși "Gulliver, Muzeul de Istorie Galați, Complexul Muzeal de Științe ale Naturii Răzvan Angheluță Galați, Uniunea Scriitorilor din Galați, Filiala de Sud-Est, Institutul Cultural Român, Filiala Moldova.

Ca parteneri Media au fost: Cotidianul Viața Liberă, Monitorul de Galați, Imparțial, Realitatea, Antares, revista Dunărea de Jos, Expres TV, TV Galați, RTV Galați-Brăila, VOX TV Galați-Brăila, Zile și nopți, Revista Dominus, revista Convorbiri Literare, revista Contemporanul. Printre sponsori amintim: Hotel Vega, Cozamin, Galtour Dunărea, Don-Star SRL Tipografie, Pancronex, Pibunni, Gestrom, Martens, Arcada Company, Damen și alții.

Câte 11 ore pe zi (10,00-21,00) standurile au fost deschise permanent, iar Festivalul s-a desfășurat sub acest îndemn: *"Să ne întoarcem la lectură. Citește și tu!"* O campanie fără precedent de promovare a lecturii, adresată tuturor categoriilor de cititori și tuturor vârstelor.

Alocuțiuni, prelegeri, conferințe, spectacole de divertisment, concerte, ateliere de lectură, studii, un atelier neconvențional de cultură generală condus de Leon Magdan, noi apariții, prezentări, lansări de cărți, oferte, recitaluri poetice, expoziții fotografice, prezențe românești peste hotare (Prix litteraires – antologie apărută la Beirut), spectacole de teatru de păpuși, Armonii dunărene, recitaluri de poezie și muzică folk, scriitori români din diaspora, muzică de promenadă, recital din lirica eminesciană – care nu putea lipsi, o evocare emoționantă Nina Cassian, în "Poeme de neuitat ale copilăriei" – inițiativa tinerei poete Denisa Lepădatu, *Autorii de crime-fiction față în față cu occidentul* – conferință ținută de Bogdan Hrib, directorul Editurii Tritonic, prezentarea noutăților din Colecția "Raftul Denisei", Editura Humanitas, invitată specială a acestei edituri Denisa Comănescu. Muzică, dans,

voie bună, scenete pentru copii ale basarabeanului Vitalie Filip, Editura Epigrapf Chișinău.

La final au fost acordate distincții și diplome: "Cupa Axis Libri" la șah copii, ediția a II-a, cu participarea Șah Club Galați. Acestea și multe altele au fost ofertele Festivalului Național al Cărții "Axis Libri".

Personal, m-am bucurat de lansarea a 7 cărți personale publicate recent la Editura InfoRapArt, dar am avut onoarea de a-i prezenta și pe unii autori, pe buzoianca Maria Mânzală, cu o carte originală pentru copii, "Bobită Cineastul", apărută chiar zilele acestea la Editura Rafet Râmnicu Sărat și adusă direct din tipografie la Festival și de prezentarea mai multor autori gălățeni pentru copii: Gh. Antohi, cunoscuta scriitoare Olimpia Sava care și-a lansat 6 cărți pentru copii cu acest prilej, tânăra traducătoare Nina Mihaela Sava, Denisa Lepădatu, dar și a cărții de *Recenzii* a Mihaelei Rotaru, apărută la Editura Olimpias.

Iubitorii literaturii pentru copii au fost prezenți și s-au bucurat de surprize și oferte de carte. Revisitele școlare au fost și ele prezentate cu succes de prof. Onorica Tofan și prof. Vasile Leonte, aceste reviste având un impact pozitiv asupra tinerelor condeie gălățene care s-au gândit la aceste formule de popularizare a talentelor.

Prezența autorilor din Basarabia a fost de mare impact emoțional în cadrul Târgului, prezentați de Cassian Maria Spiridon, Marius Chelaru și Nicoleta Onofrei.

Spiritul acestui Festival însă, a fost directorul general al Bibliotecii Județene "V.A.Urechia", prof. dr. Zănzar Ilie, prezent permanent în aceste zile, fie la prezidiu, fie în mijlocul manifestărilor. Alături de această personalitate gălățeană, Valentin Ajder - moderator și organizator al Târgului de Carte, un vechi împătimit al manifestărilor de anvergură culturală, prezent și el permanent alături de autori, editori sau directori de edituri.

Ieșirea cărții din Sanctuarul Bibliotecii în stradă, în locuri neconvenționale este o dovadă că ea trebuie să vină în întâmpinarea categoriilor de beneficiari, a eventualilor cumpărători, a iubitorilor cuvântului scris, difuzat, transmis prin orice mijloace.

Timpul depozitelor de carte, neatins de mâini și ochi de cititori, timpul rafturilor înțesate cu documente de referință nevizitate, a fost depășit. E vremea întâlnirilor esențiale între creatori-carte-cititori - și aceste întâlniri pot avea loc oriunde; chiar și pe un bulevard (Unter den Linden), în agora, în standuri strădale, în gări, la metrou, în tramvai și în uitatele biblio-buze care efectuau servicii biblioteconomice complete de difuzare și împrumut în cartiere, în uzine, acolo unde există oameni.

S-a demonstrat că acest mod de conectare a cititorilor la viața culturală este foarte eficient. Dar când e vorba de edituri și vânzare de carte, e cu atât mai rentabil și benefic pentru ambele părți și pentru difuzor și pentru beneficiari.

Cinci zile providențiale. Timp hrănit și adăpat cu Lumină. Timp generator de Lumină. Lumină primită și transformată în lumină de sine. Fiecare om luminat, împărțitor la rândul lui de fascicule luminoase. Un transfer necesar. Un feed-back continuu. Empatii.

(continuare în pag. 10)

Oameni necunoscuți legați cu firul freatic al nevoii de cunoaștere a izvoarelor Luminii, revărsându-se peste fiecare într-alt fel, dar benefică pentru toți. Și noi, cronicari afectivi, consemnând cu emoție mirabilul schimb: primind și dăruind Lumină, în aceeași măsură, sau poate mai intensă, cine să stea să măsoare?

Lumina zămisliitoare de Duh, spre împărtășire.

Sintagma: *“Citește și dăruiește!”* – nicicând n-a devenit mai actuală. O invitație și o provocare. O reușită totală. O inițiativă care se vrea continuată, îmbunătățită și în anii următori pentru că ea contribuie la edificarea spirituală a omului.

Toate acestea vor fi teaurizate și păstrate în patrimoniul sufletesc al fiecăruia, ca dovezi, ca mărturii vii că am existat pe acest tărâm dunărean, în calea apelor fluviului, în orașul celor trei ape esențiale: Dunărea, Siretul și Prutul și ne-am ridicat pe încă o treaptă a desăvârșirii spirituale.

Pentru vremea când totul va deveni amintire, estompată de scurgerea zilelor, imaginile și înregistrările, fotografiile și afișele vor rămâne consemnate în Paginile Galațiului din Cartea de aur. Vii mai rămân doar luminilele din ochii celor ce asistaseră, timp de cinci zile la Sărbătorile Cărții, luminile aprinse de alții, ori chiar izvorând din ei înșiși.

Și nu mai știi ce-s: luminile orașului în serile de vară timpurie, luminile din ochi, luminile din gând, sub forma unor cărți, ori luminile aprinse în suflete.

Dragostea pentru Cuvânt este mai grea decât cea dintre oameni și din aceea că acest cuvânt dăinuie, nu poate fi șters și e înscris în inimi drept cea mai înaltă treaptă a conștiinței umane.

Scriitori consacrați, nume notorii, debutanți, iubitori sau numai consumatori de cultură, lucrători în vastul câmp al literaturii, redactori, graficieni, tehnoredactori, cu toții și-au găsit teren prielnic de afirmare la acest Festival Național, nespus de generos, cu tot ce înseamnă noțiunea de Carte, indiferent de suport, dar, cu predilecție pe suport de hârtie. Nimeni nu a fost refuzat, nimeni îndepărtat. Și toate acestea sub semnul invitației la lectură, la cunoaștere, la edificare spirituală. Poate că nici nu ne dăm seama ce important este rolul nostru de participanți activi sau de actori-spectatori pe scena culturii actuale.

Toate palierele reprezentative și toate gusturile au fost atinse și împlinite pentru slujirea în chip fericit a Cuvântului scris, cel care aduce și face lumină în jur și în suflete. Într-adevăr istoria culturii naționale și a istoriei

culturii gălățene n-ar fi complete fără această suită de manifestări de spirit.

Efervescență creatoare, emulație spirituală, comuniuni și conexiuni între oamenii creatori de cultură și consumatori ai actului cultural, într-o săptămână fastă, aflată sub auspiciile brandului cultural “Axis Libri”.

Revenind duminică, a doua zi după încheierea Festivalului, în același spațiu, am constatat că unele edituri nu-și încheiaseră socotelile și nu se îndurau să părăsească acest decor natural de sub teii de pe Calea Domnească, acea ușoară briză a Dunării în creștere vertiginosă a cotelor sale în aceste zile fecunde și mai zăboveau străjuind aleea principală în căutarea eventualilor întârziati, doritori de noutăți editoriale și de spectacol.

În rest, pensionarii jucau iarăși table și șah la aceleași măsuțe pătrate din piatră, copiii alergau ca întotdeauna și se ascundeau după copaci, supravegheați de ochiul vigilent al bunicuțelor și mămicilor, tinerii citeau sustrași dar și absorbiți de muzica difuzată direct în urechi, prin minuscule aparate, totul părea la fel, chiar și teii, în înțelepciunea lor, salutau ușor din frunze și crengi, adunarea aceea de oameni nostalgici, ieșiți în parc înspre prânz, unii făcându-și siesta, alții făcându-și poftă de mâncare, mergând în pas de promenadă pe esplanada dintre blocurile turn, cele mai vechi din oraș, pe locul unde odinioară, localnicii veneau să târguiască ori să caște gura în Piața Veche, (așa cum magistral a descris-o un prozator gălățean – Ioan Gh. Tofan – în cartea cu același titlu) - reper, iată, încă o dată fundamental în viața trăitorilor acestui meleag dunărean, odinioară “cumplit oraș de negustori”, după cum s-a spus, iar în zilele noastre, și prin acest Festival Național, o metropolă a culturii românești și universale.

“La revedere!” pentru ediția a VI-a. Pe curând, la cea de a VII-a ediție, în 2015.

Felicitări tuturor organizatorilor, participanților și vizitatorilor la aceste prestigioase manifestări de spirit care fac cinste și onoare Galațiului și țării în-tregi.

Victor CILINCĂ

Concursul de Creație Literară "Scriitori de ieri, de azi și de mâine" la Galați

Important pentru viitorul literar al Galațiului, Concursul de creație literară „Scriitori de ieri, de azi și de mâine” a completat excelent Festivalul Național al Cărții „Axis Libri”. Copii și tineri (două categorii de vârstă: 8-14 ani - 26 de concurenți; 15-21 ani - 22 de concurenți) au scris poezie, eseu sau proză. Deși mai puțini concurenți decât anii trecuți, când concureau cam o sută de tineri, concursul a adus lucrări mai valoroase. Multe premii, acordate de juriul din care am făcut parte, alături de jurnalista și poeta Angela Ribinciuc, juriu condus de scriitorul Petre Rău, director al Revistei Boem@. Toți participanții au primit în dar câte o carte, iar premiile mari le-au adus volume de peste 100 lei fiecare. În plus, premianții vor fi publicați în reviste.

Marele Premiu - Denisa, 12 ani

Iată mai întâi premiile pentru mezini. „Mă bucură enorm!”, a declarat, primind Marele Premiu, Denisa Lepădatu, elevă de 12 ani, la Școala nr. 11. Copil cu rezultate excelente și la învățătură, a avut și un recital poetic în festival.

Marele premiu – Denisa Lepădatu, 12 ani

Premiul pentru originalitate l-au primit Daniela Petrea, Școala nr. 22, și Radu Alexandru Bălan, C.N. "Vasile Alecsandri" - câștigător și la ediții anterioare. Premii pentru stil: Alexandra Jugănar și Ioana Staicu, amândouă de la "Alecsandri". Premiul Revistei Boem@: Vlad-Ștefan Năstase, Școala Gimnazială "Grigore Moisil". Premiul Revistei „Axis Libri”: Ion Bianca Stephanie, "Alecsandri" (nelipsită la cluburile bibliotecii, ea a editat chiar o revistă), precum și Theodora Carmen Vasiliță, Școala Gimnazială "Sf. Împărați". Pentru Eseu: Raluca-Ioana Vidrașc, „Alecsandri”.

"Căpitani" (ai literelor) la 15-21 ani

Pentru adolescenți și tineri, Premiul "V.A. Urechia" a ajuns la Loredana Cărare, Liceul Economic "V. Madgearu". Premiul pentru originalitate: Laurențiu Daniel Gînghină, Universitatea „Dunărea de Jos”, Facultatea de Litere și Anton Mardare (pseudonimul lui Petru-Eugen Mardare), de la Universitatea „Dunărea de Jos”, Facultatea de Științe Juridice, Sociale și Politice. Premii pentru stil: Cătălina Coman, "Alecsandri" și Alexandra Penu, C.N. "Al. I. Cuza". Premiul Revistei Boem@: Cristina Pavel, C.N. "Costache

Foto cu premianții concursului

Negri". Premiul Revistei „Axis Libri”: Andreea Violeta Bobe, Universitatea „Dunărea de Jos”, Facultatea de Știință și Ingineria Alimentelor, membră a Cenaclului „Noduri și Semne”, și Andreea Nicoleta Jalbă, "Alecsandri". Eseu: Simona-Elena Monea, „Alecsandri”.

Lansare de carte

Denisa Lepădatu – Simfonia cuvintelor inocente

-Imagini-

Radu Liviu Dan

Când dragostea nu e de ajuns

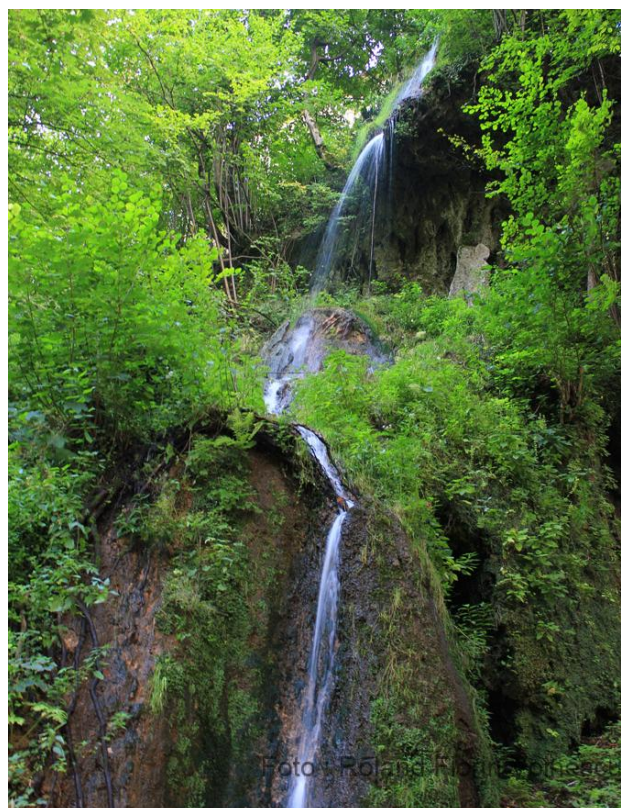
Când dragostea nu e de ajuns
ne îmbolnăvim de ziduri însingurate
când dragostea e împărtășită
doar de la distanță
ne îmbolnăvim de pădii
de vânturi spulberate
nechemate de mori
când dragostea nu e de ajuns
corăbiile pleacă cel mai departe
aidoma gândurilor sinucigașe
parcă toți peștii
s-ar întoarce să-și afle odihna
în marea Sargaselor
chemările noastre presărate
cu lacrimile macilor
vor fi imense câmpuri ruse
cuprinse de dor
melci împotmoliți în nisipul
răsturnat de valuri
auzindu-și chemarea
fără aripi
ei au doar ecou
nu și zbor
se simte aproape
glasul inimii lor

Caolin

nu au existat poeți, doar poezie
cum nu a existat lut, doar ulcele
cu chipuri umane
nu au existat litere
doar pești
reptile
păsări și animale
purtate de amulete în marea de timp
nu au existat mamuți
decât pe Lună
înaintea marelui rift
în aripile norocoaselor berze
brodate pe un rotund goblen caolin
nu au existat sentimente umane
ci doar cascade
eliberate de canioane
dintr-un ochi de suflet despărțit
de al doilea ochi
de inimă
printr-un deșert selenar
doar vinul e vânat
în oaze cleopatrice tuaregi dansând
dezbrăcați de orice costum planetar

dragostea albă

dragostea albă
crește case la Santorini
pe lave stinse de munte
cafeaua longevității
ademeneste cel mai frumos răsărit
pe terase cu aer de mare
chemarea ta are ochii verzi
cu tot alaiul primăverii
brațele tale albastre au
întinderea cerului
prin care sufletul
capătă incomensurabile aripi
iubirea mea e străvezie
îmi vezi inima
și tot cerul respirației mele
îmi simți dorul
cum palpită în toate venele
mi le poți măsura
dacă le amprentezi
cu eșarfa ta
o corabie minoică
așteaptă în port
vreau să rămân alături de tine
până la următoarea erupție
și apoi să coborâm pe pământ
aici pe stânci
să construim o casă albă

Ioan VASIU

Tudor Opreș - „LAUS AMORIS” (Sonete fără timp)

Tehnica sonetului nu este deloc ușoară și tocmai de aceea puțini dintre iscusiții poeți ai literaturii noastre s-au încumetat să abordeze acest gen literar.

Dând dovadă de o bună cunoaștere și stăpânire a limbii române, dar și de o ușurință a versificației, octogenarul profesor Tudor Opreș a publicat, în anul 2013, volumul intitulat LAUS AMORIS (Sonete fără timp), care înmănunchează 35 de sonete de dragoste.

Așa cum singur recunoaște, în scurta dedicație caligrafiată pe exemplarul pe care mi l-a dăruit recent, acest volum se vrea a fi „o baie de Eros, la 86 de ani”, care „întinerește și purifică”. Nimic mai frumos, mai sincer și mai adevărat decât această mărturie a unui permanent îndrăgostit.

Sonetele scrise de Tudor Opreș, cu mult patos, se remarcă prin muzicalitatea ce le dă un farmec aparte, prin densitatea mesajului transmis, prin limpezimea și acuratețea care dau o strălucire aparte versurilor sale: „Din miile de Eve de pe glob / Pe tine te-am ales. Și de ce oare / Am acceptat destinul să-ți fiu orb, / Să-ți fac viața cânt și sărbătoare?” (Predestinare, p.7) sau: „De când mi-ai apărut întâmplător / N-am ostenit cântându-te într-una / Din răsărit până apune luna / Și din Gerar în luna lui Cuptor” (De când mi-ai apărut, p.12).

Pasionat al metaforei menite să impresioneze, poetul Tudor Opreș ne demonstrează încă o dată că doar talentul înăscut poate construi tablouri mirifice, crote pe suportul unei iubiri adevărate și trainice: „Ești marea mea de fiecare zi, / Vast peisaj ce mi se-ntinde-n față, / Oglindă fremătândă de viață / Ce nu o văd și n-o pot auzi // În gând îți simt doar mantia de ceață / Și murmurul din orele târzii / Când algele și peștii străvezii / Prin vise mi se-ncurcă și răsfăț” (Pururea scafandru, p.15).

O prospețime a imagisticii cum rar am întâlnit la poeții noștri contemporani, o candoare ce captivează atenția cititorului, o fluiditate a discursului liric, dar mai

TUDOR OPREȘ

LAUS AMORIS

București, 2013

ales o limpezime mereu proaspătă a poeziilor sale, sunt doar câteva dintre caracteristicile care dau un farmec aparte acestui volum de sonete pe care neobositul și mereu tânărul Tudor Opreș ni-l dăruiește din prea-plinul sufletului său, nevindecăt de iubire.

Șlefuite până aproape de perfecțiune versurile înmănuncheate în acest volum ne dezvăluie un poet remarcabil, ingenios, sensibil și proaspăt. Domnia sa are harul și darul de a ne însenina gândurile și de a ne alunga orice umbră de tristețe. Poeziile sale sunt asemenea unui vânt cald și blând de primăvară, ce adie prin livezile înflorite ale amintirilor: „Orice gând ce-mi naște auroră / Te însoțește ca o plantă rară / Trezind în tine-un dor de primăvară / Și-un dionisiac rotit de horă, // În tine mă strămut clipă de clipă / Cu unghii, cu dureri și cu aripă / Și fac din tine parte ca un făt...”.

Stihurile lui Tudor Opreș ne cuceresc prin frumusețea și muzicalitatea lor, prin eleganța și spontaneitatea lor. Poet adevărat, înzestrat cu un talent ieșit din comun, autorul acestor sonete nu a căzut în capcana modei așa zise „antilirice” care bântuie prin literatura zilelor noastre, rămânând fidel versului clasic, tradițional, cu ritm și rimă.

Sentimental și melancolic, visător și mereu optimist, Tudor Opreș scrie o poezie care merită să fie recitată cu voce tare și nu doar lecturată în gând, la ceas de seară. Versurile sale poartă un strai de noblete care le asigură o particularitate aparte.

Ani la rând, în tinerețe, profesorul Tudor Opreș s-a dedicat descoperirii tinerelor talente literare, putându-se lăuda astăzi că zeci de scriitori, apreciați și de valoare incontestabilă, au debutat sub „bagheta” lui magică. Suntem siguri că mulțimii de cărți, tipărite în decursul anilor, se vor alătura alte și alte volume așteptate cu interes de publicul iubitor de poezie.

Iuliu-Marius MORARIU

Aripi de pământ înveșmântate în mantia celestă a gândului¹

Titlul ultimei apariții editoriale a poetului gorjean Viorel Surdoiu, cunoscut peisajului zonal și celui național atât prin talentul său poetic, cât și prin abilitățile sale artistice, induce cititorului senzația că poemele cuprinse în paginile ei ar abunda în piese simboliste cu accent bacovian. O lectură atentă a operei va vădi însă contrariul, căci, chiar dacă, prin prisma unor principii estetice, unele dintre ele ar putea fi subsumate acestui curent, în ceea ce privește mesajul, ele emană un optimism molipsitor, străin cu totul acelui „mal du siècle” ce caracterizează plumbuita poezie a autorului mai sus pomenit.

Aripile lui Viorel Surdoiu nu sunt așadar de plumb, ci de pământ, metafora titlului circumscriind o multitudine de sensuri ce s-ar preta cu certitudine unei ample interpretări. Ele vădesc abundența vieții, care răsare din plămada lutului athanatic, dar și evoluția treptată, caracterizată adesea printr-o moarte mai mult sau mai puțin dură, asemenea plantelor ce germinează din seva lui.

Pe întreg parcursul celor 90 de poeme, autorul se vedește un mânuitor abil al condeiului, care, *muiat în sângele gândului*, prinde viață în mâinile lui, dând naștere unor adevărate capodopere. Abundând în metafore și mustind a figuri de stil, ce transmit mesaje de mare profunzime și transpun lectorul în stări din cele mai variate, poeziile sale sunt concepute în maniera poetică contemporană, în care ingambamentul reprezintă o tehnică cotidiană.

Ce-i drept, fie din dorința de a le conferi muzicalitate, fie dintr-o meteahnă mai veche, de care încă nu s-a dezbărat întru totul, unele bucăți poetice sunt șlefuite și prelucrate în așa fel încât, rostite, să aducă cu ele izul arhaicelor opuri în potriviri rimate. Un astfel de exemplu este poezia *Suflet verde*:

*Mi-am deschis dintr-o privire
calea către nesfârșit
îmi priveam ochiul
privit
dincolo de labirint
Și ședeam ce nu se vede
recitând încet din Vede
atmanul de suflet verde
irisul curbat în sine
înfrunzindu-se de tine
înspre zorile senine (p. 23).*

Și în structura lor însă, se vede atenta grijă a poetului în prezentarea concisă și cu acuratețe a mesajului, și dorința lui de a oferi o compoziție lirică ireproșabilă din punct de vedere stilistic, cu o tentă ludică ce le face mai accesibile și mai ușor de lecturat.

Din punct de vedere structural și tematic, varietatea reprezintă un element nelipsit și din acest sector, volumul reunind pasteluri (*Amurg* – p. 80, *Ningere* – p. 81, *Februarie* – p. 16), monologuri (*La marginea lumii din mine* – p. 8, *Către urma ta* – p. 27), dialoguri (reale sau imaginare – ex. *Charon*, p. 25), poeme epice (*Pelerinul* pp. 122-130), poeme cosmogonice (*Facerea*, p. 63), dar

și alte specii, toate abundând în figuri de stil, prin intermediul cărora autorul reușește să transpună lectorul într-un univers imagistic complex, cu o compoziție de-a dreptul sinestezică.

Eul liric nu se sfiește să își exprime sentimentele, ce sunt transpuse aici în slove care variază de la dragostea pentru persoana iubită (*Andada*, p. 24; *Către urma ta*, p. 27), la cea pentru frumusețea naturii sau frumosul ca noțiune abstractă (*Grădina sentimentală*, pp. 30-31; *Frig*, p. 33), la tresăltări lăuntrice ce duc în sfera spiritualității². Toate acestea contribuie la valoarea volumului, care este asemenea unui festin care abundă din belșug în bucate bine alese și plăcut aranjate pe masa invitaților.

Un mare atu al lucrării îl reprezintă și ilustrația cărții, semnată tot de către poet, care, din dorința de a-i transpune pe *devoratorii* literaturii sale într-o atmosferă cât mai realistă ce să le angajeze în procesul lecturii, alături de facultățile înalte ale sufletului, și simțul vizual, își însoțește opera cu o adevărată expoziție de desene, îngemănate tematic cu poemele ale căror slove încrestează paloarea foii acesteia.

În aceste condiții, Arghezi, a cărui înrăurire transpare ici și colo în volum, poate fi mândru de urmași precum poetul de față, iar Brâncuși, sculptorul prin excelență, de un dăltuitor în cristalinul cerebral al imaginației atât de înzestrat și de meticulos. Noi, ca spectatori însetați de frumos ai unei astfel de manifestări culturale, nu putem decât să ne bucurăm de frumusețea ei, să dorim până inspirată în continuarea poetului gorjean, și să semnalăm și altor iubitori de slovă o astfel de apariție editorială, sublimă și necesară totodată.

¹ Pornind de la recentul volum de poezii al gorjeanului Viorel Surdoiu, *Aripi de pământ*, Editura Pim, Iași, 2013, 134 p.

² Remarcabile sunt aici o serie de poezii precum cea intitulată *Suflete!* (p. 107), *O erezie* (pp. 78-80), sau *Mântuire* (p. 59). În cea din urmă, autorul propune o abordare aparte, de mare finețe și rafinament, demnă de un om cu un mare simț al profunzimii, care reușește să exprime cu atâta brevilocvență lucruri mari în cuvinte obișnuite.

Luiza NERUȚ

Ad multos annos!

Când îngerul de vremuri o floare-ți mai desface
Pe-obrazul de mătase, în clipe împlinite,
Să ducă mai departe un imn ce astăzi tace,
Când fruntea ți-o-ncunună cu slove moștenite,
Adulmecându-ți tainic coroanele de foc,
Îți recompun speranța cărărilor străine,
Căci vremea care vine adăpostește-un loc
Acelui ce a fost și-a renăscut prin tine.
Vin fluturii bezmetici, se-apeacă-n vechi tipare
Și scot orânduirea firescului promis,
Coboară-un zvon sfielnic. Auzi? E vechiul vis
Crescând în tine, molcom, ca-n ramură ninsoare,
Din aerul albastru. Și calea ți-a deschis.
Pășirea tremurată, dar plină, ți-o pornește
Spre tot ce-a fi de-acuma și-acum se adâncește –
Rămâi etern prin file, iar eu... într-un cuprins.

Amprentă

Nu știi nici azi de ce cuvântul tău
m-apropie mai mult de romanța pământului ud
Nu știi nici când brațele tale m-au arătat luminii.
Știu doar că nu mi-a fost de-ajuns
să mă pot defini prin atâtea frunze galbene
până nu m-ai înălțat pe umerii tăi
să văd că și îngerii palizi strălucesc
apoi
odihnindu-mi insomnia în palmele tale
să învăț cum se frământă icoane mărunte
din lut.
De-abia atunci ploi dezlegate în suflet
umpleau golul măsurat de timp
Încet încet din gândurile stinse creșteau
punți.

Dormi, iubite!

De ce tresari când zorii bat la geam?
Nu-s lângă tine-n clipele-astea sfinte?
Chiar dacă ieri prin vise îți veneam,
Azi sunt aici... azi, clipa nu te minte!

De ce în somn suspinele-ți vorbesc
Și fruntea ta frumoasă ți-o încruntă?
N-am să le las! Și c-un sărut topesc
Neliniștea ce somnul ți-l frământă!

Obrajii tăi în palme îi cuprind -
Prin mângâieri s-aduc somnului tihnă;
Dar iarăși pleoape-n tresăriri surprind...
Hai, dormi iubite, sânu-mi ți-e odihnă!

Ce drag îmi ești! tu dormi, eu te privesc
Așa cum luna oglindește ape,
De chipul tău senin, ochii-mi lucesc,
Și-s împlinită că îmi ești aproape.

Cât m-aș lupta să-ți fur iar un sărut...
De te-aș trezi...ah! chiar nu mi-aș ierta-o!
Privind cum dormi, un înger mi-ai părut...
Dar las', ispita, mâine voi certa-o!

Lăsând în urmă storul și-o noapte înainte

Când foaia-i răstignită de alba agonie,
Pătrunde-n necuvinte un murmur și învață
Tăcerea-n două note: un zbucium de hârtie,
Și-o simfonie-a firii. Și slova se înalță.

Dar tot n-o pot întoarce. În tuș ea nu respiră;
Ea-și umple zborul simplu cu golul ei cuminte.
Așa și noi ne umplem - c-o margine de liră
Lăsând în urmă storul, și-o noapte înainte...

În mine-adun crâmpoșe; revin, apoi se duc
Spre chinul călimării ce încă e momeală
Acele slove mute. Mai ard, iar tu, năuc,
Mi-afunzi răvașu-n mână, și-adormi la mine-n poală.

Nocturnă

În pânza tremurândă a lacului sihastru
Se oglindește luna cu ochii-diamant;
Ferigile-amețite de aerul albastru,
Tot răspândesc miresme, cu-n foșnet delirant;

Poteci însingurate doinesc pădurea verde -
Ce vise 'naltă-n beznă pe-un lujer prins de stele;
Ți-aud pășirea-nceată, descultă... tot se pierde -
Spre cetine-obosite, prin move imortele;

Lințoliu de-aer mistic de umeri mă cuprinde...
Mă-naltă ca pe-o zeie spre-altare cu rășină,
Văd pașii rătăciți pe creste tremurânde,
Dar nu vei ști nicicând c-o umbră ți se-nchină!

Lângă tine

Mă cheamă somnu-adânc, parcă-i cerșit
Când genele-ostenite-atârână greu;
De lungul drum mi-e trupul obosit
Dar lângă tine-am liniște mereu!

La pieptul tău, ușor mă cuibăresc...
Mâinile tale, părul mi-l dezmiardă.
Aș vrea ca timpu-n loc să îl opresc
Ca brațul tău să-mi fie veșnic gardă

Neliniștea mi-o curmi cu-atingeri moi
Când degete răsfire pe fruntea mea
Iar pleoapele-mi închizi pe rând, apoi
Pe-obraji îmi lași sărut de catifea.

Zbor umbre și lumini printre clipiri...
De drag cum mă privești – n-aș mai dormi,
Și de foșnirea mea să nu te miri
Când somnu`-alung și gura-ți voi sorbi!

Petru HAMAT

Melanj discursiv – scenă și înscenare în proza Vioricăi Hagianu

Cartea Vioricăi Hagianu, *Vocea fetei de piatră*, publicată la Editura Rovimed Publishers, Bacău, 2013, concentrează un discurs estetic al plurivalențelor identitare, o definiție a prezumției, melanjate între scenă și înscenare, în fapt, se produce un efect al unei *mise en abîme*, al acelei fecundități, transparente în imagine și imaginar, cu proiecție în realitatea obsesivă. Proză a iluziilor transcendente, *Vocea fetei de piatră* se devine într-un întreg al stării de rostuire a unor ipostaze, ce se nuntesc în acel gol al materiei/al materialității, care se denunță în agora transludicului, în acel immanent/inflexibil joc al scenariului, pentru că modelarea/modelul prozastică/prozastic ține de o refulare aproape ingenuă a trăirii. Ființa estetică a Vioricăi Hagianu este receptare a sensibilității și a prefacerii unei tensiuni prin intuiție, prin acea inginerie a metempsihozei unui artistic ce se caută și se regăsește în spațiul ermetic.

Este spațiul ce se purifică, prin ascensiunea în *doxa* experimentului de laborator, în exercițiul de respirație al relaxării, prin căderea în *noumenul* unei teatralități, într-un melanj al redefinirii propriei aspirații.

Vocea vindecătoare este vocea scenei și a înscenării, este acea situație a complexului unei euforii, *stâmpărate* prin *lăuntricizare*, este *ego-ul* ce se eliberează prin apropierea de mereu aceeași tensiune discursivă, de ficționalitatea teatralizată, pentru că efectul diluării estetice nu ține, neapărat, de atitudine, ci se propune și se problematizează prin accepțiunea verbului plurivalent al vindecării, un crochiu al redimensionării ființei tragice, al acelei scindări în bucăți de cretă a umanului: „Vocea mea oricât de vindecătoare ar fi, nu poate să «repare» organele lezate, rupte... Când moartea se instalează brusc, este o luptă dură contra cronometru, este o luptă cu timpul. Cel puțin până acum nu am experimentat «învierea», mai trebui lucrat în acest sens. Cred că timpul de expunere este esențial pentru vindecare, cu cât vocea mea este ascultată mai mult timp, cu cât efectele benefice sunt mai numeroase.” În fapt, este aici o distorsionare a funcției limbajului, proiectat în structurile de adâncime ale percepției, ale unui *cognitivism* al prezumției și al comprehensiunii actului vindecării, pentru că rolul scenic al înscenării ține de o repunere în drepturi a matricei discursive, fie a expunerii, ce ține de ireversibilitatea timpului, ca act al inducției teatrale, fie de actualitatea experimentării auditive, ca afect/efect al predispoziției auctoriale.

„Fata de piatră”, Andrada, replică feminină a tatălui său Nick, devine *centrum mundi* al melanjului discursiv, aceasta este figura centrală a punerii/aplicării estetice în *himerismul* ce se actualizează, de fiecare dată, prin imaginar. Reflexele spațiale și temporale sunt plasate în golul existențial, ceea ce rămâne să vizioneze și să transceadă aspectul real al iluziei este, tocmai, funcția comunicării, lipsa dinamismului concentrează, astfel, un topic al perspectivei, închise într-un cerc al figuralului, al acelor figuri inflexibile, ce se lipsesc de viziune scenică. Vocea este elementul auditoriului, este acel flux al necenzurii, al jocului cu realitățile concentrice și logosuite, pentru că materia experimentală aduce un fior al tragicului, ce se va resemna prin tanatic. Neputința trăirii și învierii vor

fi relaționate cu comprehensiunea situației complexe, în care ființa feminină intră fără a avea posibilitatea de ieșire, este un punct comun al fiecărei reîntoarceri la timpul etern, acel mereu prezent al soluției viitoare: „- O bătălie cu materia, cu timpul, murmură gânditor Nick, care era medic neurolog. În 90% din cazuri este necesară doar vocea ta, asta este o certitudine, este suficient să le vorbești sau să le cânti și bolnavii, cu cele mai diferite și stranii boli se vindecă, procesul este ireversibil, un succes total. Dacă erai bărbat, te declarauăștia Mesia. Masele de oameni și iluștrii cercetători, au unele rețineri pentru că ești femeie. Așadar, nu poți fi proclamată Mesia, ai scăpat de asta, cel mult vreo zeităate acolo, sau vreo sfântă ceva, titlurile astea ai putea să le obții, glumește el.”

Produsul estetic al prozei Vioricăi Hagianu rezumă nu doar iluzia decelării trăirii unui sentiment al tragismului ființei, ce pare a se (în)ființa în straturile auctoriale ale ficțiunii, ci este subsumată unui paradox al funcției catalitice a existenței însăși magma unei fluidități a condiției umane. Se dezvoltă o stare tensională, ce se recuperează prin „reactanții și produșii de reacție” ai înscenării, ai acelei probabilități de reactualizare a pasiunilor prin rememorare, prin acea intenție absconsă de a sonda spiritualitatea imaginației pentru a ajunge la esență, la acea vibrație, a gândirii și certitudinii împlinirii, prin filtrul logic și analitic: „- Noroc că nu sunt bărbat, așa am scăpat de o asemenea onoare, spuse fata, sunt doar «fata de piatră» și vocea ei vindecătoare. Oricum, muzica poate ocoli filtrele logice și analitice ale gândirii pentru a stabili un contact direct cu sentimentele

(continuare în pag. 17)

și cu pasiunile profunde din adâncul memoriei și imaginației umane, poate ajunge la esență, de aici vine și vindecarea. Vocea mea nu este decât un catalizator al unui proces care se desfășoară doar în prezența ei, a vibrației respective. Reactanții și produșii de reacție sunt acolo, sunt în omul bolnav, ei există, lipsește doar catalizatorul pentru ca reacția de vindecare să aibă loc, iar vocea mea este catalizatorul.” Melanjul scenă-înscenare se manifestă nu în condiția unei probabile și inflexibile proiecții existențiale în afara timpului și spațiului, ci, mai curând, în funcția mesianică, percepută prin tranzistorii unei fecunde descifrări de sensuri și gesturi, de atitudini care se transformă în franjurări rememorative, în indici ai unei remodelări, pentru că vocea Andradei nu se multiplică în conjuncții ale estetizării fiecărui demers de vindecare a maladivului joc cu iluziile umane, cu fragmentările. Vocea „fetei de piatră” este liant al producerii așteptării unei noi facțiuni în condiția tragică a umanului, pentru că numai prin recuperarea dozei de organicitate se poate realiza fatalitatea, sfârșitul unei predispoziții scenice, întregul discurs este o proză afină cu interpretarea acelei sensibilități picturale, a acelei argumentări ce tinde să se decupeze prin trăiri estetice, prin ființa ce se reîntoarce la fragilitate, la intuiție și sentiment, elemente ce vor condiționa extincția.

Scena și înscenarea sunt, la Viorica Hagianu, modele ale reprezentării, ale imaginarului ce se conturează în ceea ce bătrânul Costa identifică drept „o rațiune liniștită”, este, de fapt, o transcendere spre o altă condiție, nu himerică, nu iluzorie, ci este o croșetare *in absentia* a artei ficționalizate, a comprehensiunii unor logici ce se subsumează melanjului ad-hoc dintre „tristia sensibilă” și matricea guvernată de proiectul fetei fără trăiri, de apropieri ori depărtări de uman, de acel tragic al situaționalului: „Darul tămăduirii pe care îl ai, îl păstrezi doar cu sacrificiul de sine, puior, chiar tu ești zertfa, spuse el nervos și trist. Ești <fata de piatră> și ai darul vindecării cu vocea ta, doar dacă poate să schimbe situația și atunci, în momentul în care piatra se va sparge, vei avea sentimente, dar vei pierde darul.” Discursul prozastic se modelează în jurul comuniunii dintre *alter* și eu, este o comunicare pe calea undelor, ce se rostuiască prin accesul la matricea materială, la actul sublim, nu al pierderii vocii, ci la acela al identității, al individualității, anume, se realizează o reducere la fragilitatea ființei umane, la acel abscons al neprevăzutului. „Fata de piatră” și vocea ei nu sunt decât actanți ai unei deziluzionări ce se consumă în substanța vie a „mișcării haotice”, a destinului ce se refuză prin ruptura de firul Ariadnei, devenind singular, potrivit sciziunii în alteritate: „Noi nu puteam anticipa toate consecințele intervențiilor genetice, prea multe variabile, nu se poate fără zertfă... Prima dată când vei simți ceva, orice, vei pierde toaate particularitățile care fac vocea ta specială, vindecătoare. Nu am descoperit mecanismele chimice, energetice la nivel celular, de acolo pleacă totul, sunt limitat și mă enervează asta, dar lucrez...” A simți este actul sublim al abisalității, în care Andrada va cădea datorită motivației de ascensiune și de intuiție ale altui model, este acea lipsă de justificare a rolului estetic și artistic ce nu se supune mutației existențiale, pentru că sentimentul este covârșitor prin însăși trăirea acestuia în paradigma umană, în variabila darului tămăduitor din vocea Andradei, „imaterială asemenea spiritului”.

Funcția eterogenă a spiritului Andradei desemnează o stare internă de restrângere la un act al intangibilului, pentru că ființa de piatră nu se ghidează după o ordine prestabilită, ci se proiectează într-o ordine figurală, paradigmatică, o neînțelegere a propriei situații/a materialității ce guvernează universul și artificul estetic al înscenării. Globul de cristal ce părea a proteja fata fără sentimente era încă sub incidența altei reprezentări, aceea în care nu se cunosc coordonatele existențiale, nici stereotipii, este acea structură ce nu se explică prin efemer, ci prin vindecare fizică și psihică. Fără depresii, tristeți ori frustrări, „fata cu vocea de piatră” părea predestinată unui viitor al probabilității, al unei subtile nuanțe, ce se încadrează într-un topos al mijlocirii imaginare, prin „tre-cerea spre neființă”, așadar, jocurile acestea rămăneau în orizontul „undelor sonore binefăcătoare”, tocmai pentru a creiona un scenariu, în care timpul „curgea egal, treceau anii, fără nici o variație”, totul într-un registru al discreției, ce intuiește materia organică a reprezentării, viața și perpetuarea regiei înscenate, teatrul cotidian al viferului și derulării evenimentelor: „Andrada și-a continuat viața în aceleași coordonate și după moartea tatălui ei, fără să schimbe nimic. Studia tot timpul. A preluat toată aparatura din laboratorul lui Costa, bătrânul i-o lăsase moștenire, împreună cu toate bunurile lui. Trăia singură, se întâlnea cu oamenii pentru a-i vindeca. Straniu, părea protejată de un glob de cristal. Era intangibilă fizic, dar și mental. Ea singură pe scenă le cânta sau le vorbea oamenilor, iar ei erau disperați să se vindece. Paradoxal, undele sonore binefăcătoare emise de Andrada, prin vocea ei atât de caldă și electrizantă, proveneau din <fata de piatră> fără sentimente, fără emoții”.

Scriitoarea Viorica Hagianu

Scenariul lumilor fictive sfârșește în tragismul situațional al experimentului „fetei cu vocea de piatră”, astfel, momentul, prin care se marchează primele trăiri, primele sentimente ale Andradei, înseamnă ruptura, definitivă, de insensibil și pătrunderea în percepție și reprezentare, în sentimentul ce pare a cuprinde ființa de până atunci intangibilă, nereflexivă. Atacul asupra Andradei, soldat cu rănirea gravă a lui Marck, „umbra ei”, face din imagistica finală a prozei Vioricăi Hagianu un

(continuare în pag. 25)

Petre RĂU

Locuința dinlăuntrul poeziei

[**Mihaela Gudană – Locuiesc în tine**, Editura "Armonii culturale", Adjud, 2014]

Bazându-mă pe faptul că volumul Mihaelei Gudană intitulat "Locuiesc în tine" este girat de cunoscutul poet și prieten Dionisie Duma, am pornit pe drumul cunoașterii acestei cărți cu o încredere care nu mi-a fost dezamăgită.

Volumul a fost scos în anul 2014 la editura "Armonii culturale" din Adjud, sub îngrijirea și prefațarea d-lui Gheorghe A. Stroia. Este un debut editorial al autoarei, în materie de poezie, dânsa am aflat că mai deține o carte, de fapt o monografie a comunei Ghidigeni, spațiu în care locuiește de mulți ani și unde și-a desfășurat o lungă carieră de bibliotecară.

Știindu-se bine că lectura este un important promotor și imbold al vieții de scriitor, pesemne că viața trăită în bibliotecă i-a fost de bun augur autoarei.

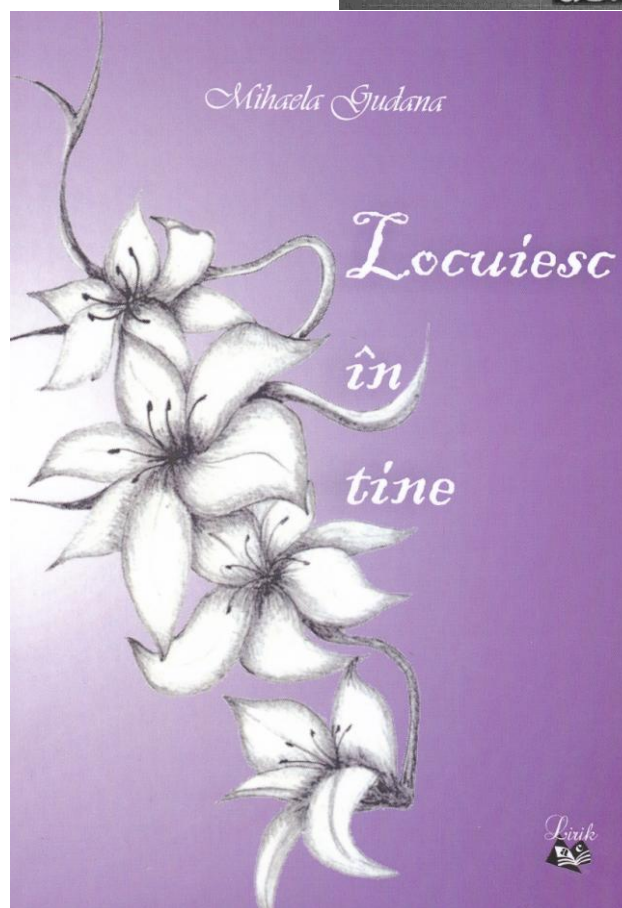
N-am cunoscut-o pe Mihaela Gudană înainte decât din scurtele publicări ale creației sale pe care le-am întâlnit pe unele site-uri literare ("Negru pe Alb", "Noduri și Semne" ș.a.), în unele antologii colective și chiar în revista literară Boema (nr. 58, dec. 2013).

Cartea sa de poezie poartă un titlu frumos, unul de inspirație biblică, dar și unul incitant totodată, precum e însuși poemul care-i conferă și titlul, ca și altele, deci, intențională sau nu, cu o ușoară tentă "comercială".

De-a lungul lecturii aveam să observ că aranjarea/distribuția poemelor în volum este un pic deficitară, întrucât multe poeme minunate, în special cele fără conștrângeri prozodice, le-am întâlnit în partea a doua a cărții.

Prefața cărții nu prea vorbește despre autoare și nici despre carte, ci mai degrabă este o largă pledoarie interesantă despre creație în general și poezie în particular, cu referințe și note lungi de subsol, așa încât prea multe lucruri noi n-am aflat după această tentativă a mea de a cunoaște mai bine protagonista.

Pe coperta a 4-a, însă, beneficiem de un cuvânt al poetului Dionisie Duma, scurt și la obiect, care m-a dumirit în multe privințe și mi-a deschis apetitul pentru lectura cărții cu pricina. Iată cuvintele lămuritoare din această sinteză, care aproape că ne edifică încă din start: "În peisajul liric feminin gălățean, își face acum apariția un nume nou: Mihaela Gudană care ne propune o carte de poeme îndelung elaborată, într-un mediu ambient al meditațiilor și visărilor, neoromantice, într-o Împărăție a cuvintelor adunate în mii de volume, întrucât domnia sa este bibliotecar în comuna Ghidigeni, județul Galați. Neîncorsetată de efluvii sofisticate postmoderniste, avându-l ca reper pe Horațiu din 'carpe diem', Mihaela Gudană scrie o poezie circumstanțială în care domină răscolitoare întrebări și răspunsuri, pornite dintr-o excesivă sensibilitate interioară și ca argument pentru a susține ideea citez un poem concludent în acest sens: 'Eu stau în nord, tu stai în sud / Cuvintele nu ne exclud / Din liniște facem vacarm / Și ne-aruncăm priviri cu șarm. // Eu scriu mereu, tu scrii când poți / Trimitem vorbele pe roți / Dar ne gândim mereu la noi / Să construim povești în ploi. // Eu stau în nord, dar nu e frig / Și doar prin semne știu să strig / Tu stai în sud plin de tăceri / Adulmecând alte plăceri. // Dar sudul vrea să vină-n nord / Ca să dezlege-un mare nod. / Când nordul

are întrebări / Sudu-i răspunde peste zări. // Când vor găsi un liber ceas / Vor face împreună glas / Și două puncte azi străine / Vor construi povești de bine. // Ne-adună timpul iar în poale / Noi, două puncte cardinale.' (Nord și Sud). ...O poezie diafană, limpede, pură și sinceră, cu miresme din alte primăveri á la Magda Isanos, în care iubirea deține un loc primordial postat într-o pârgie solidă și abil fixată, scrie această tânără din arealul Țării de Jos a Moldovei".

Într-adevăr, tema majoră a volumului este poezia de dragoste. Majoritatea versurilor sunt scrise în prozodie clasică, bine articulată, dar sunt presărate pe ici-colo și poeme cu vers liber, la fel de consistente și atrăgătoare.

Întâlnim de-a lungul cărții versuri meritorii, chiar dacă unele dintre ele poartă o mireasmă (re)cunoscută, consacrată, precum versurile acestea cu iz minulescian: "În orașu-n care ploaia vine îmbrăcată-n nori, / Cu umbrelele deasupra ne privim întrebați: / Cine a vărsat culoarea macilor cei disperați / Când strigau din toată floarea, de iubire dezbrăcați?" (Orașul care). Desigur, sintagma minulesciană "În orașu-n care..." este aici, pentru autoare, un leitmotiv de la care își construiește structura ideatică a poemului. Prin această caracteristică, creația Mihaelei Gudană se apropie într-un anumit fel și de reprezentările postmoderne, care acceptă, pastişa, ludicul și preluările de textualitate, fără abuz, ca expresii de promovare a noii poezii.

Sublim este și poemul care dă titlul volumului "Locuiesc în tine". Iată doar prima strofă: "Cât de frumos mă lași să stau în tine! / Prin gândurile

(continuare în pag. 19)

tale liber curg, / Precum o apă, merg cu valuri line, / Mă plimb prin tine, fără să mai plâng - versuri încântătoare, în care sentimentul de dragoste se manifestă pregnant prin contopirea protagoniștilor.

Poeta Mihaela Gudană

Alte versuri frumoase întâlnim, așa cum am mai precizat, de-a lungul întregii cărți: *“cred că ne-am cunoscut cândva într-o emoție, / într-un sunet al bătailor cardiace, / amestecat cu o lipsă de aer, / într-o inspirație profundă / risipită odată cu oftatul adânc”* (Ne-am întâlnit), *“simțisem frig ieri / și am vrut să mă întind puțin / la soarele iubirii noastre”* (Ieșire), *“iubind toamna / am aflat că doar noi doi / putem porni ploile împreună!”* (Cu toamna!) – versuri cu adevărat remarcabile. Iată și o reprezentare picturală de mare profunzime: *“Doar mâinile se-ntind a mângâiere / Căușul palmei, dorind forme iar, / Dar umbrele așteaptă în tăcere, / Când mâna ta cerșește în zadar”* (Doar toate).

Fiindcă din această carte de versuri mi-au plăcut în special poemele în vers alb, mă opresc la una din ele pe care am s-o expun în întregime aici. Este vorba de poemul “Dezbrăcata”, de la pagina 98: *“Ea / se dezbracă mereu în văzul tuturor. / Își leapădă veșmintele ponosite, / spălate din când în când / de ploile unor iubiri răzlețe / și caută să se așeze cu El / într-o nouă poveste de dragoste. / Îi aruncă priviri reci cu ușurință / făcându-l complice, / mereu, îndrăgostindu-l de ea! / Îl roagă să o dezbrace complet, / să-i mângâie ușor toate formele, / să-i sărute buzele reci / și ochii înmărmuriți de dorință. / Dar apoi, îndrăgostitul / nu-și mai poate opri sentimentele: / își urlă iubirea zi și noapte, / alergând după Ea, dezbrăcata! / O cere mereu să fie a lui! / Cu lacrimile curgând nemăsurat / îi spală trupul de păcatul iubirilor noastre, / și-o îmbracă în alb / fără să-i știe numele. / Am întâlnit-o goală pe străzi, / mi-a plâns de multe ori pe umăr / lipindu-și numele de sufletul meu. / Mereu o strig: Toamna!”*

Desigur, posibil accidental, apar în volum și unele sintagme clișeice (în general, în versul alb), precum: *“gânduri mărețe”*, *“cuvinte nerostite”*, *“gânduri sumbre”*, *“genele ochiului”*, *“libertate deplină”*, *“pasăre cântătoare”* ș.a., ele sunt însă prea puține, iar aceasta denotă clar intenția autoarei de a se elibera de astfel de inconsecvențe.

După aprecierea mea, caracteristicile de ansamblu ale poeziei Mihaelei Gudană ar fi următoarele:

- este o poezie scrisă pe un fond confesiv, așa cum se scrie azi majoritatea poeziilor de dragoste, în primul rând ca o necesitate stringentă de exteriorizare

- sunt versuri care au o respirație proprie, dominate de un sentimentalism nostalgic, transpus în imagini adesea înălțătoare, de la majoritatea etajelor existenței, presărate profund de sentimentul de dragoste

- tărâmul oniric, invocat adesea în poezia de dragoste, aproape că este acoperit de o perdea de realism autentic, de pulsații concrete și de un rațional uneori exacerbat. Toate acestea însă fac ca poezia Mihaelei Gudană să nu fie deloc una patetică, ci una mai degrabă peisagistică, cu imagini reușite, cu afecțiuni temperate și reproșuri benigne, cu unghiuri mai mult sentimentale decât spiritual

- versurile au o mare densitate lirică, o încărcătură expusă uneori pe un ton grav și reflexiv, cel mai probabil izvorât din neliniști, îndoieli, incertitudini sentimentale, toate marcate de o profundă sensibilitate

- sunt versuri care produc o puternică impresie în timpul lecturii.

Cu excepția celor câteva elemente de preîntâmpinare subliniate de mine mai sus, cartea oferă satisfacție și-i îndemn la lecturarea ei pe toți cei ce iubesc frumosul exprimat prin poezie.

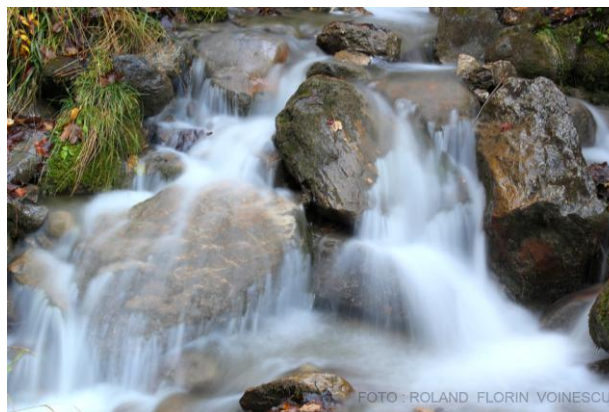

FOTO: ROLAND FLORIN VOINESCU

Mihaela CERNĂȚEANU

EMINESCU ȘI TEATRUL

O dată cu apariția volumului VIII din *Opere* de Mihai Eminescu, ediție coordonată și prefăcută de Petru Creția (Ed. Academiei, 1988) și a volumului *Teatrul lui Eminescu*, îngrijită de același critic (Editia Eminescu, 1990), a fost pus la dispoziția publicului și acest domeniu de activitate literară a marelui poet.

Permanent pasionat de domeniul dramaturgiei românești și nu numai, de mitul etnogenezei și de realizarea unei mitologii a istoriei naționale, Eminescu a fost inclus alături de Lucian Blaga, Vasile Pârvan și Nae Ionescu în *Dimensiunea românească a existenței*, printre cărturarii ce au susținut îndeosebi ideile tracismului și care au contribuit la afirmarea istoriei noastre naționale.

Nutrind mereu gândul unei epopei a străvechii Dacii și al unui teatru românesc de expresie originală, copistul de roluri, criticul teatral, creatorul genial și cunoscătorul în profunzime al întregii mișcări artistice și teatrale românești – constata cu tărie că „repertoriul e sufletul unui teatru” și susținea prin toate mijloacele promovarea compunerilor originale, cu condiția însă „ca piesele, de nu vor avea valoare estetică mare, cea etică însă să fie absolută”. Eminescu consemnase pe ciorna unei scrisori adevărata profesiune de credință pentru tot ceea ce, în mod titanesc, urma să înfăptuiască. „Nu sunt scriitor de meserie, spunea atunci poetul. Cestiunea mea e ciudată – ea e ce are d-a se numi teatru național. Teatru Național! Nume frumos dar care sună a badjocură acolo unde neci nu există.... Al doilea – cel mai adevărat – cel mai salutar – e să ne-ntoarcem de unde-am plecat și apoi să reîncepem clădirea pe baze românești solide – vechi [...]: o filosofie românească care să primească între pietrele ei unghiulare două cestiuni nepuse în filosofie și nestudiate de nimeni. Cestiunea nației și-a religiunii – singurile lumini cari ne-au scăpat și care au făcut de mai trăim astăzi.”

Publicul a constituit un permanent și modern punct de referință în estetica teatrală eminesciană. Două sunt elementele avute de el în vedere: cultura acestuia și educația sa pentru teatru și prin teatru. El înțelegea foarte bine că teatru fără public nu există, de aceea orice interes acordat acestuia de către conducerea teatrelor era salutat totdeauna ca binevenit. Cum publicul era puțin numeros și fidel doar unei singure reprezentații, actorii trebuiau supuși la adevărate maratoane de punere în scenă a câte două-trei piese pe săptămână.

Interesant este și faptul că Eminescu înțelegea procesul educațional ca pe unul de ridicare a publicului, iar nu de coborâre a exigențelor: „Această manoperă minunată de-a ridica pe public la sine și de-a fi cu toate aceste înțeles în toate de el, au priceput-o într-adevăr prea puțin”. Menirea teatrului era, așadar, de a forma un

public cultivat, ceea ce îi întărea acestuia statutul de instituție de cultură foarte serioasă. „Azi or veni puțini, mâni mai mulți, poimâni și mai mulți, încât peste zece ani singurul teatru care ar fi totdeauna plin, ar fi cel bun.”

În ceea ce-l privește pe Eminescu și creația sa dramatică există opinii și controverse. Unii au vorbit despre *proiecte și încercări dramatice*, alții despre *teatru în versuri*, alții despre *fragmente dramatice*. Aproximarea de teatru trebuie să fi fost, însă, multiplu motivată. În primul rând, se pare că viața de actor corespundea cel mai bine temperamentului său înclinat peregrinărilor. O însemnare din vremea studenției berlineze mărturisește că: *Teatrul l-am jucat o dată în odaia din pod, în care ședeam cu Armeanul; a doua oară în grădină*. A doua motivație pentru care tânărul poet era atras de teatru par să fie mesajele înalt patriotice, naționale pe care acesta le slujea și vehicula prin forța maximei persuasiunii a esteticului.

Acest fapt îl determină pe Eminescu să se alăture trupei Tardini-Vlădescu între anii 1863 - 1864. Încă de pe atunci încearcă să realizeze prima lucrare dramatică, după mărturisirile prietenului său, Ștefanelli: *Intrase o boală între noi a repeta cântece și fraze din teatru, a face poezii și a scrie piese de teatru pe care le arătam pe-ntrecute unul altuia*.

În 1869 tatăl îl trimite să-și continue studiile la Viena unde frecventează cam toate teatrele inclusiv teatrul și opera Curții Imperiale. O primă concluzie asupra acestei experiențe teatrale ar fi faptul că ea a constituit un prilej extraordinar de a cunoaște lumea, obiceiurile populare, folclorul. A fost adevărata școală a vieții lui, care l-a instruit și educat mai mult decât școala oficială bazată, în Bucovina, pe specificul tradiției germane a rigidității, atmosferă repudiată de non-conformistul Eminescu.

În ceea ce privește teatrul universal, Eminescu își mărturisește deschis preferința pentru dramaturgia engleză și germană: Shakespeare și Shiller. Cel mai citat exemplu este postuma „*Cărțile mele*”: *Shakespeare! Adesea eu gândesc la tine / Prieten blând al sufletului meu[...] / M-ai învățat ce lucru să iubesc, / Greșind ca tine chiar, iubesc greșeala*.

Poetica afirmație pornea mai întâi dintr-o temeinică cunoaștere a scriitorului englez: „*Încă pe când era sufleur la București, într-un manuscris aflăm notată o referință la tragedia Coriolan*” (tragedie scrisă de W. Shakespeare între 1605 și 1608, inspirată din viața lui *Gaius Marcius Coriolanus*, un general roman care a trăit în secolul al V-lea î.Hr.), constata George Călinescu. Cel mai adesea apelează la opera lui Shakespeare pentru a extrage citate întru susținerea propriilor afirmații, cum ar fi celebrul monolog din *Henric al IV-lea*, parafrazat și aplicat soldaților români morți în Bulgaria, în timpul războiului pentru Independență, într-o pagină memorabilă de jurnalistică: „*Gloria nu se bea, nu se mănâncă, nu se îmbracă; ea nu vindecă oasele sfărâmate de ghiulele, nu cârpește mantalele rupte prin care suflă amorțitorul Crivăț, nu înlocuiește porumbul crud pe care l-au mâncat soldații noștri ca pâine caldă, cu un cuvânt -*

(continuare în pag. 21)

gloria ce-o câștigi e frumos lucru, dar pentru dânsa e bine ca omul să nu riște nici măcar degetul cel mic.“

Reflexe shakespeareiene aflăm însă și în alt mod, în opera sa. Multe dintre personajele dramelor încercate de Eminescu se înseriază tipologic unora cunoscute din teatrul renascentistului englez, subliniindu-se astfel însăși afirmația lui Eminescu despre marele talent al lui Shakespeare: că este renumit în a crea caractere.

Motivul **lumii ca teatru** i se revelează lui Eminescu de timpuriu, mai ales în ipostaza omului ca actor mânuit, manipulat de un regizor suprem. În fragmentul **Dezgust** aflăm următoarea consemnare: *Totu-i mască pentru mine, însumi eu îmi par o mască / Demiurg se mișcă-n mine, vrând să mă ademenească.*

Altă dată, (în ziarul *Timpu* din 19 martie 1881) în articolul **Geniul național**, Eminescu glosa pe ideea că istoria joacă *“tot piesa de azi, [...] în alte costume. Vremea, acest veșnic regizor, a scos din nou piesa din arhivă și ne-o reprezintă astăzi cu costume schimbate și cu alți actori...”*

Eminescu începe să compună teatrul de foarte tânăr, de prin 1864, datorită influenței exercitate asupra lui de spectacolele trupei Tardini – Vlădescu. Această activitate dramatică va continua toată viața, însă nu cu aceeași intensitate. Din nefericire, toate încercările dramatice au rămas neterminate (**Petru Rareș**, **Ștefan cel Tânăr**, **Cei din urmă Mușatini**, **Elfrida** sau **Regina și cavalerul** - care ar putea fi o traducere, **Călugărul și chipul** (ultima parte dramatizată a poemului **Feciorul de împărat fără stea** sau **Povestea magului călător prin stele**), cu excepția parțială a poemului **Andrei Mureșanu**.

Este interesant de știut că M. Eminescu a întocmit prin anul 1876 un proiect pentru un **Dodecameron dramatic**, o *suită de piese spusă în douăsprezece zile* (câte una pe zi), *reluat cu modificări din istoria Moldovei, de la întemeiere până la Alexandru Lăpușneanu*. Trebuie spus că proiectele dramatice ale lui Eminescu erau uriașe, însă, ce s-a păstrat din perioada de început este doar un poem de prin 1869 intitulat **Cine-i?** și care are consemnat subtitlul: *“din drama Steaua mării”*. El va face ulterior parte din piesa **Mira**, un vast poem dramatic ce datează din vremea studenției berlineze (1868 - 1869), iar punctul de plecare se află în impresiile puternice ce i le făcuseră piesele lui Shiller, în special **Don Carlos**, pe care Eminescu ar fi vrut s-o concureze. **Mira** este un nume care l-a obsedat pe scriitor. El se poate apropia de **Miradoniz**, format din **Mira** și **Adonis**, aluzie la mitul androgenului lui Platon. Planurile acestui poem dramatic sunt mereu schimbate în procesul creativității eminesciene, titlul la fel, încât îi este foarte greu cercetătorului să se descurce printre variante.

Se cunosc două astfel de variante ale dramei **Mira**: **Mira (Ștefan cel Tânăr)** – versiunea principală și **Mira (Mircea Vodă)**. Drama ar fi trebuit să aibă cinci acte. Acțiunea se petrece în Moldova pe vremea lui Ștefan cel Tânăr, zis și Ștefăniță, nepotul lui Ștefan cel Mare și predecesorul lui Petru Rareș. Conflictul se desfășoară între tânărul domnitor, lipsit de voință, visător, desfrânat, un fel de Falstaff, și sfetnicul acestuia, Arbore, un tip voluntar, dârz. Ștefăniță este îndrăgostit, cu o pasiune întotdeauna la Eminescu “infernală”, de fiica lui Arbore, Mira, un fel de Ofelie shakespeareiană. În “lista personajelor” (la varianta **Ștefan cel Tânăr**) Eminescu notează despre Mira: *“personificarea unei rugăciuni melancolice care nu știe cum se rătăcește pe pământ, când nimica din ea nu se pare a fi*

a pământului” și adaugă: *“învelită într-un nor de mister...”* Dar de “îngerul pal, lunatec” este îndrăgostit și poetul de curte al lui Ștefăniță, Majo. Acest nume, G. Munteanu îl explică prin cuvântul **majă**, care înseamnă *pescar*. Îl găsim și în lista cu personajele din **Cel din urmă Mușatin**, sub forma Petre Majă, pentru Petru Rareș, despre care știm că a fost pescar. Aflând despre uneltirile lui Arbore, Ștefăniță ar fi urmat să-l omoare pe acesta, iar Mira să se căsătorească cu domnitorul pe care mai apoi să-l ucidă pentru a putea veni la tron Rareș. Ne aflăm, așadar, în fața unei adevărate tragedii în stil shakespeareian.

O piesă considerată terminată este **Amor pierdut, viață pierdută. Emmi**. “Terminată” e un fel de a spune pentru că piesa nu este definitivată; ea este doar încheiată narativ, dovadă că însuși scriitorul consemna pe manuscris: *“Necompletă. Lipsește poezia care-i firul conducător, dialogul necomplet, caracterele încă rău marcate.”* Drama este concepută tot prin 1868 – 1869 și pleacă de la motivul cunoscutei poezii a lui Vasile Alecsandri, **Emmi**. Aceasta fusese scrisă în 1859, prilejuită de moartea fiicei lui Vasile Sturza. Tânăra fată, care se stinge la 19-20 de ani, impresionase puternic opinia publică atât prin moartea ei pre timpurie, cât și prin darurile cu care se zice că fusese înzestrată de către Dumnezeu. Era firesc ca soarta unei astfel de adolescente să-l fi impresionat pe la fel de tânărul Eminescu. Ecouri ale acestei poezii se regăsesc și în prima variantă la **Mortua est**, apoi în **Elena**, “meditațiune” pe motivul romantic al frumuseții tinerei moarte.

În legătură cu pretextul dramatic, reamintim că Eminescu îl pune pe Toma Nour, eroul din **Geniu Pustiu**, să-i scrie prietenului său următoarele: *“Mi-ai trimis poeziile lui Alecsandri. Îți mulțumesc. Citește pe Emmi, singurul lucru în lume care-mi stoarce lacrimi.”* Aflăm, așadar, în personajul Vasile Alecsandrescu - poet de 35 de ani atunci, pe Vasile Alecsandri, după cum Emmi, ca antroponimic, este începutul numelui Eminescu.

Acțiunea se petrece prin 1852, într-un hotel din localitatea WiesBaden. Emmi, o tânără de 17 ani, era grav bolnavă și fără nicio speranță de însănătoșire, tuberculoza fiind atunci o boală care nu ierta. Ea este vizitată de poetul Vasile Alecsandrescu. Scriitorul îi construiește Emmei o descendență familială demnă de contrastele structurale dintotdeauna ale melodramei: mama, încă tânără venise la WiesBaden mai ales pentru a face plimbări montane în compania unor admiratori, iar tatăl, un bătrân boier moldovean, avea patima mondenă a jocului de cărți, sau cum spune autorul: *“Emmi era părăsită de o mamă ce-și caută numai de toaletă și de... un tată ce păzește cărțile de joc.”*

Vasile Alecsandrescu este acum îndrăgostit de mama fetei cu aceeași *făr de speranță* cu care Alecu Criste, medicul current, o iubea pe Emmi. Emmi face însă o puternică pasiune pentru tomnaticul poet. Știind că o bucurie, o fericire îi poate prelungi viața, pe când o durere, dimpotrivă, i-o poate

(continuare în pag. 22)

scurta, medicul Alecu Criste, sacrificându-și propriile sentimente, cere poetului să-și întrerupă călătoria către Italia și să mai rămână cu ea, însă acesta din urmă nu consimte. Aflând despre refuz, precum și despre faptul că Vasile Alecsandrescu era căsătorit, ca într-o autentică melodramă, cum spuneam, Emmi moare. *"Poate c-a fost singurul om care m-a iubit cum trebuie să se iubească un copil, căci copilului nu aur, nu mătăasă, nu viață lungă, ci iubire trebuiește... Fără iubire se simte străin și nefericit pe pământ"* zice personajul feminin înainte de a-și afla sfârșitul.

Piesa a fost reprezentată o singură dată pe scena Teatrului Național din Iași. Încercând o cale prin care să salveze un text melodramatic, în stilul frecvent al epocii, G. Munteanu propune soluția interpretării piesei drept o *celulă germinativă* în care se regăsesc prefigurări ale viitoarei nuvele **Cezara**. Emmi ar fi prototipul lui Ieronim prin imposibilitatea de a iubi pe cineva anume; elogiul Italiei făcut de Vasile Alecsandrescu seamănă cu cel făcut, tot Italiei, de către Cezara, iar motivul *îngerului de pază* va trece prin atâtea compuneri eminesciene "până la **Luceafăr**". Și așa mai departe.

Bogdan Dragoș este cea mai cunoscută lucrare de teatru a lui Eminescu. Piesa a fost scrisă în versuri și pare să fi fost elaborată între 1876-1878. Fragmentele din acest proiect dramatic (*dramă istorică în trei acte*), se regăsesc în peste zece manuscrise eminesciene. Poetul nu a respectat adevărul istoric, lucru admis unei opere de artă.

În piesa lui Eminescu, voievodul maramureșean se numește Dragul. El are un fiu, Bogdan, și un frate pe nume Sas, căsătorit cu un fel de *lady Macbeth moldavă*, Bogdana. Aceștia au un fiu, Ștefan, pe care Bogdana l-ar dori domnitor în locul lui Dragul și, de aceea, caută să-l convingă pe soțul ei a-și omorî fratele. (Se observă aici o asemănare cu piesa **Hamlet**). Simțind însă toate acestea, bătrânul și bolnavul Dragul hotărăște să-și lase urmașul fiul, pe Bogdan, Sas urmând să devină regent pe viață. Soluția aceasta nu îi va potoli însă pe cei doi complotiști și Bogdana îl va împinge pe Sas la o altă crimă: să-l ucidă, de data asta, pe Bogdan. Lucrurile iau însă o turnură *à la Hamlet*, căci la ceasul și locul hotărât nu se va afla Bogdan ci chiar fiul lor, Ștefan, pe care tatăl îl ucidă fără să știe. Acesta este conținutul primului act. În rest au rămas două scene, strofe dispartate din care nu se poate constitui o narațiune.

Ceea ce impresionează este forța cu care Eminescu reușește să creeze caractere. Există în piesă *machiavelici* ca Sas și Bogdana, înțelepți cu harul premoniției ca Dragul și Roman Bodei, adolescenți de o puritate și inocență sublimă ca Bogdan și Ana.

O altă creație dramatică a lui Eminescu este **Mureșan**. Piesa finalizează rezultatul unor preocupări mai îndelungate privind personalitatea lui Andrei Mureșanu, autorul **Răsunetului**, căruia Eminescu îi rezervase în **Epigonii** o întreagă strofă: *Mureșan scutură lanțul cu-a lui voce ruginită, / Rumpe coarda de aramă cu o mână amorțită. [...]*

Proiectul dramatic cunoaște trei variante, începute prin octombrie 1869 și continuate la Viena și după aceea. În intențiile autorului această dramă e, de fapt, un *poem dramatic*, în maniera lui **Faust** după cum însuși autorul mărturisea într-o scrisoare către Iacob Negruzzi. Se află aici un amestec ciudat de admirație patriotică pentru eroul tragic al anului 1848, dar și de meditație schopenhaueriană asupra întregului rău din lume și mai puțin, aproape deloc faustianism, cum ar fi voit autorul.

Personajele sunt simbolice, începând chiar cu Mureșan prin aura de legendă și continuând cu Anul 1848, Regele Somn, Geniul luminei, Chipul, Undele, etc. Acest lucru l-a determinat pe T. Vianu să integreze poemul în *lirica rolurilor*.

Începutul este un lung monolog din care aflăm frământările, problemele ce-l preocupă pe Mureșan, toate rezumate în interogația: *Viața noastră însă, oricât de neagră fie, / Ea împlinește oare în lume v-o solie? / E scop în viața noastră, v-un scop al mântuirii?*

Meditând asupra vieții, concluzia sa este una pesimistă: **Că sâmburele lumii e-eterna răutate!** și, în consecință, Mureșan îl elogiază pe Satan. Doar aici el s-ar asemana cu Faust a lui Goethe: *O, Satan! Geniu mândru, etern, al desperării, / Pricep acum zămbirea ta tristă, verb-amară: / 'Că tot ce e în lume, e vrednic ca să piară.*

În acest timp se declanșează însă o furtună haotică, *shakespeariană*, menită să exprime supărarea lui Dumnezeu față de vorbele eroului. Mureșan însă, ca și Dacul, îl înfruntă cu trufie și sarcasm pe Creator: *O, fulgeră-mă numai... O, joacă comedie, / Comediant bătrâne cu glas de vijelie!*

Obosit, eroul se așează pe un trunchi de copac și deodată aude o muzică feerică, armonioasă. Cântau pe patru voci, de soprană, bas, bariton și tenor, Somnul, Visele, Vântul și Izvorul. Drama trebuia să fie, în maniera specifică a veacului al XIX-lea, una muzicală, adică o **melodramă**. Cu ajutorul Lumii, invocate de Regele Somn, Mureșan coboară în timp și devine anahoret (pusnic). La fereastra unui castel apare însă un *înger*, un chip cu o *stea de foc* pe frunte, de care călugărul Mureșan se îndrăgostește. În disperare față de această ispită puternică, el se aruncă într-o luntre, cu gândul de a pieri în valurile mării: *O, stai! O vino scumpă, ca fruntea să-mi dezmiere / Și-n ochii mari albaștri, ființa să-mi-o pierd... / Te-ai dus! Te-ai dus! O, mare, înghite-mă, mă sfarmă, / Îmi amăgește mintea cu-a valurilor larmă.*

Este însă salvat de Regele Somn, care cheamă *geniile* naturii, adică duhurile apelor și ale codrului. Acestea sunt: Undele, Delfinii, Ondina și Sirena. Deosebită este scena de dragoste dintre mediteraneanul Delfin și scandinavă Ondina, iubire povestită de cântecul Sirenei ce sugerează însăși ideea unității geologice.

Într-o barcă trasă de lebede apare și Mureșan. La replica Regelui Somn: *Eu?... Eu sunt fericirea vieții pământene*, călugărul răspunde: *Aicea nu ți-e locul, norocul eu nu-l caut, A lumii glasuri multe și glasul tău eu n-aud [...]* / *Eu nu cred în nimica și nu cred blândeii gure / Ce-mi minte fericirea... Te du! Te du aiure.*

În final, cei doi se pierd *în depărtări de ape spre alte tărâmurii*.

Se pune problema valorii creației dramatice a lui Eminescu. Trebuie să se țină cont de cel puțin câteva rigori intrinsece de metodă. Una derivă din transtextualitate, susținută și de faptul că tânărul poet pornește la drum, concomitent, cu mari proiecte literare în toate genurile în care se afirmă. Și în concepția lui G. Munteanu, *„pentru un liric de structură*

(continuare în pag. 23)

Marin IFRIM

O CRONICĂ MICĂ PENTRU O CARTE MARE: "MUSCELENI"!

lui Eminescu, teatrul era sistemul de schele necesar ridicării construcțiilor poetice". Concluzia istoricului literar se baza pe două lucruri: pe afirmația lui Eminescu însuși care spunea despre poema dramatică **Andrei Mureșanu** (1871) că simte "cum se desprinde întregul ei în părți constitutive", din care fiecare își pretinde independența sa, dar și pe realitatea că în textura poemelor dramatice eminesciene sunt cuprinse fragmente, expresii, versuri, etc., ce se vor regăsi ulterior în poemele sale lirice.

În ceea ce privește intertextualitatea liric-dramatic, în piesa istorică **Bogdan Dragoș** se pot identifica sintagme regăsite ulterior în mai multe poeme eminesciene fundamentale, cum ar fi: **Călin, Melancolie, Strigoii, Povestea codrului, Te duci..., Din valurile vremii, Peste vârfuri, Luceafărul**, etc. Un lucru demn de luat în seamă este faptul că tot ce a scris Eminescu a fost quintesența aceleiași personalități artistice eminamente romantică, motivație a unei coerențe intrinseci de univers artistic.

Acceptând estetica romantică și nu pe cea aristotelică și clasicistă, devine normal că în teatrul său elementul predominant să fie liric, motiv pentru care, în drama **Bogdan – Dragoș**, „voievodul Dragoș declamă o poezie despre frumusețile Moldovei, cei doi se pierd în amănunte lirice, Sas vorbește într-o limbă metaforică, Bogdana e retorică” și așa mai departe. Preponderența lirică nu dăunează cu nimic esențialității dramatice, doar că aceasta din urmă nu este de altă factură.

În concluzie, așa cum reiese din evenimentele cunoscute din biografia poetului și din întreaga arhivă a tezaurului manuscriselor, teatrul a fost o dimensiune capitală a vieții lui Eminescu, creația dramatică rămasă având totuși un caracter dezorganizat, datorită fragmentării și succesivelor reluări, ramificări, amplificări ale anumitor motive și nuclee dramatice.

“Cât despre imaginea scenei și a culiselor, nota *Perpessicius*, așa cum se înfățișează în intimitatea lor dinaintea reprezentației, ele sunt surprinse și înregistrate nu numai de un familiar, dar chiar de ochiul indiscret al sufleurului, această cârțiță providențială a spectacolului: *Pe o ușă la capăt, scria tânărul romancier, puteai privi spre scenă, cu toată crasa ei dezordine naintea reprezintării, cu boschetele a căror verde e amestecat cu pete roșii, roze adică, cu bănci ce stau încă trântite pe scenă, cu fondaluri ce spânzură pe la jumătatea scenei, cu fundul în care vezi încă stând mobilele grămadite una peste alta, candelabra peste scaune, mese culcate cu picioarele-n sus pe canapele, oglinzi întoarse cu sticla spre perete, scoarțe învâltucite, rechizite aruncate una peste alta, și-n stânga și-n dreapta, cabinete de scândură numite garderobe, în care se-mbracă și se spoiesc actorii și actrițele – și cine ar putea tăgădui valoarea îndoită istorică, teatrală și biografică, a acestui document de epocă?”*

Rar mi-a fost dat să văd o desfășurare epică, la scriitorii contemporani, mai decisă decât cea a buzoianului Titi Damian. Poate cu excepția lui Nicolae Breban, nimeni nu a demonstrat atâta tenacitate în arhitectura scrișului. Începând cu romanul de debut, "Fagul" (2005), continuând cu "Umbra" (2008) și "Norul" (2011), iată-l pe Titi Damian ajuns la trilogia "Muscelenii". Trei volume însumând 1107 pagini, scrise într-o cadență constantă, denotând un echilibru inclusiv cantitativ al fiecăruia în parte. Într-o prefață generoasă, onestă, semnată de Florentin Popescu, el însuși originar dintr-o zonă apropiată locului în care se desfășoară acțiunea romanului, se spune cam tot ce se putea despre această trilogie. Florentin Popescu are viziunea cadrului general, a locului și faptelor, fiind un fin cunoscător al tradițiilor și obiceiurilor, al vieții la munte în genere. Am găsit în astă prefață toate trimerile posibile și onorante la alți scriitori români cu care Titi Damian ar avea câte ceva în comun.

Scriitorul Titi Damian

De fapt, toate aceste trimiteri inevitabile sunt în avantajul autorului, scrisul acestuia păstrându-și originalitatea, prospețimea, AND-ul. Profesorul de limba și literatura română, după vreo patru decenii de activitate la catedră, timp în care, cu siguranță, a predat elevilor literatura celor la care face trimitere Florentin Popescu (Slavici, Rebreanu, Duiliu Zamfirescu, Marin Preda etc.) a devenit, cu fiecare oră trecută, inițiat în mecanismele inefabile ale romanului românesc clasic. Personal, nu-l văd pe autor cu nimic mai prejos decât înaintașii săi, dimpotrivă, descendența sa literară fiind un atu cu termen de garanție nelimitat. Chiar se observă, pe alocuri, o anumită detașare a acestuia față de tematica romanului, totul fiind descris cu pedanterie și obiectivitate, iar atunci când e cazul, cu sarcasm și ironie subtile, neletale. Mult mai analitic decât Marin Preda, autorul reușește o vastă, cu-tremurătoare și categorică evocare a vieții din satul natal. Memoria acestuia, sentimentul autenticității experiența și acumulările profesionale de-o viață, calitatea ireproșabilă a limbii române, utilizarea acesteia cu o sacralitate care provoacă fiori și respect, ne impun, oricât de indiferenți am fi, unul dintre primii mari prozatori români, poate primul, dintre cei apăruiți după dispariția lui Marin Preda. De fapt, ca să fim sinceri până la capăt, în literatura actuală nu există decât doi autori ieșiți din serie. Unul e Varujan Vosganian, celălalt nu poate fi altul decât Titi Damian! Cu tot respectul unui cititor... de neînduplecat.

Ștefan Radu MUȘAT

O să ne fie dor de viață într-o chemare nesfârșită...

nu cunosc altă emoție decât aceea de a-ți veghea visul
să curgă lin pe fruntea ta, încât să respiri din mine
când te strâng pe tâmplă c-un sărut ;
împlinește-te cu mine, dar lasă-mi inima
să bată pentru tine !...

câtă iubire am așternut în liniștea frunții tale !...
noapți la rând am să respir cerul din visul tău
să mă umplu de tine, să te umpli cu mine
până ne risipim singurătățile în toamna gri de ploi ...
ce săracă și oarbă e singurătatea !

iubirea crește din lumină în fața oricărei dureri
și mi-e bine pentru că răsăritul începe de la tine ;
mă vreau în ochii tăi așa cum un copil se agață
de genuchii mamei să-i rămână infinitul
pe un crâmpoi de viață...

îl recunoaștem pe Dumnezeu în lumina pruncilor noștri
care au viața prea fragilă de tinerețe,
dar vor străluci după noi ;
prea scurtă romanța florilor de cireș în iureșul clipelor
și nu va înțelege nimeni că o să ne fie dor de iubire în
neant.

o să ne fie dor de viață într-o chemare nesfârșită
și nu știu de unde am să te iau, să respiri din mine
abisul ...
ne vor tremura sufletele de căutări,
ne vom răsuci în țărâna rece, strigând din întuneric :
mi-e răsărit de tine să fiu din nou lumină...

Atât de rece fără tine...

exiști în rădăcina oricărei lacrimi de câte ori mă cobor
în fericirea rece din adâncul ființei
să-ți ascult șoaptele ;
să știu că te-am iertat demult
pentru că m-ai uitat fără tine în profundul timpului .

respir în reflecția neputinței mele
cu brațele oboseite de gol
și nu știu cât mi-a mai rămas din suprafața lumii
să -ți arăt că pot alunga tristețea cu o singură
îmbrățișare,
că te aștept în singurătatea mea;

te chem în fiecare clipă
în care te văd pe umărul străin de tine
să-ți mărturisesc bucuria că existiști în tot ;
chiar și atunci când nu mi-a rămas nimic de visat
te iubesc fără regret, nedrept cu orice durere.

gândul că aş putea renaște din nimic,
aș sângera cu tine din fiecare atingere,
să ne dăruim o fericire tulburătoare
ca doi călători prin lumină, adăpostiți
sub aceeași clipă,
să uit de mine în abisul tău.

să-ți dau din mine totul ;
de la prima speranță până la ultima credință
pentru că am locuit în îmbrățișarea ta și n-am lăsat
iubirea să plece,
iar acum mă simt prea mic pentru un eșec
atât de mare
și nu pot acunde ceea ce îți aparține.

din ceea ce sunt astăzi, atât de rece fără tine,
am stins eternitatea cu o lacrimă
în noaptea nesfârșită de albă
și veghea mi-a rămas pe tâmpile,
dar te iubesc total, nedrept cu orice durere...

Când nu mă pot întoarce la tine...

mă pot destăinui în liniștea ta, iubindu-te cu dor
și timpul rămâne neschimbat în mine, fără ca
sufletul să mă doară
pentru că am devenit zborul tău deasupra oricărei
iluzii dureroase
și de fiecare dată te întorci în fiorul meu,
în păcatul meu,
în necuvântul care te cuvântă
în puritatea rugăciunii.

mă desprind de trecătorii reci ai lumii
și răsucesc albastru clipele sub soare,
desăvârșit și fără regret cred într-o senină fericire;
iubindu-te cu dor,
eu nu mă pot salva de tine.

durere e atunci când nu mai credem în albastru,
dar suntem destul de puternici încât să lăsăm iarna
să plece din veșmintele noastre ;
iubindu-ne uitați de noi, lipsiți de orice vină,
risipim demnitatea fiecărui nor ;

așa te știu că locuiești în mine, tu unicul sfârșit,
și n-aș putea învăța să trăiesc fără tine,
tu, singura eternitate a trupului meu de pământ,
tu, singura lacrimă a suspinului care ne desparte,
cu îmbrățișările pierdute prin moarte.

ne vom închina trecutului, cu inima încremenită ;
ne răsună pașii singuratici în ceea ce ne-a mai
rămas de trăit
și plouă în liniștea noastră cu lacrima cerului ;
tăcere e când nu mai poți să plângi
și mă trec prin gol,
durerea vine atunci când nu mă pot
întoarce la tine...

(din volumul în pregătire "Dragostea începe mâine...")

act al responsabilității estetic-existențiale, precum și o încercare, definitivă, de a sensibiliza o ființă, ce se remodelează, prin rememorare și artificiu al frici - „o frică puternică dusă până la paroxism care o paraliza”. Astfel, se concentrează un alt mod de „a fi” al iluziei și transcendenței, un sentiment marcat de irumperea în trăire a fiorului tragic, o tragedie a vocației și a căderii, nu în trecut, ci într-un viitor neidentificat, nesondat, un viitor al fatalității, anunțate și așteptate: „Andrada s-a retras în biroul ei din spital și a plâns, lacrimi mari îi curgeau din ochi. Primele ei lacrimi. Pierduse darul vindecării, nu mai era «fata de piatră» și vocea ei tămăduitoare. S-a simțit oboșită și s-a întins pe canapeaua din birou, orice amintire din viața ei îi provoca un sentiment, emoțiile atâtor trăiri o copleșeau. Moartea lui Nick, a lui Costa îi sfâșiau carnea. Dorul și iubirea pentru ei, pentru toți, o lăsau fără aer, nu mai putea să respire. Frica și disperarea că Marck ar putea muri o paralizau. O durea fiecare celulă a corpului ei, dizolvat acum în senzații intense. Era amețită de caruselul sentimentelor.”

Proza Vioricăi Hagianu din *Vocea fetei de piatră* se concentrează într-un demers al scenei, prin viziunea obiectivă de simulare, mimetică și gestică, în organicitatea fecundității receptive. Așadar, individualitatea estetică marchează sfârșitul, într-o familiaritate așteptată de la început, pentru că punerea în abis presupune, pe de o parte, act al simbolisticii, prin care se atrage în interior, în spațiul fără sentimente/trăiri, pe de altă parte, se produce un flux de rememorare, prin fragilitatea și efemeritatea ființei umane. Înscenarea discursivă propune extincția, prin argumentarea și aspectualitatea modelării în interiorul discursului a provocării unei așteptate și anunțate morți, fapt care se realizează prin sentimentul erotic, mereu ascuns, ce pare a coordona întreaga strategie a prozei spre final. Narațiunea intuiește nu numai iluzia trăirii, ci însăși trăirea lui Daniko, „șeful spitalului”, care înțelege, abia după moartea Andradei, efectul experimentului bătrânului Costa, secretul acestuia era legat, nu de calcule și predicții, ci era legat de jertfă, de acel *spiritus* tutelar al ființării paradoxale - nuntirea cu himera eternă și tanatică. Pierderea vocii divine echivalează cu moartea, cu tragicul existențial al condiției umane, ceea ce face din narațiunea Vioricăi Hagianu un *continuum* ireversibil este acea comprehensiune a revenirii la *doxa* spirituală, la finalitate și la ermetismul, mai de fiecare dată, înglobat într-un tot unitar, din care transpar realitatea „atât de fragilă”, precum și despărțirea, definitivă, de irevocabila stare tensională, provocată de „fata de piatră”, prin sentiment și trăire, prin scindare și împlinire, în extincție, a rolului său rezizoral: „Strângea în brațe trupul rigid al fetei, îl legăna ca pe al unui copil mic. Ce ironie, părea atât de puternică, dar în realitate era atât de fragilă, trebuia să se despartă definitiv de «fata de piatră», pe care toți o crezuseră nemuritoare.” Iată, o scenă despre ființare, în condiția *sine qua non* a imaginației, o scenetă despre ființa umană, fragilă și intuitivă, așadar, un paradox al mutației gândirii!

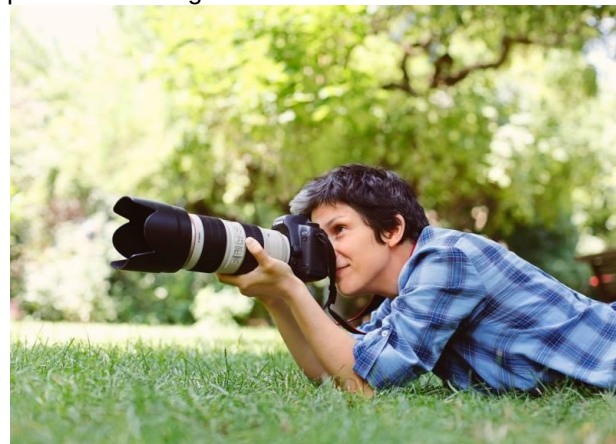
Andreea Rău-Neacșu, fotograf AMSI Photographers:

„Pentru mine fotografia e pur și simplu un mod de a trăi”

Andreea Rău-Neacșu e genul de fotograf care îți oferă un mic răgaz din cotidian, o intrare într-o lume magică a fotografiilor și a amintirilor.

Fie că te invită în studioul său sau se lasă condusă de tine în parcul, grădina sau curtea ta favorită să petreceți câteva ore în afara timpului obișnuit, la sfârșit vei fi răsplătit cu amintirea concretă a clipelelor magice care s-au dus.

„Știi când descoperi ceva nou, care te lasă cu gura căscată, fermecat, legat pe veci? Așa e fotografia pentru mine. Pur și simplu nu mă pot desprinde de ea. Fiecare clipă îmi aduce o fărâma de cunoaștere, îmi deschide uși despre care nici nu știam că există, spre tărâmurile interioare și exterioare. Când am camera în mână, uit de tot, chiar și de mine. E o parte din mine care se deschide atunci, înfloresc. Sunt și momente când nu-mi iese ce-mi doresc, și învăț și din ele. Pentru mine fotografia nu e un scop sau un mijloc, nu pot să o numesc nici pasiune, e pur și simplu un mod de a trăi. Fotografiile pot păstra în timp, în afara amintirii vizuale, senzațiile, emoțiile, trăirile momentelor prinse, și cred că acestea din urmă sunt cele care păstrează amintirile vii”. Așa își descrie Andreea pasiunea pe care o are pentru arta fotografică.

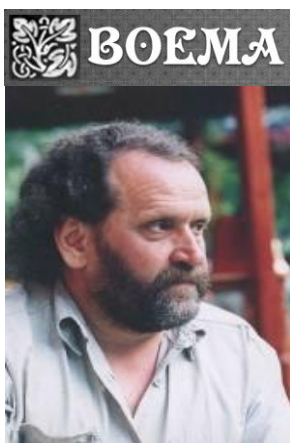

Clienții săi sunt oameni obișnuiți... îi place să lucreze cu ei pentru că nu știu să pozeze, pentru că aduc în fața aparatului său naturalețe și spontaneitate, însoțite câteodată de o timiditate care dispare cu puțin ajutor. În aceeași notă, lucrează în parteneriat cu Promenada Culturală, o asociație care promovează România peste hotare, oferind plimbări și excursii străinilor care învață limba română și sunt curioși în privința țării noastre. Fotografiile Andreei le rămân ca amintire a orașelor și a timpului petrecut împreună în România.

Prin expoziția „Bucureștiul meu”, prezentată anul acesta la Bruxelles, Andreea a încercat să le arate celor prezenți un București personal, o față a orașului necunoscută turiștilor, o bucătică de istorie a copilăriei sale.

Andreea Rău-Neacșu poate fi contactată prin agenția care o reprezintă, **Amsi Photographers**: office@amsiphotographers.com.

Gellu DORIAN

VASILE POPOVICI – Solstițiu hiperborean

Al doisprezecelea volum de „poezii alese” semnat de Vasile Popovici, profesor pensionar din comuna Corni, Județul Botoșani, conceput ca un jurnal versificat, pus sub titlul *Solstițiu hiperborean*, vine să justifice o preocupare constantă a acestui creator care și-a impus, într-un timp relativ scurt, din 2007, când publică primul volum – *Paradoxuri*, Princeps – și pînă în prezent, să recupereze o pasiune pe care și-o argumentează concret cu publicarea unui număr impresionant de cărți. Și aici, ca în majoritatea cărților, își datează poeziile. Perioada în această nouă carte este cuprinsă între 1 august 2011 și 23 septembrie 2012.

Vasile Popovici a luat parcă de bună zicerea lui Plinius, care, vorbind în *Historia naturalis* (35-36) de pictorul Apelles, cel mai mare artist plastic al antichității, spune că acesta nu lăsa nicio zi fără a trage o linie („Nulla dies sine linea!”).

Luând în calcul că expresia „linie” sugerează și pe cea a cuvântului „rînd”, adică de „scris”, această deviză a lui Apelles s-a aplicat ulterior și scriitorilor care, zilnic, cu perseverență, au așternut pe hârtie operele lor.

Pentru mulți, această râvnă a fost o amendă adusă de cei care vedeau în aceasta o formă de „grafomanie”, un soi de pasiune devenită boală, care, de regulă, la grafomanii veleitari, dă la iveală opuri lipsite de valoare. Însă nu același lucru îl putem spune despre scriitori ca Sadoveanu sau Arghezi, ca să dăm doar două exemple de la noi, care și-au făcut, cu talent incontestabil, din strădania lor zilnică opere nemuritoare.

Ce ar fi fost literatura rusă fără romanele lui Tolstoi sau Dostoievski, ori cea franceză fără romanele lui Hugo, Balzac sau Zola? Prin urmare, păstrând evident proporțiile, autorul pe care-l avem aici în vedere, Vasile Popovici, și-a adunat, după cum am văzut, într-un timp relativ scurt, de nici șase ani, scrierile poetice în douăsprezece volume, însumând prin urmare, sute și sute de pagini.

O altă expresie latină, atribuită ca deviză retoricului roman Marcus Fabius Quintilianus, spune „Non multa, sed multum”, adică „Nu multe, ci bune”. Despre „bunătatea” cărților lui Vasile Popovici, ca să mă apropiez de înțelesul expresiei citate mai sus, s-au exprimat unii cunoscători în domeniu, sugerând că alegerea unui astfel de *modus vivendi* justifică dorința poetului de-a se mărturisi și ieși în lume.

Privită din acest punct de vedere, creația lui Vasile Popovici, cunoscător al fondului literar de valoare, să-i spun așa, ca profesor de literatură, se înscrie într-un tradiționalism *sui generis*, fără a ridica, așa cum am mai spus și cu altă ocazie, pretenții de rupere a tiparelor sau

de așezare pe pedestalul menit să-i poarte chipul și numele spre nemurire.

Pasiunea lui pentru scrierea versurilor, de la cele în prozodie clasică la cele în vers alb, de la cele de meditație la cele de notație, de la elegie la satiră, fabulă sau poezie de formă fixă, sonet sau rondel, domină o formă de talent pus în valoare relativ târziu.

Stăpânind bine tehnicile scrierii poeziei, plecând de la fondul trăirilor personale, atent la lumea din jur, dar și la ceea ce a adus aceasta din trecut până în prezent, scrutând, în unele cărți, universul, trecând prin mintea și trăirile sale pasionale viziuni și imagini remarcabile, Vasile Popovici este, ca reper de geografie literară, să extind remarca în domeniul istoriei literare, un „poet al locului”.

Un loc însă retras, uitat de lume, dar nu de ne-luat în seamă, când în el locuiesc oameni ce au pasiuni alese, așa cum este cea a profesorului Vasile Popovici, care a ales scrierea poeziei în locul tablelor de pe marginea șanțului cu alde piede-vară ori pierderea timpului în cârciumă. Locuind o viață pe Valea Siretului, o zonă suficient de austeră, nespectaculoasă, dar plină de un topos specific, pe care poetul a știut să-l exploateze cu mijloacele proprii de exprimare, Vasile Popovici se încapățânează să se facă auzit din acel spațiu ca o voce, nu neapărat aparte, ci mai curând personală.

De data aceasta, Vasile Popovici, în această nouă carte pe care dorește să o ofere cititorilor săi, a ales spațiul hiperborean și nu oricum, ci într-o perioadă specială a trecerii timpului, în solstițiu, și nu cel de primăvară, ci cel de iarnă.

Plecând din luna august, așa cum reiese din datarea poeziilor, poetul, redescoperindu-se sentimental și nostalgic, prin versurile sale vrea să „sperie” dilatarea nefârșită a nopții ce pare a se apropia.

Că asta vrea să sugereze „solstițiu hiperborean”. Dacă e să luăm în calcul și sugestia adusă de aducerea în titlu a cuvântului „hiperborean”, care vine de la Hiperborea, „Ținutul din Nord”, unde bate vântul Boreas, rece, în lumina continuă a soarelui („cu dinți”), înțelegem spaima degajată ale poetului nostru, în folosul contemplării acestui îndepărtat ținut, prezent totuși sub ochii poetului prin iernile care se văd adunate într-una singură, nesfârșită: „Mai ninge iarna fulgi ce-i spulberă hiperboree, / mai bate orologiul nesincopat în nopți prelungi, / mai stăruie în amintiri secvențe de nedeie / ca niște cântece pornite din ev de nibelungi”.

(continuare în pag. 27)

Ca în același moto al cărții, să redevină teluric: „Tot verdele de sub azut se ofilește, / dar timpul nu tânjește, timpul doar trăiește: / iar printre veșnicii impare, necaduce, / același joc perpetuum: sub glie și pe cruce!”.

Trebuia, firește, sintetizată în câteva versuri puse pe o pagină de gardă și „spaima” de veșnicie: „La ceas bezmetic, / orice logică s-a rupt; / încet, dar sigur, / veșnicia / vine pe furiș / cu cât urcușu-n timp / e mai pieptiș, / cu-atât / mi-e coborâșul / mai abrupt”. Prezența consoanei „ș” în cinci expresii în doar câteva versuri, ca o aliterație interioară, sugerează un foșnet al trecerii timpului, ca un șuierat strident în urechile celui ce trăiește acest sentiment.

Am citat aceste versuri ce sunt puse ca moto la începutul cărții, însoțite și de imagini de iarnă, reci, pentru a remarca, într-o oarecare măsură, fondul tematic al acestei cărți. El nu este însă unul constant.

Poetul trece de la stări de exuberanță nostalgică, așa ca în poezia „Hai să fugim, iubito!” („Hai să fugim departe, draga mea, / ne-o pierde urma lumea asta rea / și ne-om ascunde în câmpii de iniști, / să cadă peste noi noroc și liniști. // prin lanuri înspicate de prin șesuri, / să alergăm prin iarba de șopârle, / ne-o fi fortună știma de prin gârle. // Să ne-ostoim neastâmpărul din noi, / ne ude norul încărcat de ploi, / că dragostea-i ca trăsnetul din fulger, / ca norul ce-și sloboade ploi din uger”), la texte satirice, ironice, de sugestie socială de moment, ca în falsa fabulă „Un măgar dintre aceia...”: „Parc-adus din fund de tartar, / uns cu alifii „niveia”, a fost pus în fruntea turmei / un măgar dintre aceia. // Cum privind șpanchios în jur, puse ochiul pe măgar; / mintenaș, în fruntea țării, / îl numi drept cancelar. // Și-apoi cum dracu să meargă / treaba-n țară ca pe roate, / când îi dai măgarului / pretext de celebritate?!?”

Am citat integral aceste două texte poetice pentru a sugera limitele între care se plimbă Vasile Popovici în această nouă carte, de la poezia sentimental-nostalgică la cea de atitudine socială, sarcastică, ironică, de amen-dă. Evident că meditația asupra trecerii timpului este peste tot prezentă. „Jurnalul” poetului mai sare uneori peste unele zile ale perioadei în care acesta scrie.

Nici măcar perioadele nu sunt ilustrate în texte, ci datarea este doar una ce menționează ziua în care poezia a fost scrisă.

Profesor fiind, vagul didacticism, ilustrat în carte prin trimiterea de subsol, unul ce dorește (nu să epateze!) să explice fie înțelesul unor expresii, fie contextul sau subtextul unor motive, divulgă o conștientizare a tot ceea ce-i iese de sub peniță.

Nimic nu trebuie lăsat în coadă de pește, nimic nu trebuie să fie ambiguu, acribie ce este specifică acelor creatori ce au ca formație de bază o profesie ce lasă astfel de urme.

Uneori aceste lucruri pot diminua din valoarea estetică a textelor. Însă cum aceasta este una asumată în limitele unei creații consacrate mai mult intimității lecturii decât extinderii ei, scrierii în sine și mai puțin literalității, nu afectează prea mult construcției și concepției cărții.

Vasile Popovici este autorul care, și prin această carte, se menține în linia proprie de creație, atent expunerii și mai puțin evoluției textului, convins că aceasta este formula care-l reprezintă cel mai bine.

Și așa și este, între acești parametri ai tradiționalismului curat, cu mizele deja cunoscute, fără a friza vreo altă cale de evoluție a poeziei, mode și modele la zi, poezia lui Vasile Popovici își poartă propria pecete, a tradiționalismului *sui generis*.

Vasile POPOVICI

Ev prelung

În ev prelung de nibelung mă scald în senectute,
prin tâmple, spulber de hiperboree îmi adie;
c-am strâns un univers de toamne nu e o virtute
și mai păstrez câteva cioburi de copilărie.

Vă las în grijă-această lume maladivă, fadă,
s-o vindecați de rău, de bube negre și noroaie;
când după actul trei cortina vieții o să cadă,
îți lasă, Doamne cer deschis și plânge-ne cu ploaie!

Apostazia slovelor

Se răzvrătește slova în abecedare
tot căutând prin sensuri a găsi cuvântul
unei sinonimii: sârmă ghimpată = Prutul,
ce ne desparte, ne înghimpă și ne doare.

Vom trage, circumspecți, „zăvorul de la tindă”;
ne-am îndoit, dar ne-a rămas speranța-ntreagă;
vom trage luntrea în derivă și beteagă
și-o vom lega la mal să nu se mai desprindă.

Apostazia slovelor, răbind dicționare
sfrunțez'-alternative pentru soră, pentru frate;
suntem încă schilavi atât cât Prutul ne desparte;
apostazia slovelor rănește și ne doare.

Ne vom întoarce

Ne vom întoarce-n catacombe într-o ispășire,
ne vom urca din nou, mâncând banane din copaci,
ne-om aduna de prin eter eteru-n risipire
și vom trăi regește, primitiv, iubind în draci!

Ne-o aduna nimicul pentr-o altfel de croială;
vom sta până la alt Big Bang
imponderabili și cuminiți
și-n altfel arhetip, în altă buclă temporală
ne vom întoarce în neacronie și-n părinți.

Einsteiniană

Atât de simple-s zilele și-atât scurtate,
că după-un ceas de ziua se și face noapte,
de parcă cu-alte reguli, Providența
ne socotește și ne ține evidența.

Prea relativă-i teoria cu m.c.²,
prea-s paradoxurile-n rang de postulat;
nici n-apucăm că conjugăm verbu-„am trăit”
la viitor unu și doi, c-am și murit

Gheorghe GORINCU

**ȘCOALA ROMÂNEASCĂ GÂNDITĂ ȘI ORGANIZATĂ DE
CEL MAI ILUSTRU MINISTRU AL ÎNVĂȚĂMÂNTULUI
ROMÂNESC, SPIRU HARET (III)**

**INSTITUTORII ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PRIMAR AFLAȚI
ÎN ACTIVITATE (III)**

Dacă în episodul anterior am prezentat statutul special al învățătorului, voi încerca, de data aceasta, să prezint care era și statutul special al institutorului.

Spiru Haret a considerat, cu timpul, că învățătorii care au slujit o anumită perioadă în învățământul din mediul rural, în urma ivirii unor locuri libere și a unor concursuri de strictă specialitate puteau să aspire la un statut superior și anume acela de institutor pentru învățământul primar din mediul urban.

Spre deosebire de colegii lor care activau în mediul rural, institutorii, în baza acestui statut, erau obligați ca atât la formarea unei clase de elevi cât și în perioada celor patru ani de instruire, să aibă în vedere o serie de preocupări și argumente, care să servească la constituirea și omogenizarea colectivului de elevi proveniți din mai multe pături sociale specifice localităților unde era amplasată școala. În general, preocupările și argumentele erau diferite pentru copiii care proveneau din mediul muncitoresc și al micilor meseriași față de cei ai căror părinți ocupau funcții în aparatul administrației de stat. Preocupări deosebite se cereau folosite și pentru copiii militarilor, aceștia având, în unele cazuri, o reședință temporară în localitățile respective. Tot atât de importante erau și metodele ce trebuiau folosite pentru a se explica efectele crizei din perioada 1929-1933, criză ale cărei urmări se mai păstrau și în anul 1934 și în continuare.

Toate aceste preocupări folosite cu tact și înțelegere, mai ales în perioada crizei și a urmărilor acesteia, trebuiau, în final, să asigure menținerea efectivului de elevi prevăzut de normele legale. Mai mult decât atât, acest efectiv trebuia să existe în toată perioada de patru ani pentru o clasă de elevi.

În toamna anului 1934, eram elev în clasa a III-a. Domnul, institutorul nostru, a dorit să lase ca amintire o fotografie cuprinzând întregul colectiv al elevilor prezenți în acea zi la școală. Fotografia ne sugerează mai multe momente și preocupări ale institutorului privind elevii încredințați pentru instruire, începând cu anul 1932, cum ar fi:

- clasa, în cel de-al treilea an de învățământ, avea un efectiv constant de 37 de elevi, ceea ce, pentru perioada actuală, ar fi foarte greu de realizat;

- elevii clasei proveneau din toate păturile sociale existente. Aceasta ne-o demonstrează așezarea elevilor

Clasa a III-a de la Școala generală nr. 2 din Fălticeni (an școlar 1934-1935). În mijloc, institutorul D. Gherasim; Gheorghe Gorincu, în primul rând, jos, ultimul de la stânga la dreapta

pentru a fi fotografiați: cei așezați în dreapta și în stânga institutorului erau elevi ai căror părinți ocupau funcții în administrația publică de stat, în armată, copiii întreprinzătorilor și comercianților, precum și ai politicienilor vremii; cei așezați turcește, în rândul din față (cu o excepție), erau copii ai cadrelor didactice din învățământul liceal, iar în rândurile din spatele institutorului erau, în mare majoritate, elevii proveniți din rândul mediului muncitoresc, micilor meseriași, slujbașilor, precum și al evreilor ai căror părinți nu dispuneau de banii necesari pentru taxele școlare cerute de Școala Primară Israelită din localitate.

Pentru toate aceste categorii de elevi, institutorul, împreună cu medicul școlii, aveau obligația să se îngrijească atât pentru sănătatea cât și pentru prevenirea îmbolnăvirilor celor ce trebuiau să frecventeze cei patru ani de școală primară din acea perioadă.

Pe această linie, elevii dispuneau de un sistem bine organizat de prevenire a bolilor și de asistență medicală în principal pentru școlile primare. La nivelul primăriei, exista un cabinet medical al cărui medic avea ca obiectiv principal sănătatea copiilor, cu cele două componente: prevenirea îmbolnăvirilor și apoi asistența lor în cazul unor eventuale îmbolnăviri.

În legătură cu prevenirea îmbolnăvirilor, eram obișnuiți ca, o dată pe săptămână, în pauza mare, să repetăm în fața doctorului, cum era cunoscut de noi, de mai multe ori exprimarea: **33**, să deschidem gura larg și să pronunțăm **a, a, a!** Urma apoi controlul unghiilor și al spațiilor dintre degete, pentru depistarea unor eventuale cazuri de râie și, în ultima parte a inspecției, pregătirea cămășii întoarsă pe dos pentru controlul păduchilor, la "modă" în acea perioadă.

Elevii mai erau întrebați dacă au consumat cantitatea de untură de pește încredințată în săptămâna anterioară pentru toți elevii clasei.

Toată această activitate și dialoguri se desfășurau în prezența institutorului, indicându-se, pentru fiecare elev în parte, ce are de îndeplinit pentru săptămâna următoare.

În cazul unor eventuale îmbolnăviri, unor răceli, cum erau cunoscute, în perioada unei toamne târzii, doctorul primăriei asigura, în continuare,

(continuare în pag. 32)

Tănase CARAȘCA

EPIGRAMA**Bogăție săracă**

Mai multe cărți am tipărit
Că scriu și public poezie,
Cu asta m-am îmbogățit
Dar m-am umplut de...sărăcie.

Contemporaneitate

În lumea asta pusă pe afaceri
Noi nu ne plângem, că avem ce face,
Trăim în era marilor prefaceri
Eu mă prefac, tu te prefaci, el se preface.

Criză

Această criză mondială
Mi-a provocat dureri de cap
Oriunde poate fi normală
Dar, nu la criza de...stomac.

Uneia în probe

Încă nu s-a măritat
Dar se zice că-i cuplată.
Nu gândiți la câștigat
Că-i cuplată...fără plată!

Democrație

Democrație este când
Ești liber să-ți croiești destinul
Dar mai presus, când stai la rând
La urne, să-ți alegi...stăpânul.

Formalitate

În dictatură, votu-i programat
Precum gândește cel de la castel,
Democrația însă, ne-a schimbat...
Alegi cum vrei, dar faci cum spune el!

Continuitate...

(în democrație președinții au terminația –escu)
Dacă stau și gândesc bine,
Escu a lui Mușatescu
Ne-a dat ce ni se cuvine
În cap II-Co-II- Băs...-escu.

...și după

Dacă ar fi să fie-așa
Să scăpăm de...miros – escu,
Cu parfumul de crin – escu,
Tot la fel ne-om îmbăta.

Suprapopulație

Spun unii ce se dau culți
Că n-ar mai fi loc pe Terra
Se sufocă atmosfera
De bogați și inși inculți.
Moară proștii! Proști, da's mulți!

Campanie electorală

Campania a început dement
Urmând ca oamenii să hotărască
Ce candidat ajunge-n parlament
În patru ani, să se îmbogățească.

Condamnare

(unei prostituate)
Mi-au dat un an, „cu suspendare”...
Puteau să-mi dea și doi, trei încă
Dar să fi fost cu-executare
Silită, la locul de muncă.

Plăceri

Doamne, cum mai era odată
În viața mea mai tinerească
Picioarele,-mi plăceau la față
Acum, picioarele... de broască.

D'ale tinereții

E plină tinerețea de greșeli
Dar din greșeli se-ntâmplă deseori
Să te alegi numai cu poticneli
Și uneori , chiar să te și...însori!

Din flori

De-ascunzi iubirea printre flori,
Parfumul ei îți dă fiori
Iar când staminele dau rod,
Din flori, mai iese câte-un plod!

Ceartă

(între soți)
-Zici că sunt blondă, rea de gură
Și mă mai crezi și neloială
Dar mai pe scurt o-mpunsătură?
-Păi mai pe scurt...coardă vocală!

Împețit

S-a dus să ceară mâna fetei
Că o iubea de mult, profund
Dar tatăl ei, stăpânul cetei
I-a dat doar un picior...în fund.

Rebusistică

La rebusiști, organul sexual
De la femeie, știm, e vertical,
Însă mai nou, s-a mai schimbat structura
Dacă-i pe-orizantal, atunci ...e gura!

Petre RĂU

Dragostea niciodată târzie[Ioan VasIU – *Târziu în cuvinte*, editura Eurostampa, Timișoara, 2014]

“unde va pe deal la Orăștie / viața curge ca o poezie”, așa își începe poetul Ioan VasIU unul din poemelor sale (La Orăștie), care m-a făcut să mă aplec cu interes asupra cărții sale de poezie, intitulată frumos “Târziu în cuvinte” - precum o aducere aminte a dulcii poveri a toamnelor (pe)trecute peste umbra noastră terestră. Practic, la pagina aceea a vrut să se deschidă cartea la primul meu contact cu ea, la prima răsfoire.

Cartea a apărut recent la editura Eurostampa din Timișoara și poartă frumoase ilustrații interioare semnate de Miron Simedrea. Volumul cuprinde trei cicluri de poeme. Primul, și cel mai lung, acoperind dimensional cartea în cvasitotalitatea ei, se numește: “Dulce și amar” și conține poeme într-o versificație clasică de excepție. Al doilea, “Iubind în șoaptă”, conține poeme fără titlu care, din păcate, se repetă în câteva pagini. Iar cel de-al treilea ciclu, cu numai câteva poeme (șapte la număr), dă și titlul întregului volum, “Târziu în cuvinte”.

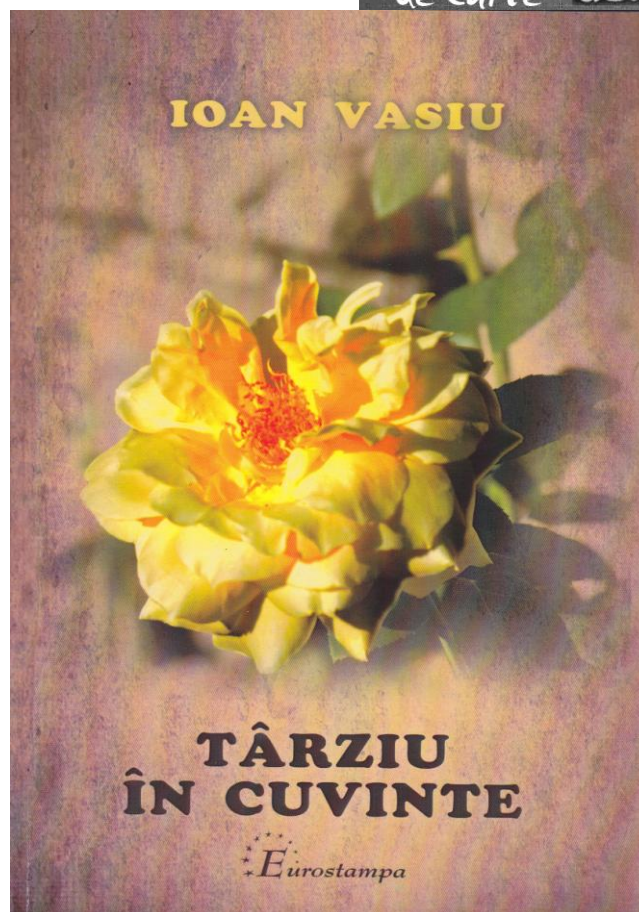
Pe total versurile poetului Ioan VasIU se adresează în primul rând iubitorilor de poezie clasică, o poezie scrisă într-o prozodie tradiționalistă, urmând un contur al impecabilității și adusă la cote înalte ale creației, chiar dacă pe alocuri aranjarea versului urmează unele canoane surprinzătoare, derutante dar simpatice, un fel de alunecare în vers pe verticală, însă de bun augur.

După ce mi-am terminat lectura, aveam să remarc faptul că mă aflu în fața unei cărți scrise cu patos, cu căldură sufletească, cu blândețe, deloc departe de o remarcă datând încă din anul 1984 a neuitatului Laurențiu Ulici, plasată pe aripa de fluturaș a copertei întâi: “Poezii lirice, de un sentimentalism acut în trăire, discret în exprimare, scrise cu talent și ușurință versificatorie... Ioan VasIU, poet care se poate mișca în voie pe mai multe lungimi de unde, dar care e mai la el acasă în aerul limpid și de elegiacă muzicalitate al tradiției transilvănene”.

Netentat pesemne deloc de paradigmele poeziei postmoderne, dependent probabil de filonul romantic consacrat, poetul Ioan VasIU își expune lirica sa chiar dacă în canoane mai vechi, totuși într-o mantie îndrăzneată, inducând versului tradițional transparența unor emoții unice. Sunt versuri de o muzicalitate pe care nu avem cum să n-o recunoaștem, dar care vibrează plăcut și încântă auzul, o tonalitate într-atât de firească, încât aproape că nu pare izvorâtă dintr-o creație pur umană, ci dintr-una care ține de divin.

Tema favorită este dragostea. Poetul din Orăștie preferă să-și exprime direct emoțiile, se avântă în a răscoli vechiul și veșnic tânărul sentiment de dragoste pe toate fețele sale telurice și celeste, aducând la suprafață frumusețile și ineditele elemente ale grandiosului proces afectiv, cel atât de orgolios și plin de semeție pentru fiecare dintre protagoniști: “au înflorit / magnolii / sub geamul tău / iubit / și soarele / îți bate / cu raze lungi / în geam / ne mustră / dimineața / că prea mult / am bârfit-o / când prin păduri / de vise / râdeam / și ne iubeam” (Ne mustră dimineața).

Poezia de iubire este una energizantă, însușirile ființei lirice sunt însă lipsite de exagerări, cu precădere la

nivelul mesajului confesiv, mai mult reverențios și pragmatic decât ofensiv și patetic, cu mare aplecare pentru cadre și teme din ambientul cotidian: “am intrat / pe geam / la tine / în casă / tu îmi spui / hoț / dar mie / nu îmi / pasă” (Flagrant delict).

Iubirea este una nestăvilită, ea se lasă preliminară indiferent de anotimp, de suferință, de dor, de ipostază, de circumstanță... Iată un alt poem, în întregime expus, care conturează supremația sentimentului în ideea de desăvârșire, precum curgerea unei ape netulburată de nimic în calea sa: “într-un anotimp de pace botezat dumnezeiesc / îmbrăcată în narcise m-ai făcut să te iubesc // mă-mpușcai cu libelule pe-un imaș cu fân cosit / eu îți recitam poeme din amurg la răsărit // ne juram iubire sfântă pentru o sută de ani / și-admiram luna pe bolta sprijinită de castani” (Iubire sfântă). Desigur, ființa adorată tronează permanent pe pedestalul inimii care o venerază: “atâția nori / dansând / în jurul / meu / și tu / zâmbind / precum / un curcubeu” (Curcubeu). Aici, în mod surprinzător, avem de-a face - cum de altfel și în alte poeme - cu versuri rupte în succesiuni regulate, așa încât să păstreze, ba chiar să accentueze ritmicitatea conținutului de acestea.

Iubita este integrată în orice crâmpei din natură, chiar și în momentele nefaste de indisolubilitate: “în urma ta / așteptarea / capătă gust / de rășină”. Dorul (re)devine sentimentul ce bântuie ființa umană ori de câte ori apar semnele unui timp prielnic al împlinirii din dragoste, cu limpezi atribute romantice: “răsare luna / ca o femeie / dezbrăcată / ce se ridică / din cada / plină cu spumă”. Fiorul liric este deodată

(continuare în pag. 31)

cu prezentul continuu, starea de bine care ți-o induce iubirea se metamorfozează în ispite seducătoare.

Iubirile sunt unice, palpabile, când iubești, știi bine asta. De aceea în poezie ele pot părea ca niște notații ale realității transfigurând viața: *"iubiri rămase ca un dar ceresc / la voi până și îngerii tânjesc"* (Iubiri). Din perspectiva abstractă a suferinței din dragoste, apăsarea profundă a semnelor unei iubiri rememorate învăluie universul stărilor sufletești ale eului liric. Dorința de evadare în sânul iubirii apare în versurile autorului în stări lirice neartificioase, motivul fundamental fiind unul al revelației, mai ales atunci când sentimentul este invocat într-un moment de descurajare: *tot mai puține zile mi-au rămas / s-alerg printre poeme răzvrătit / să te sărut cu gust de ananas / să te iubesc cum nu te-am mai iubit*" (Credincios soldat).

Nu de puține ori vom întâlni în volum și poeme de factură ușor filosofică, în care dilemele și raporturile conflictuale dintre eu și sine sunt reperate la modul direct, ca elucidare bazată pe preferința autorului pentru starea de sapiență a existenței, în paralel cu acceptarea realității de zi cu zi. Iată un poem expus aici în totalitate, ca paradigmă a resemnării binefăcătoare pe drumurile pe care încă mai rătăcim până la o nouă întoarcere: *"mai am timp destul pentru iubire / mai am timp să plec și să revin / mai am timp s-admir iarba subțire / mai am timp să sorb un strop de vin // mai am timp să cad într-o ispită / mai am timp să urc și să cobor / mai am timp de-o vară împlinită / mai am timp să scriu un vers de dor // mai am timp să număr pân-la zece / mai am timp să râd sau să mă tem / mai am timp să-ngân viața ce trece / mai am timp să termin un poem"* (Mai am timp).

Putem avea senzația că un același moment sau o aceeași stare spațială poate dezvălui în eul liric un misterios impuls de a repune în discuție și de a regândi totul. Vom observa că în versurile din volum reflectarea devine uneori o veritabilă stăruință care coagulează și structurează poezia, oferindu-i o axă și un centru de greutate. În astfel de versuri, eul liric se înfășoară în mantia unei melancolii în dependență cu străveziul unor anotimpuri din ce în ce mai bacoviene, gratulat de însăși forța interioară de a nu se sufoca sub apăsarea neconținută a dorului: *"spre iarnă sunt tăcut și mult mai trist / iar anotimpul pare un sicriu / ca o dovadă că încă exist / câte-un poem din când în când îți scriu"* (Spre iarnă). Este acesta un semn al armoniei interioare, o poartă de intrare în altarul introspecției, căutând repere chiar și acolo unde se sfârșește și începe totul: *"ți-aș oferi o toamnă arămie / o iarnă ca-n povești ți-aș dăru / o vară despletită pe câmpie / o primăvară grea de gelozii"* (Primăvară grea de gelozii). Este vorba, până la urmă, de o melancolie controlată, căci discursul este unul lucid și fundamentează un vitalism reflexiv, nesentențios, doar îmbietor și spectacular, un spectacol de imaginar elaborat, cu enunț în dizolvare nostalgică, mântuitoare.

Când dă în social, autorul devine neiertător. Într-o notă epigramatică el se dezvăluie și-și manifestă direct disprețul pentru tot ce consideră a fi nonvaloare în jurul său: *"detest sporovăiala fără rost / detest amorul rostit rar și lent / detest poemul plicticos, anost / detest poezii care n-au talent"* (Dispreț).

Dar poetul nu se joacă deloc cu cuvintele, le găsește locul exact și rostul acolo unde trebuie să se exprime. El îmbracă uneori haina faimoasă a unui nostalgic

incurabil, devenind brusc un adept al expresivității retro: *"când voi muri va bate-n catedrală / un clopot trist când vântu-abia adie / și va rămâne casa noastră goală / ca un poem de dragoste târzie"* (Dragoste), iar când se va lăsa împovărat de lipsa de varietate, se va trezi direct în edulcorația unei melancolii tămăduitoare: *"intră iarna-n visurile mele / fără s-o aștept sau să-i ordon / s-au pornit ninsorile rebele / totu-i alb în jur și monoton"* (Monotonie albă), sau *"ninge din nou ca-n vremuri de povești / doar tu iubita mea îmi mai lipsești"* (Elegie de iară). Iar melancolia este mereu hărțuită de luciditate: *"vârsta mea / ducând în spate / sacul greu / de atâta / melancolie"*. În schimb, truda poetului este una consistentă, îndârjită, departe de mult tânjita acalmie, chiar și acolo unde realitatea este atât de evidentă: *"poetul / singurul calificat / în dificila / menire / de împachetat / insomni"*, și nu mai puțin legată de rostul și menirea creatorului pe lume, care închină creația sa cu mâna întinsă spre divinitate, ca într-un fel de rugăciune perpetuă, o mărturisire de-a dreptul emoționantă: *"așa sunt eu / cu visu-mi / efemer / ca un copac / hrănindu-se / din cer"*.

Metaforic vorbind, volumul de față consemnează încă un crâmpeli din actul firesc al creatorului și din voința sa de a fi. Așa cum am precizat, la nivel stilistic autorul redescoperă formula tradițională, căutând să repună în valoare substanța spirituală, deodată cu cea lirică, ambele induse prin vers. Autorul mizează pe forța cuvintelor, pe așezarea lor măiestrită în poem, pe cristalizarea unor frumoase dantelării lirice.

Avem, așadar, de-a face cu un poet care explorează și vede esențial lucrurile, reușind totodată să le comunice într-un mod absolut emoțional. Proiecțiile sale lirice sunt marcate de voința unui imaginar protector, în care iubirea, amintirea energică și, mai rar, spiritul elegiac stau toate sub expresia confesivului autentic.

(urmare din pag. 30)

asistența medicală a elevilor până la însănătoșire, împreună cu medicii spitalului unde erau internați.

Despre alte activități ale institutorului din acea perioadă, care asigura atât instruirea cât și sănătatea elevilor în cei patru ani de școală primară, în episodul următor.

Tudor PETCU

A înțelege istoria de lângă noi

Editura *Curtea Veche Publishing* din București a avut ocazia de a publica recent un foarte interesant volum de convorbiri cu Alteța Sa Regală Principele Nicolae al României.

Autorul său este istoricul Filip Lucian Iorga, de altfel unul din foarte activii tineri actori ai vieții intelectuale românești. Spun *activ*, întrucât domnul Iorga a înțeles necesitatea responsabilității intelectualului în spațiul public. Responsabilitatea de a da în vileag ceea ce nu se vede, valorile care există printre noi, dar pe care nu mai reușim să le vedem.

Istoric fiind, domnul Filip Lucian Iorga, prin analizele adânci și profunde pe care le-a făcut asupra istoriei până în momentul de față, nu ezită să se confrunte și cu prezentul, care, fără discuție, devine istoria de lângă noi. Cu alte cuvinte, înțelegerea istorică de care dispune, viziunea pe care a dobândit-o asupra sensului și logicii istoriei, îi permit cu ușurință să surprindă personajele cheie ale lumii contemporane, în special ale societății românești, care încep să domine într-un mod discret, prin acțiuni principale.

Aceste lucruri ne sunt dovedite de volumul său de convorbiri cu Alteța Sa Regală Principele Nicolae al României, volum ce poartă sugestiv titlul *Drumul către casă*. O adevărată metaforă emoțională, care, prin conținutul ei, dezvăluie destinul și parcursul unui om, care, venit din *colțuri îndepărtate ale lumii* a ajuns în punctul întâlnirii cu rădăcinile sale românești.

Meritul domnului Filip Lucian Iorga este acela de a aduce la lumină portretul unui tânăr membru al Familiei Regale a României, care prin viziunea datorată educației din Occident și prin rolul său ar putea să o dinamizeze în viitor.

Autorul știe cum să îl atragă pe Alteța Sa Regală Principele Nicolae al României într-un dialog netrăcat al confesiunilor și ideilor. Întrebările pe care domnul Filip Lucian Iorga le-a formulat într-o manieră inteligentă și secvențială, l-au determinat pe tânărul Principe să își facă cunoscută în primul rând chiar identitatea sa interioară.

Parcurgând paginile acestei cărți, avem de-a face cu un dialog dinamic, bazat pe o simplitate a limbajului, ceea ce, nouă cititorilor, ne facilitează posibilitatea de a descoperi în persoana Principelui Nicolae, un om complet, un om cu un parcurs în primul rând spiritual, din care a învățat să se hrănească pentru a evolua.

Această carte de convorbiri scoate la iveală o personalitate regală care, în ciuda tinereții sale, deja spune totul prin atitudinea convingătoare, prin soluțiile pe care este capabil să le dea, prin maturitatea sa intelectuală și spirituală, dar mai ales prin iubirea pe care o manifestă față de identitatea românească și ortodoxă.

Pe de altă parte, eu aș îndrăzni să spun că demersul domnului Filip Lucian Iorga era mai mult decât necesar, întrucât generației actuale îi lipsesc modelele veritabile, autentice. Iar *Drumul spre casă* oferă acestei generații un punct de reper fundamental în persoana Principelui Nicolae al României, care, după cum am mai încercat să specific, ca urmare a *feliilor vieții* pe care deja le-a gustat, vine cu o viziune proprie și vie asupra lumii și naturii umane.

Cartea fascinează tocmai pentru că nu este un cumul de mărturii ideologizante, ci dimpotrivă, o colecție de

DRUMUL — spre — CASĂ

FILIP-LUCIAN IORGA ÎN DIALOG CU
PRINCIPELE NICOLAE AL ROMÂNIEI

discuții cu accente ludice, insistându-se pe diferite aspecte fundamentale ce au legătură cu Alteța Sa Regală Principele Nicolae al României: pasiunea sa pentru fotbal, relația strânsă pe care a avut-o cu bunicul său, Regele Mihai I, prima călătorie pe care a făcut-o în România în 1992, personalitatea tatălui său Robin Medforth-Mills, important funcționar al Națiunilor Unite sau amintiri legate de școala din Durham, Anglia, unde a studiat.

Citind această carte nu pot să nu remarc și excelenta prefață realizată de Alteța Sa Regală Principesa Moștenitoare Margareta a României, care îl descrie pe principele Nicolae într-o lumină deosebit de convingătoare și amănunțită, spunând la un moment dat că *Principele Nicolae a fost un copil și un adolescent foarte activ, dinamic și independent. Un tânăr sportiv, cu energie debordantă, dar, în același timp, o fire introvertită, cu o inteligență profundă.*

Personal, întotdeauna am avut o foarte mare afinitate pentru jurnale personale, convorbiri, pentru acele cărți care caută să ne prezinte portrete de viață, și care, prin puterea mesajului, au menirea de a picta în inimile noastre.

Iar *Drumul spre casă* tocmai această putere a mesajului o are, datorită dialogului deschis dintre domnul Filip Lucian Iorga și Alteța Sa Regală Principele Nicolae al României. De aceea, invit cititorii să se aplece asupra acestei cărți în vederea unei mai bune înțelegeri a istoriei de lângă noi.

Constantin BEJENARU-BECO

BALADA INSULEI ȘERPILOR

Esculap, părintele medicinei,
 Învia morții cu o iarbă
 Pe care a smuls-o
 Din gura Șarpelui –
 În templu era și-un Oracol
 Primul simbol al Timpului,
 Al Continuității, Inteligenței și
 Gândirii Supreme,
 În Philosophia Orientală;
 Șarpele cu pene –
 Soarele aztecilor;
 Simbolul actualei
 Spirale Cosmice.
 Romanii credeau că
 Miraculoasa vârguță de alun
 Cu care *Virgilius* a deschis
 Porțile Infernului,
 Pusă peste vătămătură
 Vindecă a șarpelui mușcătură!
 Așadar la gurile Fisonului,
 Zis apoi Istros, apoi Donaris,
 Apoi Danubius, Vechea Dunăre,
 Se afla ca și azi
 O mărgică de pământ
 Scăldată în valurile Pontului Euxin,
 Insula **Leuce**. Dacă astăzi urci
 În vârful Farului de la Sulina,
 În liniștea dintre flux și reflux,
 Poți vedea această insulă
 Ca pe alunița de pe obrazul
 Unei femei nespuse de frumoase.
 Doar când marea este liniștită,
 Grație reflexelor solare,
 Insula parcă se apropie de țărm,
 Alunița profilându-se îngeresc
 La buzele triumghiului Dunării –
 Domnia Sa *Delta*.
 Se spune că însuși viteazul Ahile
 Aici s-a refugiat,
 După moartea trupului.
 Ucis de Paris în războiul Troiei,
 Acum mii de ani,
 Dispare de pe rug,
 Fiind răpit de mama sa, Thetis
 Și credința aheilor
 Îl așază în Insula aceasta –
Leuce – amintită de bătrânul Plinius
 Și de magnificul *Euripide*.
 Pontarhul Ahile
 Avea aici sanctuar,
 Ridicat în onoarea-i
 De către marinarii milesieni,
 După cum afirmă Philostrate.
 În Templu era și-un Oracol
 Prin care se amintea corăbierilor
 Că nu au voie să rămână pe Insulă
 După apusul Soarelui
 Și era oprit oricărei femei
 Să calce pe acele meleaguri.
 După moartea lui Hector în război,
 Troienii au primit ajutorul amazoanelor trace,

Sosite de pe malul Thermodonului,
 În frunte cu regina lor Penthesilea.
 Aceste femei războinice,
 Au pornit contra lui Ahile
 Pe cincizeci de corăbii,
 Să-l pedepsească și să-i prade
 Comorile din Templu.
 Cu coifuri, scuturi și topoare
 Erau gata de luptă și-n tolbe
 Purtau săgeți tracice, veninoase.
 Dar minune mare se întâmplă atunci!
 Nereida Thetis, mama lui Ahile,
 Îi veni în ajutor
 Dezlănțuind din senin *Furtuna*!
 Pe neașteptate apare un...
 Munte de Om, cu coif și lance.
 Iepele amazoanelor
 Au început să necheze
 Și să frământă pământul
 Cu copitele.
 A fost de-ajuns
 O privire cruntă
 De-a aheeanului
 Ca iepele să trântescă
 Războinicele la pământ,
 Să le sfâșie, să le rupă.
 Toată **Insula** era
 Înnorșită de sânge,
 Strigătele amazoanelor întreceau
 Mugetul *furtunii*
 Și ca din pământ a răsărit
 Șerpăraie de reptile mari,
 Groase cât stejarii,
 Îngrozind și mai mult iepele
 Care înnebunite s-au aruncat
 În Mare.
 Șerpilor măturau cu cozile
 Trupurile nefericitelor amazone
 Prăvălindu-le-n valurile
 Îndelung urlătoare,
 Corăbiile s-au lovit între ele,
 În furia apelor și-au crăpat
 Până ce toate s-au scufundat.
 Apoi s-a liniștit **Insula**,
 Delphini albi precum neaua,
 Ca și când nimic nu s-ar fi întâmplat
 Bălăcindu-se plini de voieșie
 În Mare.
 De atunci, grecii n-au mai denumit-o
Leuce, nici Achileis –
Insula lui Ahile –,
 Ci Insula Șerpilor...
 Și încă ceva: atât eu,
 Cât și Îngerul meu
 Bun Gânditor-Păzitor,
 Credem că iepele amazoanelor
 De frică s-au făcut foarte mici
 Și n-au mai ieșit din apă.
 Cu siguranță că ele sunt astăzi
 Căluții de mare –
 Fabuloșii Hyppocambus-Hyppocambus...

Melania CUC

Nici un castel de nisip pe drumul sihaștrilor

Cu cele două cărți de poeme, publicate în anul 2013, „**drumul sihaștrilor**”, editura Inspirescu, și „**castelul de nisip**”, editura Măiastra, **Stejărel Ionescu** își rostuește rolul de poet în citadela literaturii contemporane.

Un „singuratic” în aparență, **Stejărel Ionescu** oficiază în numele Poeziei cu sensibilitatea poetului clasic, dar dincolo de forma textului liric, cititorul este plăcut surprins să găsească teme de abordare moderne, sintagme curajoase și construcții scilpitoare de filosofie mai mult sau mai puțin personală.

Bun observator al spațiului emoțional care îl înconjoară, poetul disecă probleme de viață și moarte. Nu o dată ia în derâdere moartea, prostia și hoția. Ironic, cu limba „ascuțită” și spiritul liber, poet cu har înăscut, se joacă în cuvinte așa cum copiii deștepți se joacă cu bețele de chibrituri. Construiește „castele” verbale, alături și catedrale poetice, cărți ce vor rezista cu siguranță modei literare, capriciilor criticilor și cititorilor.

Calendarul, care stă, ca o sabie a lui Damocles, cu filele gata să se desprindă deasupra omului, anotimpurile adevărate și cele iluzorii, devin puncte de fugă pe o lucrare din care iese în evidență lupta Artistului cu nimicnicia: „*am deschis crucea de piatră / și acolo era vântul*”, din (**timp în timp**) este versul care, zic eu, îl caracterizează ca personalitate poetică pe **Stejărel Ionescu**.

Un sâmbure tare. Un om care se cunoaște pe sine și căruia poezia pe care o scrie îi dă dreptul să meargă la sigur pe propriul drum.

Și „drumul” este un jalon alb în peisajul voit gri al mulțimii subiectelor din texte. Este o margine de lume spre care poetul merge fără șovăire, construiește poezia cântând și este prins ca într-o chemare ancestrală. Curgerea asta verbală, care strică adesea la un poet ajuns la maturitate, la **Stejărel Ionescu** a devenit calitate. Poetul, omul și Poezia au devenit o Treime pe care cititorul este obligat să o respecte, să o recunoască.

Simplitatea, credința, cunoașterea sunt motive de dezbatere filosofică în ambele volume semnate: **Stejărel Ionescu**. Cărțile mi se par a fi gemene, scrise în „ogindă” și nu o dată, în timpul lecturii, am dat peste o întrebare pusă în „**drumul sihaștrilor**”, al cărei răspuns l-am găsit în „**castelul de nisip**”, și invers. Este continuitatea ideilor care îl domină poetic și pe care le îmbracă în veșminte puțin diferite (tehnic vorbind) dar păstrează pentru ele, acea personalitate puternică și inconfundabilă a demersului. Temele sunt universal valabile, sunt fără de sfârșit și fiecare poet le tratează după cum îi place, după cum reușește să-și ducă crucea pe Golgota-i creației până la sfârșit.

Stejărel Ionescu nu duce lipsă de inspirație. Nu rămâne în pană de subiecte pe care să le preia și să le prefacă în poezie.

Există aici și poezii care nu țin cont de ritm și rimă, sunt un fel de povești fabuloase și care te atrag hipnotic. Citești și totul prinde viață în imaginația ta, ești recunoscător, cititorule, că acest poet efervescent, tonic chiar și când arborează (morga nefericirii), poetul este cel care și-a luat, pentru o clipă, vântul realității de pe ochii visării.

Moralizator, ca în „**bârfele străzii**”, alături cu dor

pentru femeia iubită, admirator de natură dar mai ales rebel, **Stejărel Ionescu** își scrie poemele, mai întâi pentru sufletul său. Sunt mărturisiri și admirație, bocet și blestem, alunecare elegantă pe gheața din paharul cu vodcă, veghe lângă crucea de piatră, pe care o deschide și acolo, acolo... spune poetul „este vântul”.

Un vânt potrivit să umfle velele caravelei în care el, **Stejărel Ionescu** și-a adunat, ca într-o arcă a lui Noe, sentimentele.

Stejărel IONESCU

o măicuță bătrână

În odaia întunecoasă, fără foc, fără lumină
stă o măicuță bătrână, torcând caierul de lână,
ochii ei n-au cum să plângă, lacrimile s-au uscat
este singură, bătrâna, fiindcă fata i-a plecat,
i-a murit și bătrânelul, într-o noapte dintre ani
și își toarce acum din caier, anii ei, tăcuți, sărmani,
pe o măsuță într-un colț, stă un boț de mămăligă
și a pus într-o tigaie, o coastă să se frigă,
fata i-a plecat în lume, țară de ea neștiută
n-are habar unde este, lumea îi e necunoscută,
se mai uită pe fereastră, ziua în amiaza mare
ca să vadă de poștașul, nu îi lasă vreo scrisoare,
pe o poliță în odaie, șade o poză ruptă toată
o privește și oftează, viața ei e blestemată,
își așteaptă în tăcere, moartea ca să-i vină odată
lângă ea e o lumânare, iarăși ușa-i descuiată,
nu mai vrea ca să trăiască, sufletu-i secătuit
mai bine să moară odată, fata oricum n-a venit,
nu mai poate nici să plângă, doar oftează neîncetat
și se roagă într-una, ca să-i dea domnul vreun sfat,
în odaia întunecoasă, fără foc, fără lumină
a închis ochii într-o noapte, o măicuță bătrână,
iar la groapa ei săracă, întreg satul s-a întâlnit
însă fata ei cea dragă, nici-acum nu a venit.

un timp trăit

se duse maica la culcare
și luă cu ea un somn de vise
aduse noaptea de prin zare
și peste noi o risipise,
vântul fugise în foi uscate
prin nucii plini de cucuvele
prin care nălucile plecate
se mai hlizeau și pe la stele,
și-a așezat în visul ei
întreg oceanul de lumină
s-a-nconjurat de-ai mării zei
și roua a strâns-o din grădină,
se duse maica la culcare
și noaptea în noi s-a risipit
noi, îi lăsăm ca închinare
tot timpul care l-a trăit.

Adina BORCAN

INTERVIU cu poeta Denisa LEPĂDATU

Adina Borcan: *Denisa, cum ai descoperit că îți place să scrii?*

Denisa Lepădatu: Îmi amintesc că, pe la sfârșitul clasei întâi, mi-a venit pentru prima dată ideea să compun o mică poveste, scrisă și desenată complet de mine. Cred că atunci mi-am dat seama că nu era chiar atât de greu să scrii. Mai târziu, prin clasa a treia, am reușit să strâng o mică colecție de povestiri, despre tot felul de lucruri, din care mai apoi viitorul meu mentor și editor m-a ajutat să scot prima mea carte, "Șoapte de catifea".

A.B.: *Participi la concursuri literare, dar și de matematică și informatică. Cum reușești să îmbini realul cu umanul, poezia cu cifrele?*

D.L.: Un bun exemplu pentru mine este însuși mentorul meu, Petre Rău, de profesie matematician și informatician, dar și un bine cunoscut scriitor. De la el am învățat că poți îmbina foarte bine literatura cu științele exacte. Nu de puține ori mi se întâmplă ca în poeme să folosesc cifre și/sau termeni matematici. De fapt, matematica te ajută să fii mai ordonat și mai logic în gânduri. Dar, bănuiesc, a contat și talentul meu pentru toate aceste discipline.

A.B.: *Povestește-ne despre personajele din cărțile tale? Sunt 100% imaginare sau inspirate din realitate?*

D.L.: De cele mai multe ori scriu după cum mă simt în acele momente: fericită, tristă, dezamăgită sau plină de speranță. Personajele sunt de cele mai multe ori sosite din imaginația mea, dar pot avea calitățile sau defectele oamenilor pe care i-am întâlnit în anumite împrejurări.

A.B.: *Petreci foarte mult timp scriind, studiind, participând la concursuri și competiții? Mai ai timp de joacă?*

D.L.: Aceasta este întrebarea pe care o primesc cel mai des... Desigur, așa cum am menționat, matematica mă ajută și aici, pentru că, reușind să-ți organizezi bine timpul, poți deseori reuși să faci într-o zi ce fac alții într-o săptămână. Mie, de exemplu, temele pentru școală nu-mi iau mult timp, pentru că sunt foarte atentă la ore și înțeleg aproape totul din clasă. Bineînțeles că am și ore de pauză, de odihnă, zile în care doar mă recreez, desenând, ascultând muzică, citind sau pur și simplu jucându-mă, inclusive pe calculator.

A.B.: *Ce părere au prietenii tăi despre activitatea de scriitoare? Discuți cu ei despre cărțile tale sau preferi să discuți cu adulții?*

D.L.: Prietenii mei mă susțin în tot ce fac și se bucură de orice succes al meu. Într-adevăr, prefer să discut mai mult cu adulții despre cărțile mele, deoarece consider că au mult mai multă experiență pentru a-mi oferi un sfat sau o părere de care am nevoie. Acest lucru nu mă oprește să accept o idee din partea prietenilor. De la fiecare om pe care îl întâlnesc pot învăța ceva, și chiar fac asta permanent.

A.B.: *În curând o să lansezi o nouă carte, de poezie. Povestește-ne puțin despre ea.*

D.L.: Este foarte adevărat! Noua mea carte de poezie intitulată "Simfonia cuvintelor inocente" este a

treia carte de poezie din cele cinci pe care le-am scos până acum. În ea veți găsi poeme foarte dragi mie, despre felul în care percep eu unele lucruri, despre gânduri și sentimente, sunt și poeme dedicate părinților mei, celor dragi, un poem creat din mai multe titluri de cărți ale mentorului meu și pe care eu le îndrăgesc mult. Desigur, cele mai multe dintre poeziile prezente în această ultimă carte a mea sunt împletite cu cele mai alese simțăminte pe care le trăiesc zi de zi, clipă de clipă.

A.B.: *Ce citești, la rândul tău? Literatură pentru copii contemporană sau clasică?*

D.L.: Nu am o preferință anume, citesc orice. Cel mai mult prefer enciclopediile, în care găsesc informații ce-mi potolesc curiozitatea mea de copil. Îmbin lectura din literatura clasică cu cea din literatura contemporană, să pot face în mintea mea o diferență între ceea ce se scria și ceea ce se scrie acum. Trebuie să spun însă că eu nu citesc numai literatură pentru copii, deși multe cărți din această categorie le-am lecturat deja până acum și o fac și azi cu aceeași pasiune. Cred că din fiecare carte citită am ceva de învățat, în primul rând pentru că stilul diferă de la un autor la altul, dar și pentru că, de foarte multe ori, conținutul lor mă atrage și-mi lasă mereu, la sfârșit, o senzație plăcută de satisfacție autentică.

A.B.: *Ce sfat poți da copiilor pentru a-i îndemna să citească, ținând cont că mulți preferă calculatoarele sau televizorul?*

D.L.: Copiilor le-aș spune că fiecare lucru din lumea aceasta are rostul său. La televizor putem urmări emisiuni științifice foarte frumoase, sau ne putem amuza alături de personajele din desene animate. Însă, să nu neglijăm să și citim, cărțile te ajută foarte mult să cunoști multe lucruri, lumea, viața etc. Dar și să-ți construiești un vocabular mai bogat, să fii corect în vorbire și în scris, pentru că, citind, observi mult mai bine regulile gramaticale și le reții mult mai ușor, ajutându-te astfel să te exprimi fără nicio greutate, nu numai la școală, ci probabil pentru tot parcursul vieții.

A.B.: *Denisa, unde te vezi peste 10 ani?*

D.L.: Este cea mai dificilă întrebare, deoarece, după cum știți, visele oamenilor se schimbă de la o zi la alta. Nu știu unde voi fi peste 10 ani, dar știu ce-mi doresc să realizez când voi crește. Sper că voi reuși să am propria mea editură, unde prima carte tipărită va fi una pe care o voi scrie chiar eu. În ea se va afla povestea felului în care eu și mentorul meu ne-am cunoscut, cum am evoluat alături de el și unde am ajuns. Cred că este uimitor cum unii oameni îți pot schimba viața, ajutându-te să îți împlinești visele. O altă dorință a mea este să devin profesoară de limba și literatura română sau poate profesoară de matematică. Totodată îmi doresc să devin o bună traducătoare de limba engleză literară, pentru a reuși să editez cărți bilingve. Este posibil ca planurile mele să se schimbe pe parcursul anilor, dar deocamdată acestea sunt dorințele mele esențiale.

Petre Ioan CREȚU

Secvență

cum stăm noi aliniați și spânzurați de perfuzii în paturi
de fier la perete
la etajul trei salonul unu salonul spânzuraților
salteaua-i subțire și noi ne facem tot una cu fierul

năluci mov sprijinind o țeavă de calorifer fac filozofie
la o țigară pe balcon
câtiva bolnavi recită versuri de Nichita strânși într-un colț
iar marea-i zbârlită și afară a nins ruginiu
frunze de aramă strivite
- cocori de argint străpung zarea pufoasă mă ascund
după pietre și tac

cei de la salonul trei se preling pe lângă perete
pe hol în șir indian
cei de la doi desenează curcubeie cu creta
din când în când mai trece câte o asistentă blondă
bâzâind în zbor
ori levitând pe deasupra paturilor
iar pe pereții reci e tot o fojgăială de gândaci vioi
ori de bolnavi șchiopi și îngrijitoare cu mopul
- s-a inserat deja noi cei din salonul unu stăm tot aliniați
și spânzurați de perfuzii
în paturi de fier la perete

Cu oasele suflecate până la coate

în noaptea când luna era ascunsă sub zăpadă
dragostea îți țâșnea din ochii căprui
pe sub pleoape din unghii
ca o armată de îngeri cu oasele suflecate până la coate
tu femeie plăsmuită din suflet bălai și din spumă
mă curățeai de tristețe încet încet
cu un pieptăn de os și des
și ea tristețea îmi cădea la picioare
o adunai cumva în zilele pare
și o purtai pe umărul drept
umăr din fier strunjit plin de candoare
în tainicul apus
mă insinuam pe sub pielea ta albastră până la oase

M-ai luat de mână și m-ai trecut viața

Până unde vrei să mă cunoști, te-am întrebat?
Copilăria, să știi, este
Tabu, îmi place să o retrăiesc de unul singur,
Cu ochii închiși și cu perna în brațe, ținută strâns
- Am acolo, lângă o pereche de aripi topite pe geam,
o amintire
Unde o mătușă mă întreba ce vreau să mă fac când voi
crește mare.
Nimic, răspundeam, sau dacă tot nu pot să mă fac soare,
Mă voi face umbră.

Între copilărie și moarte doar pe ultimii ani îi mai știu,
Aici te chem și te caut, bătrânețea
e singurătate grea,
O pipăi și mă doare, mai mult mă preling
Iar oasele se frâng, așa, rarefiate de zare
și mă fac totuna cu pietrele, cu uitarea.

Habar nu aveam că ți-ai propus să mă iei de mână
și să mă treci viața.

Pentru prima oară muritor

Dumnezeu m-a chemat să-i dau lumina înapoi.
Care lumină, Doamne, i-am zis,
în mine e doar întuneric.

Sisif și muncile câmpului

toată durerea mi se scurgea în pământul mamă
prin picioare
ca prin niște țevi prin care se scurgea noroiul
din cer în canalizare
se scurgea genul acela de durere
care mă făcea mai puternic până când în mine
rămânea o durere inutilă surdă apoi
eram tras pe dreapta și agățat în așteptare
de moarte ca de un cui
durerea crează dependență iar orice bucurie sau
zâmbet provoacă migrene sevrăj sau nevroze
în jurul meu un zgomot alb ca și cum bobul de grâu
se umfla a pâine în cuptoare de piatră
am văzut odată cum morile își ridicau fustele și
plecau în câmpie și se transformau în sperietori
pentru păsări
și cumva nu mă miram dimpotrivă mă așezam
lângă ele și fluieram după ciori
când îmi amorțeau buzele de atâta fluierat
mă spălam cu țărână pe față până prindeam
rădăcini poate aș fi înmugurit
și mi-ar fi crescut frunze subraț iar ochii mi-ar fi
strălucit ca două boabe de rouă

Poemul de duminică

e ziua în care adun toate întâmplările săvârșite
de-a lungul săptămânii
de-a valma bunele cu relele iubiri și beții crunte
versurile scrise pe-un colț de hârtie cu femeile
proletare înghesuite
prin tot felul de colțuri
și tot așa încerc să nu uit nimic
și dacă ies pe plus intru cu oareșce curaj
în ziua de luni iar dacă nu
rămân în așteptare
până la următoarea adunare
care se va întâmpla într-o altă duminică
- nu mă întreba mă mir și eu de ce sunt tot timpul
în așteptare
răbdarea cumva am sprijinit-o de ziua de luni

Oleg CARP
(R. Moldova)

Fus-orar

După aproape o oră de așteptare m-am interesat dacă a plecat ori încă nu a sosit.

Era acolo un lungan răpus de fierbințeala soarelui. Stătea cu ceafa sprijinită de linia trenului, se tolănea pe iarba pârjolită acoperindu-și fața cu un ziar îngălbenit.

-Cine anume? întrebă lunganul.

-Cum cine?! Zic, ăsta de două!

-Aaa! Nu știu, poate...

-Poate, ce?

A pliat ziarul de câteva ori până când a ieșit o corabie, și-a pus-o pe creștet și s-a ridicat în picioare:

-Poate că da, poate că nu, făcu el spre mine lingându-și dinții din față. Își așeză corabia mai pe ochi și clipi des spre soare. Faptul că ne aflăm aici - se aplecă și făcu cu degetul arătător un cerc pe iarba pârjolită - numai noi doi, înseamnă că e prea devreme ori că e prea târziu.

-Demult așteptați? îl întreb.

-Nu mai știu de când.

Mă gândeam: să-i spun ori să tac? Deoarece, nu îmi dau seama când a putut să treacă trenul fără să-l văd? Să fiu al naibii dacă măcar l-am auzit! Precis că a trecut prin fața mea. Alt drum pe aici prin Haltă nu există, este numai drumul ăsta de sub nasul meu! Nici nu țin minte la ce mă gândeam când a trecut, dacă a trecut.

Mi se topea capul din cauza zădufului. Vrabiele abia zburau la un metru de pământ, câte una adormea în zbor și în picaj se zdrobea de șinele trenului încinse. Toropit de soare continuam să șed încovoiat pe valiza mea turtită în speranța că trenul totuși întârzie pe undeva. Nu obișnuiesc să port șosete. Mi-am scos ghetetele ca să îmi aerisesc picioarele. Din când în când, îmi făceam aer cu Inimă de Câine de Bulgakov. Am închis ochii și mi-am lipit urechea de șina încinsă să aud dacă vine:

-Soarele ăsta!, zic pentru mine.

-Ce anume ați spus? întrebă gura de sub corabie. Îi fășneau zuluifi aurii de sub proră.

-Zic, nici tu apă, nici tu umbră. Și soarele ăsta pe capul nostru!

-Așa e!

-Mai are rost să așteptăm, crezi că o să vină?

Nu pricep de unde și-a făcut apariția un adolescent în maeu kaki. De grăbit ce era, maeul kaki s-a lungit peste traversele dintre șine, alături de valiza mea, cu fața în sus și cu limba scoasă afară întrebă cerul:

-A plecat ori întârzie?

-Tu, cum crezi? întrebă acela cu corabia umbrindu-ne de sus pe ambii.

Prosopul verde

Vipus o iubea pe Lupinca, eu pe Carlos, iar Lupinca pe mine. Era vineri după o ședință extraordinară. Ținusem un discurs cu genericul: "Insecta de azi, insecta de mâine". Lupinca de acum îmi întindea un buchet mare de flori. Se turna șampanie. Carlos, se întorcea de la WC, pe braț îi spânzura un prosop verde.

Lupinca a văzut cum îmi străluceau ochii de dragul lui Carlos. Pe atunci purtam pantaloni scurți iar pe sub pantaloni nimic. Lupinca m-a încolăcit strâns cu mâinile sale lungi pe după gât. Mi-am țuguia buzele ca să o sărut peste pleoape. De când îl știu, Carlos are o pasiune aparte pentru WC. Mereu lăsa ușa de la WC crăpată. Carlos se consolează cu glas tare și răgușit: Mi se pare că, între timp, am îmbătrânit. Glumesc când spun că mi se pare, chiar m-am ramolit rău de tot de vreme ce nu iese nimic, dar absolut nimic! Și într-adevăr, lui Carlos nu îi ieșea nimic. Cu toate acestea, de fiecare dată când intră și iese din WC, înainte și după, Carlos se spală îndelung pe mâini, bătaie din cur în fața oglinzii și se saltă pe vârful degetelor de la picioare, mă caută în oglindă și dincolo de ea.

Vipus îi spunea lui Puklin

Vipus împreună cu Puklin s-au pornit să mă caute într-o joi dimineața, la o oră în care cocoșul încă nu cânta. Așa le veni, cu noaptea în cap și-au luat în picioare adidașii, au ieșit pe ușă afară flocoși, împodobiți în sacouri cu nasturii lipsă au coborât scările, fără cămăși dedesubt, ambii nu purtau chiloți iar în buzunarul interior al sacoului purtau câte un plic de aceeași înălțime. Vipus cu Puklin tocmai dădeau colțul străzii Uzina, alergau cu ochii țințiți în sus spre crengile copacilor, la nori, cu gura căscată, cu gura închisă, cu gând să dea de mine. La vreo cinci-sprezece pași mai încolo de acum se aplecau pe sub automobilele parcate pe autostradă, se șteau pe după roți, pe urmă își băgau iscoditor ochiul și în țeava de eșapament, printre altele se interesau de măturătorul încovoiat cum să ajungă la plajă fără să ocolească satul. În zadar. Își trăgeau sufletul dar și fără a-și trage sufletul, își puneau întrebări unul altuia în legătură cu scopul meu. Vipus cu Puklin erau preocupați de locul ales în care mă aflam, acel loc care este ferit de ochii lor. Cine știe unde e și ce face el acum acolo, se auzi întrebându-se Puklin. Când mai să ajungă pe cozorocul unui mal de râpă, Vipus îi răspunse: poate bea apă, sau poate se scarpină acum ca mine. Cu palma sa albă și transpirată, ca să poată înainta, Vipus ferea la o parte straturi de urzici bătrâne. Puklin îi datorează niște bani lui Vipus, încă de anul trecut îl tot pasează săptămânal sub pretext că banii sunt nimic în comparație cu scopul lor de a mă găsi pe mine.

Fantezii cu Vipus

Câteodată, Puklin ăsta mă face să cred că sunt prost. El este unul dintr-ăștia care tănuiește în adâncul inimii tragismul umorului. Adesea Puklin preferă să tacă. De fapt, el mai mereu tace. Iar atunci când îl scot din sărite cu întrebările mele, Puklin se ridică tăcut de la masă, își fixează cârlionții pe după urechi, mă privește în ochi țințiți și tace. Stă așa tăcut și nu se mișcă până când ajung singur la concluzia că sunt prost. Puklin observă că din nou am dreptate în legătură cu concluzia mea înțeleaptă.

Maria TIRENESCU

Coafura

„Vă căsătoriți în 13 august, la ora 13! Atunci s-a născut fiul meu. Nu admit nici o altă variantă!”

Cristina era o fată înțeleasă. Nu a bombănit, nu s-a enervat, a acceptat. Ce importanță avea acel 13? Nu era superstițioasă. Ar putea spune că 13 chiar i-a purtat noroc. Când a fost a treisprezecea în catalog, a luat premiul întâi, cu medie foarte bună.

Veni și ziua de 13. Era vineri. De dimineață, soacra mare îi propune Cristinei să meargă la coafor. Fata nu fusese coafată decât atunci când a fost fotografiată pentru tabloul de absolvire a liceului și când, reușind la facultate, și-a tăiat mândrețe de cozi împletite cu care se fălea în liceu.

Încercase să-și taie singură părul. Nu era în dreapta ca în stânga. A tot tăiat să-l îndrepte, dar nu prea a ținut. Mama a găsit-o făcând încercări. A avut o surpriză neplăcută și singura soluție pe care a găsit-o a fost: „Hai la coafor! Duși e schimbul !” Duși, coafeza mamei, a tuns-o frumos și a coafat-o. Bucuroasă și mulțumită de noul ei look, a decis să-i facă o vizită tatei. A trecut fulgerător pe lângă secretară, aruncându-i un „Bună ziua!”, și a intrat în biroul tatălui. A spus „Bună ziua! Ce mai faceți?” Surprins, directorul n-a răspuns imediat. Când Cristina a început să râdă, a fost sigur că e fiica lui. După o vreme, tatăl povestea: „A venit în birou, coafată ca Marilyn Monroe... Norocul ei a fost că a râs!”.

Cele două femei au intrat în salonul de coafură și soacra mare s-a adresat celui mai bun coafor, Valer. L-a rugat să-i aranjeze părul viitoarei ei nurori. Fata a spus că vrea un coc împletit, simplu, ușor. Valer s-a fâstâcit puțin: „Doamnă, domnișoară, azi e o zi specială, trebuie să vă pun părul pe bigudiuri...” Cristina a refuzat, motivând că părul ei se usucă greu. Inutilă opoziția ei! S-a pomenit udată, „bigudată” și vârată sub o cască defectă. A protestat, dar degeaba. Își privea ceasul. Când s-a făcut ora douăsprezece, doamna era coafată frumos. Cristina avea părul ud. S-a supărat. Toată lumea a văzut că e nemulțumită.

Valer a început să o tapeze. Cristina spunea că ea nu s-a tapat niciodată. Valer susținea că e o ocazie specială...

Când cele două femei coborau treptele salonului, trecuse de ora treisprezece. Cristina era îmbufnată. Trebuia să se îmbrace, pantofii erau noi, Oficiul Stării civile era departe de locuința lor... Colac peste pupăză, s-a stârnit și vântul. Cel mai mult a avut de suferit coafura Cristinei.

Ajunsa acasă, Cristina intră în baie. Apucă pieptenele și se străduia să se aranjeze. „Nu sunteți gata, striga socrul mare. Suntem în întârziere!” „Nu e gata mireasa!”.

După ce Cristina consideră că arată cum trebuie, ieși din baie. În mână avea un șomoilog de păr. „Plecați înainte! Vă ajung din urmă!” Cum să plece fără mireasă? Cât să aștepte? Unii au luat-o încetișor spre Oficiu, alții comentau...

În foarte scurt timp, mireasa fu gata. Un pic de ruj pe buze, costumul fu îmbrăcat la un chibrit, cum

auzise de la tatăl ei, sări în pantofii care așteptau lângă ușă și strigă: „Cine nu e gata?”

Ofițerul Stării civile aștepta. Nu completase actele. Credea că tinerii nu s-au înțeles și nu avea sens să le scrie pentru a le anula.

Ceremonialul căsătoriei civile a fost scurt. Cristina era puțin dezamăgită. Toți cei prezenți au fost serviți cu câte un pahar de șampanie și prăjituri. Când au ieșit pe poarta Primăriei, participanții la ceremonie s-au întâlnit cu muncitorii care ieșeau de la schimbul întâi.

Pentru a nu mai fi nevoită să treacă prin alt șir de emoții, mirele a luat legătura cu o fostă colegă de clasă. Știa că poate să-i aranjeze miresei coroana și voalul în așa fel încât să fie sigură pe ea.

Au trecut anii, dar Cristina n-a mai dat pe la coafor. Încă își amintește întâmplarea neplăcută prin care a trecut.

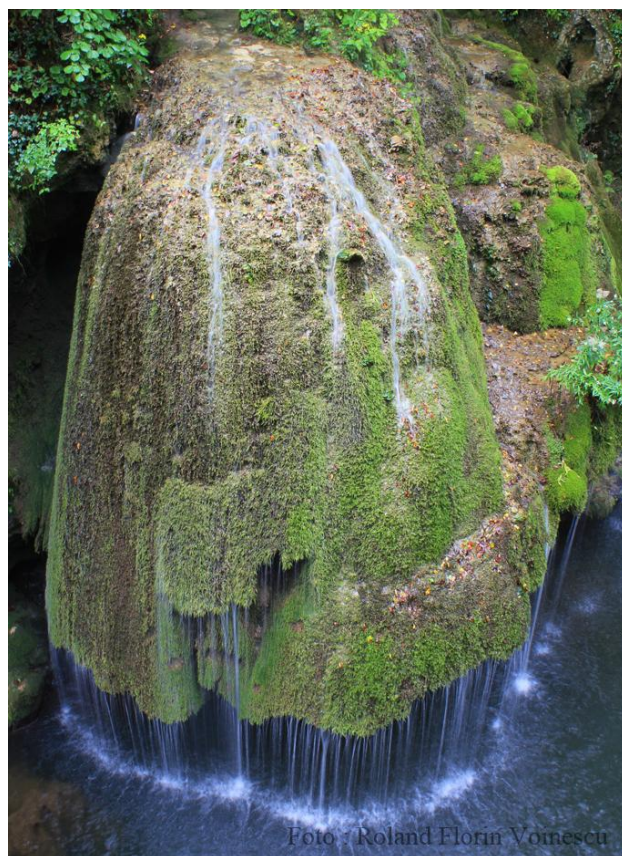

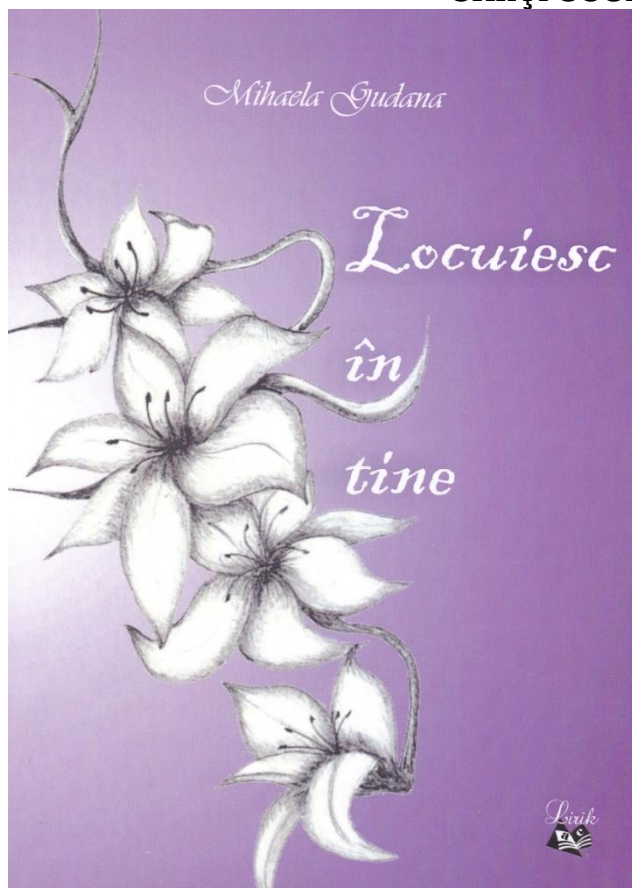
Foto : Roland Florin Vornescu

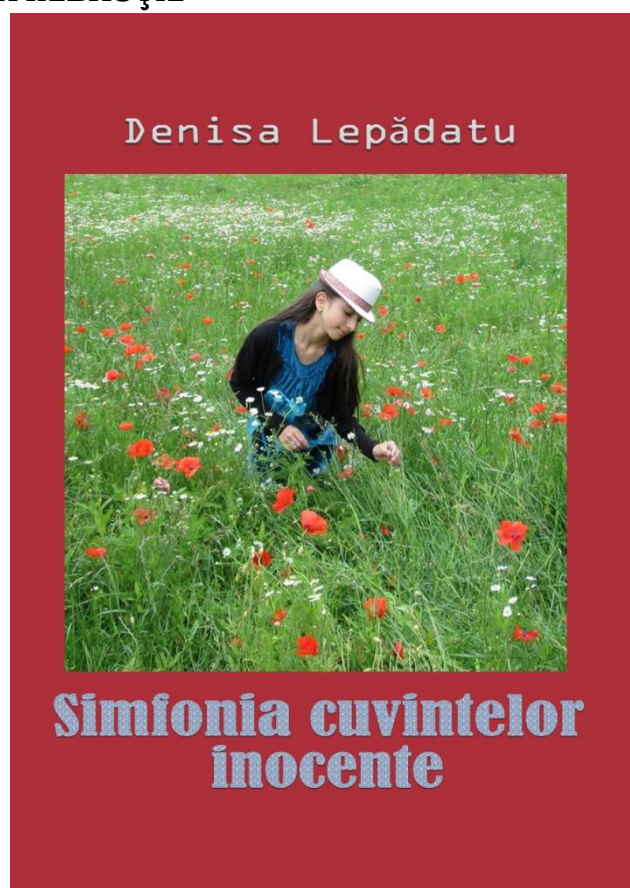
Foto : Roland Florin Vornescu

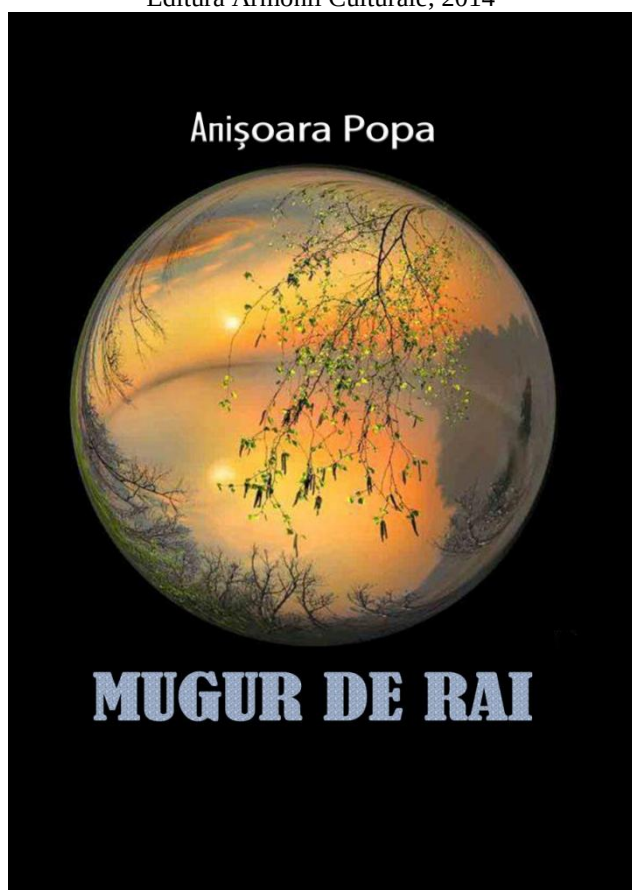
CĂRȚI SOSITE LA REDACȚIE

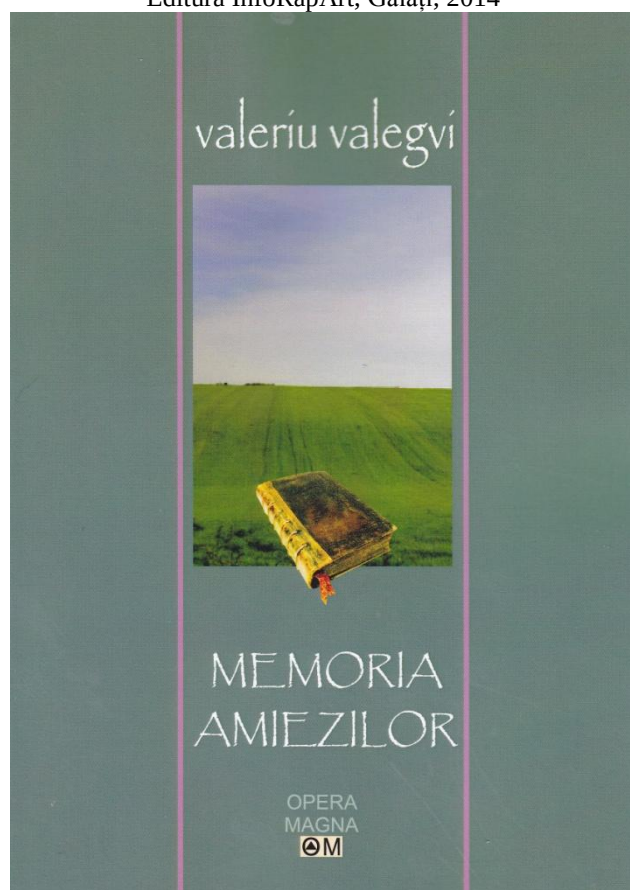
Mihaela Gudană – Locuiesc în tine
Editura Armonii Culturale, 2014

Denisa Lepădatu – Simfonia cuvintelor inocente
Editura InfoRapArt, Galați, 2014

Anișoara Popa – Mugur de rai
Editura InfoRapArt, Galați, 2014

Valeriu Valegvi – Memoria amiezilor
Editura TipoMoldova, Iași, 2014

BOEMA

ISSN 2066-0154

Galati 800331, Str. Regimentul 11 Siret, Nr.17, Bl. C20, Ap.42, parter
Telefon: 0726 337376, 0740 596225, 0336 800313
Email: boema@inforapart.ro, inforapart@yahoo.com
Web site: www.boema.inforapart.ro